

Profil ogólnoakademicki

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **filologia germańska**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: **Uniwersytet Łódzki**

Data przeprowadzenia wizytacji: **22-23.01.2024 r.**

Warszawa, 2024

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	3
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	3
1.2. Informacja o przebiegu oceny	3
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	4
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	6
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	7
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	7
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	19
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	34
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	50
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	56
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	61
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	63
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	64
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	67
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	69
5. Załączniki:	72
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	72

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: dr hab. Ariadna Strugielska, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Ewa Kujawska-Lis, ekspert PKA
2. dr Piotr Krycki, ekspert PKA
3. Beata Opala, członek PKA ds. pracodawców
4. Paweł Zdybel, ekspert PKA ds. studenckich
5. Natalia Nyt, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku filologia germańska prowadzonym na Uniwersytecie Łódzkim (dalej również: UŁ) została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2023/2024. Wizytacja przeprowadzona została przez zespół oceniający w formie zdalnej.

PKA po raz kolejny oceniała jakość kształcenia na tym kierunku. Poprzednia ocena programowa przeprowadzona została w roku akademickim 2017/2018 i zakończyła się wydaniem oceny pozytywnej (uchwała nr 307/2018 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie oceny programowej na kierunku filologia germańska prowadzonym na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Łódzkiego na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim).

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą zdalnej oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej z wykorzystaniem narzędzi komunikowania się na odległość. Zespół oceniający zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez władze Uczelni. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z władzami Uczelni, a dalszy jej przebieg odbywał się zgodnie z ustalonym wcześniej harmonogramem. W trakcie wizytacji przeprowadzono spotkania z zespołem przygotowującym raport samooceny, osobami odpowiedzialnymi za doskonalenie jakości na ocenianym kierunku, funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia oraz publiczny dostęp do informacji o programie studiów, pracownikami odpowiedzialnymi za umiędzynarodowienie procesu kształcenia, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, studentami oraz nauczycielami akademickimi. Ponadto przeprowadzono hospitacje zajęć dydaktycznych, dokonano oceny losowo wybranych prac dyplomowych, a także przeglądu bazy dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia. Przed zakończeniem wizytacji sformułowano wstępne wnioski, o których Przewodnicząca zespołu oceniającego poinformowała władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	filologia germańska	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia pierwszego stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	studia stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek	- językoznawstwo (66%) - literaturoznawstwo (34%)	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów / 180 punktów ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów na tych studiach przewiduje praktyki)	90 h / 3 punkty ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	- <i>specjalność językoznawczo-kulturoznawcza</i> - <i>specjalność z drugim językiem obcym – niezaawansowany francuski, hiszpański, włoski</i> - <i>specjalność z drugim językiem obcym – zaawansowany angielski</i>	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	134	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ¹	Wskaźnik błędnie oszacowany przez Uczelnię	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	177 punktów ECTS	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	81-113 punktów ECTS (w zależności od specjalności)	-

¹ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	62 punkty ECTS	-
--	----------------	---

Nazwa kierunku studiów	filologia germańska	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia drugiego stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	studia stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek	- językoznawstwo (66%) - literaturoznawstwo (34%)	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 semestry / 120 punktów ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów na tych studiach przewiduje praktyki)	30 h / 1 punkt ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	- <i>tłumaczenia i przekład</i> - <i>specjalność nauczycielska</i>	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	28	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ²	1240-1416 h (w zależności od specjalności)	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	113-119 punktów ECTS (w zależności od specjalności)	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	75 punktów ECTS	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	87 punktów ECTS	-

² Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	kryterium spełnione
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	kryterium spełnione częściowo

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Przedstawiona koncepcja kształcenia zakłada oparcie kształcenia na dwóch filarach, z jednej strony na wykształceniu umiejętności językowych w zakresie języka niemieckiego niezbędnych w kształtowaniu kariery zawodowej (C1 na studiach pierwszego stopnia oraz C2 na studiach drugiego stopnia) oraz z drugiej strony na wykształceniu i doskonaleniu kompetencji filologicznych zdefiniowanych na studiach pierwszego stopnia między innymi jako umiejętność analizy i interpretacji tekstu, tworzenia tekstu pisanego i mówionego. W przypadku studiów drugiego stopnia kompetencje te zdefiniowano jako umiejętności pracy z tekstem (analiza formalna i treściowa, odniesienie do szerszego kontekstu) oraz tworzenia zaawansowanych tekstów użytkowych oraz tekstów naukowych w języku niemieckim i polskim. Ponadto zakłada się wykształcenie (na studiach pierwszego stopnia) oraz rozwinięcie (na studiach drugiego stopnia) umiejętności translatorskich.

Studia mają w założeniu przygotować absolwentów do świadomego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym w poszanowaniu uniwersalnych wartości etycznych i europejskich tradycji akademickich, w duchu tolerancji i otwartości, co stanowi realizację misji i strategii Uniwersytetu Łódzkiego, która m.in. zakłada dostarczanie studentom aktualnej wiedzy oraz rozwijanie krytycznego myślenia i odpowiedzialności społecznej studentów.

Filologia germańska została przypisana zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia do dwóch dyscyplin naukowych klasycznych w zakresie kształcenia filologicznego – językoznawstwa jako dyscypliny wiodącej oraz literaturoznawstwa. Przyjęta dla kierunku koncepcja kształcenia nie odnosi się jednak w bezpośredni sposób do roli tych dyscyplin naukowych w procesie kształcenia. Koncepcja nie wskazuje również na dyscypliny naukowe, stanowiące podstawy teoretyczne kierunku, a więc te, do których w konsekwencji jest on przyporządkowany, i na te, które stanowią kontekst kształcenia. W przypadku studiów pierwszego stopnia mowa jest na przykład o wiedzy o literaturze, kulturze i historii krajów niemieckiego obszaru, co implicytnie wskazuje na równoważną rolę w kształceniu trzech dyscyplin naukowych, przy czym kierunek przyporządkowano tylko do jednej z nich.

W przypadku studiów drugiego stopnia zakłada się wykształcenie umiejętności posługiwania się pojęciami i kategoriami typowymi dla danych dyscyplin w stopniu poszerzonym (przy czym dyscypliny te nie zostały tu jednoznacznie nazwane) oraz przekazanie pogłębionej wiedzy z dyscypliny literaturoznawstwo lub językoznawstwo w odniesieniu do niemieckiego obszaru językowego i kulturowego. Takie określenie celów kształcenia oznacza, że zakłada się kształcenie w zakresie tylko jednej, wybranej dyscypliny naukowej, wbrew przyporządkowaniu kierunku. Przyporządkowanie kierunku do określonych dyscyplin oznacza, że wszyscy studenci bez względu na wybraną ścieżkę kształcenia muszą osiągnąć pogłębione kompetencje w ich zakresie, które mogą być ewentualnie rozwijane w ramach wybranej ścieżki kształcenia. Dodatkowo na poziomie koncepcji kształcenia – co ma konsekwencje w sformułowaniu efektów uczenia się – niewłaściwie określony został zakres dyscypliny językoznawstwo, ponieważ błędnie utożsamia podbudowaną teoretycznie wiedzę w tej dyscyplinie z tzw. wiedzą językową dotyczącą systemu języka i reguł poprawności posługiwania się nim. Wykorzystane w kształceniu językowym zagadnienia z gramatyki, leksykologii czy stylistyki danego języka nie obejmują bowiem treści powiązanych z zagadnieniami dotyczącymi obiektów i zjawisk oraz

metod i teorii wyjaśniających złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu językoznawstwa. Punkty ECTS przypisane do zajęć, których celem jest kształcenie umiejętności językowych w mniej więcej równym stopniu wspomagają osiągnięcie efektów uczenia się w dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany. Tym samym także przyporządkowanie kierunku we wskazanych proporcjach liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów do dyscypliny naukowej językoznawstwo jest niewłaściwe, ponieważ wynika z błędnie przyjętego założenia, że zajęcia z zakresu praktycznej nauki języka niemieckiego rozwijają wiedzę studentów w zakresie dyscypliny językoznawstwo. Niewłaściwie określona jest także proporcjach liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów przypisanych do dyscypliny naukowej literaturoznawstwo, ponieważ szereg zajęć z tzw. modułu kulturoznawczego, np. *kultura krajów niemieckiego obszaru językowego 1*, *kultura krajów niemieckiego obszaru językowego 2*, *historia krajów niemieckiego obszaru językowego 1*, *historia krajów niemieckiego obszaru językowego 2* niewłaściwie, w świetle założonych efektów uczenia się i treści programowych, zinterpretowano jako zajęcia mające wyposażyć studentów w wiedzę i umiejętności w zakresie dyscypliny naukowej literaturoznawstwo.

Koncepcja i cele kształcenia są powiązane z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w obu dyscyplinach, do których przyporządkowano kierunek. W odniesieniu do dyscypliny wiodącej pracownicy Instytutu Filologii Germańskiej prowadzą badania m.in. w zakresie gramatyki opisowej, kontrastywnej, gramatyki dependencyjnej, fonetyki i fonologii, leksyki standardowej (literackiej), fachowej i diatopicznej, lingwistyki tekstu i mediów, translatoryki, teorii translacji, dydaktyki języków obcych i specjalistycznych. W dyscyplinie literaturoznawstwo prowadzone badania dotyczą m.in. krytyki literackiej, literatury NRD i PRL, niemieckiej literatury zaangażowanej po 1989 r., polskiej i niemieckiej literatury po przełomie politycznym roku 1989, współczesnego dramatu niemieckiego i austriackiego, antropologii literackiej, narratologii, a także przekładu naukowego i literackiego. Wyniki prowadzonych badań wpływają w sposób bezpośredni na ofertę programową kierunku, stanowiąc przede wszystkim podstawę zajęć wybieralnych, proseminariów i seminariów oraz wpływając na ofertę w zakresie specjalności i specjalizacji. Tematyka badawcza podejmowana przez pracowników jest również obecna w zajęciach obowiązkowych powiązanych z obiema dyscyplinami.

Na kierunku filologia germańska założono, że przygotowanie merytoryczne i praktyczne absolwentów pozwala odnaleźć się im w wielu różnych środowiskach pracy. Na studiach pierwszego stopnia kształcenie prowadzone jest na dwóch ścieżkach (język niemiecki od podstaw / język niemiecki zaawansowany B1), a w ramach każdej z nich w trzech specjalnościach (*językoznawczo-kulturoznawcza / drugi język obcy – niezaawansowany francuski, hiszpański, włoski / drugi język obcy – zaawansowany angielski*). W programie studiów określono dość szeroki katalog zawodów obejmujący m.in. lektora języka niemieckiego, tłumacza, korepetytora, nauczyciela domowego, animatora kultury. Jednocześnie – z wyłączeniem zawodu tłumacza – ani w koncepcji kształcenia, ani w programie studiów nie zaplanowano celowego przygotowania absolwentów do podjęcia zatrudnienia we wskazanych zawodach. W przypadku studiów drugiego stopnia studenci mogą kształcić się w ramach jednej z dwóch specjalizacji (literaturoznawczo-kulturoznawcza / lingwistyczna), na których mogą wybrać jedną z dwóch specjalności (*tłumaczenia i przekład / nauczycielska*). W przypadku tej formy katalog zawodów został dodatkowo uzupełniony o dalsze zawody z obszaru edukacji, co jest uzasadnione w kontekście oferowania przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela, ale o czym w koncepcji nie wspomina się wprost. **Rekomenduje się** uspoźnienie katalogu zawodów wskazanych w koncepcji kształcenia z celami kształcenia i powiązanymi z nimi treściami programowymi.

Opracowując koncepcję oraz cele kształcenia, Uczelnia kierowała się przede wszystkim analizami specyfiki rynku pracy skierowanego do kandydatów ze znajomością języków obcych. Wynika ona z obserwacji potrzeb rynku pracy. Pod uwagę brane są także opinie studentów oraz ich ścieżki kariery. W ramach współpracy z interesariuszami zewnętrznymi zmodyfikowano koncepcję kształcenia pod kątem specjalności oferowanych na kierunku, m.in. przesuając zajęcia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela na studia drugiego stopnia. Z kolei na studiach pierwszego stopnia poszerzono ofertę w zakresie zajęć kształtujących umiejętność tłumaczenia tekstów. Od roku 2011 na Wydziale Filologicznym funkcjonuje ponadto Rada Biznesu i Pracodawców, jednakże z uwagi na fakt, że jest to ciało ogólnowydziałowe, współpraca w obszarze doskonalenia i ustalania koncepcji oraz celów kształcenia jest raczej incydentalna dość ograniczona w swoim zakresie, a często odnosi się ogólnie do kierunków filologicznych. **Rekomenduje się** systemowe włączenie interesariuszy w prace nad ustaleniem koncepcji i celów kształcenia specyficznych dla kierunku filologia germańska.

W opracowanej koncepcji kształcenia nie przewidziano realizacja nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz wynikających stąd uwarunkowań. Jednocześnie wybrane zajęcia realizowane są za zgodą Dziekana w formie zdalnej synchronicznej, np. z uwagi na małą liczbę studentów zapisanych do grupy. Obecnie zakłada się pomocnicze wykorzystanie platform cyfrowych w uczeniu się studentów w sposób asynchroniczny (np. w celu przekazywania materiałów z zajęć czy przesyłania i oceniania wykonanych prac).

Efekty uczenia się są zgodne z profilem ogólnoakademickim, ponieważ akcentuje się w nich zarówno wiedzę, jak i umiejętności powiązane z aparatem pojęciowo-metodologicznym w zakresie dyscyplin stanowiących podstawy teoretyczne filologii. Nie odnoszą się one jednak prawidłowo do koncepcji kształcenia oraz przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych, ponieważ nie nawiązują jednoznacznie do wiodącej roli językoznawstwa w stopniu w jakim wynikałoby to z proporcji przyporządkowania. Wiele efektów zawierających odniesienia do dyscyplin przywołuje generycznie dyscypliny filologiczne, np. na studiach pierwszego stopnia 01G-1A_W02: „(zna i rozumie) terminologię i metodologię z zakresu nauk filologicznych w stopniu podstawowym” lub na studiach drugiego stopnia 01G-2A_W02: „(zna i rozumie) w pogłębionym stopniu terminologię nauk filologicznych w zakresie wybranej przez siebie specjalności oraz specjalizacji magisterskiej”. Jednocześnie na studiach pierwszego stopnia założono zbyt szeroki zakres wiedzy, którą nabyć powinien student w toku realizacji programu studiów, na co wskazuje treść efektu 01G-1A_W01: „(zna i rozumie) miejsce i znaczenie nauk humanistycznych w systemie nauk, ich specyfikę przedmiotową i metodologiczną oraz powiązanie dyscyplin filologicznych z dyscyplinami koniecznymi do poszerzania wiedzy”. Odniesienie się do ogółu nauk humanistycznych nie jest właściwe, ponieważ głównym celem kształcenia na studiach pierwszego stopnia na kierunku jest umożliwienie studentom zdobycia zaawansowanej wiedzy w zakresie językoznawstwa oraz literaturoznawstwa. Dodatkowo w przypadku studiów pierwszego stopnia zapisano w efektach uczenia się, niezgodnie z przyporządkowaniem kierunku do dyscyplin naukowych, wariantowość uzyskiwanych umiejętności w zakresie dyscyplin w zależności od wybranej specjalizacji, widoczną w efekcie 01G-1A_U02: „(potrafi) posługiwać się pojęciami i paradygmatami badawczymi z zakresu wybranej specjalizacji dyplomowej (językoznawstwa lub literaturoznawstwa) w stopniu podstawowym”.

Efekty uczenia się dla kierunku nie są w pełni zgodne z charakterystykami drugiego stopnia typowymi dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego. Na studiach pierwszego stopnia nie odnoszą się one do zaawansowanego, lecz podstawowego stopnia wiedzy w zakresie dyscyplin naukowych, do których został przyporządkowany kierunek studiów, np. 01G-1A_U02: „(potrafi)

posługiwać się pojęciami i paradygmatami badawczymi z zakresu wybranej specjalizacji dyplomowej (językoznawstwa lub literaturoznawstwa) w stopniu podstawowym". Uchybienie to powielane jest również w sylabusach dla zajęć, np. *analiza tekstu*, „(zna i rozumie) e3 – w stopniu podstawowym główne metody badań tekstu literackiego (np. metoda immanentna, biograficzna, psychoanalityczna, socjologiczna, gender) – 01G-1A_W07". Wiele efektów szczegółowych nie odnosi się w ogóle do stopnia zaawansowania wiedzy, co widoczne jest np. w karcie zajęć: *historia literatury krajów n. o. j. 1*, wykład, gdzie sformułowano następujące efekty uczenia się w zakresie wiedzy: „(zna i rozumie) e1 – podstawowe kierunki rozwoju literatury niemieckojęzycznej przełomu wieków XIX i XX oraz pierwszego dwudziestolecia XX wieku (modernizm i ekspresjonizm) – 01G-1A_W05; e2 – podstawowe pojęcia literaturoznawcze i filozoficzne związane z epoką (na przykład „kryzys języka”) – 01G-1A_W02.

Sformułowane efekty uczenia się dla kierunku opierają się w dużym stopniu o sformułowania występujące w nieobowiązujących już Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, które nie są obecne w Polskiej Ramie Kwalifikacji, np. 01G-1A_W02: „(zna i rozumie) terminologię i metodologię z zakresu nauk filologicznych w stopniu podstawowym”, 01G-1A_W06: „(zna i rozumie) specyfikę instytucji kultury i mediów krajów niemieckojęzycznych oraz współczesne życie kulturalne krajów niemieckojęzycznych i Polski” czy na studiach drugiego stopnia 01G-2A_K07: „(jest gotów do) uczestnictwa w życiu kulturalnym i korzystania z różnych jego form”. Jednocześnie nie zostały uwzględnione wszystkie kompetencje opisanych w Polskiej Ramie Kwalifikacji odpowiednio dla poziomu 6. oraz dla poziomu 7. Przykładowo, na studiach pierwszego stopnia w ogólnych sformułowanych dla kierunku efektach uczenia się nie uwzględniono, bądź uwzględniono w niepełny sposób, następujących kompetencji:

1. w zakresie wiedzy (zna i rozumie): (P6S_WK) – fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji, zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości oraz podstawowe ekonomiczne, prawne, etyczne i inne uwarunkowania różnych rodzajów działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów [przy czym pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego zostały uwzględnione];
2. w zakresie umiejętności (potrafi): (P6S_UK) – komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii, brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich; (P6S_UO) – planować i organizować pracę indywidualną oraz w zespole, współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym); (P6S_UU) – samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie [przy czym uwzględniono samodzielne zdobywanie wiedzy];
3. w zakresie kompetencji społecznych (jest gotów do): (P6S_KO) – inicjowania działań na rzecz interesu publicznego.

Na studiach drugiego stopnia w treściach efektów uczenia się dla kierunku nie zostały uwzględnione kompetencje:

1. w zakresie wiedzy (zna i rozumie): (P7S_WK) – fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji; ekonomiczne, prawne, etyczne i inne uwarunkowania różnych rodzajów działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów [przy czym pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego zostały uwzględnione]; podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości;

2. w zakresie umiejętności (potrafi): (P7S_UW) – wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy i innowacyjnie wykonywać zadania w nieprzewidywalnych warunkach przez: • właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy, syntezy, twórczej interpretacji i prezentacji tych informacji, • dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych, • przystosowanie istniejących lub opracowanie nowych metod i narzędzi; formułować i testować hipotezy związane z prostymi problemami badawczymi; (P7S_UK) – komunikować się na tematy specjalistyczne ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców; prowadzić debatę; (P7S_UO) – kierować pracą zespołu; współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych i podejmować wiodącą rolę w zespołach; (P7S_UU) – samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie i ukierunkowywać innych w tym zakresie;
3. w zakresie kompetencji społecznych (jest gotów do): (P7S_KK) – krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści; uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; (P7S_KO) – wypełniania zobowiązań społecznych, inspirowania i organizowania działalności na rzecz środowiska społecznego; inicjowania działań na rzecz interesu publicznego; myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy.

Jednocześnie dla studiów drugiego stopnia sformułowano w zakresie kompetencji społecznych efekty, które niewłaściwie odniesiono do charakterystyk PRK z zakresu umiejętności, np. 01G-2A_K01: „(jest gotów do) krytycznej oceny własnej wiedzy i uczenia się przez całe życie” (P7S_UU), 01G-2A_K02: „(jest gotów do) pracy w grupie, przyjmując różne w niej role” (P7S_UO) czy też 01G-2A_K03: „(jest gotów do) kierowania zespołem, przyjmując odpowiedzialność za efekty jego pracy” (P7S_UO). Ponadto efekty zawierające odniesienia do takich dyscyplin jak historia czy filozofia, pełniących w kształceniu na kierunku jedynie rolę subsydiarną, opatrzone kodem WG (efekt 01G-2A_W03 dla studiów drugiego stopnia: „(zna i rozumie) w pogłębionym stopniu powiązanie nauk filologicznych z dyscyplinami koniecznymi do poszerzania wiedzy (historia, filozofia inne) oraz miejsce własnej dyscypliny w obrębie nauk humanistycznych”, przy czym studenci kierunku nie osiągną pogłębionej wiedzy w zakresie dyscyplin innych niż językoznawstwo i literaturoznawstwo. Kolejnym przykładem mogą być również efekty uczenia się sformułowane na studiach pierwszego stopnia dla zajęć *miejsca pamięci krajów niemieckiego obszaru językowego*, gdzie efekty odniesiono z pominięciem efektów kierunkowych bezpośrednio do charakterystyki P6S_WG (E1. 01G-1A_W01 „podstawowe pojęcia z zakresu historii i stosunków międzynarodowych;” P6U_W P6S_WG czy E3.01G-1A_W05 „najważniejsze fakty i zjawiska z zakresu historii stosunków polsko-niemieckich w odniesieniu do wspólnych miejsc pamięci;” P6U_W P6S_WG).

Zarówno w przypadku studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia wybrane efekty uczenia się odniesione są jednocześnie do dwóch charakterystyk, co prowadzi do uogólnienia tych charakterystyk i pomijania części opisanych w nich kompetencji. Przykładowo na studiach pierwszego stopnia jest to efekt 01G-1A_U04: „(potrafi) tworzyć użytkowe prace pisemne w języku polskim i niemieckim oraz typowe prace pisemne w zakresie dyscyplin filologicznych z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych i korzystając z literatury przedmiotu” [P6S_UW, P6S_UK], a na studiach drugiego stopnia 01G-2A_U03: „(potrafi) merytorycznie argumentować w języku polskim oraz niemieckim z wykorzystaniem poglądów własnych oraz prezentowanych w literaturze przedmiotu; formułować samodzielne wnioski w obu językach” [P7S_UK, P7S_KK]. Przytoczony ostatni efekt uczenia się zawiera

ponadto sformułowania „piętrowe” i odniesiony jest do charakterystyk z dwóch rozłącznych zakresów kompetencji.

Efekty uczenia się są specyficzne i zgodne z aktualnym stanem wiedzy w dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany. Są one również zgodne z zakresem działalności naukowej Uczelni w tych dyscyplinach.

Efekty uczenia się uwzględniają w szczególności kompetencje badawcze niezbędne w działalności naukowej. Ogólne efekty uczenia się dla studiów pierwszego stopnia uwzględniają umiejętności takie jak posługiwanie się pojęciami i paradygmatami badawczymi, umiejętności krytycznej analizy i interpretacji tekstów czy umiejętności formułowania, analizowania i rozwiązywania problemów, doboru metod i narzędzi oraz opracowywania i prezentowania wyników badań. W przypadku studiów drugiego stopnia uwzględniono wiedzę z zakresu metodologiczną nauk filologicznych oraz ich tendencje rozwojowe. Uwzględniono także umiejętności tworzenia użytkowych prac pisemnych w zakresie wybranej dyscypliny filologicznej o charakterze naukowym.

Ogólne efekty uczenia się dla studiów pierwszego stopnia uwzględniają umiejętności komunikowania się w języku niemieckim na poziomie C1 według ESOKJ. W przypadku drugiego języka obcego założono znajomość na poziomie A2+ do B2 (w zależności od wybranego języka). Na studiach drugiego stopnia zaplanowano dla języka niemieckiego osiągnięcie przez studentów poziomu C2 w skali ESOKJ, nie przewidując w efektach uczenia się dla kierunku komunikowania się w innym języku obcym. W planie studiów przewidziano jednak zajęcia w zakresie drugiego języka obcego, które prowadzą po dwóch semestrach do osiągnięcia znajomości języka angielskiego na poziomie B2. Spójności brakuje również w szczególności w poziomie znajomości języka określonym w wymaganiach wstępnych dla poszczególnych zajęć. Przykładowo w semestrze drugim na studiach pierwszego stopnia (ścieżka od podstaw) na zajęciach *gramatyka praktyczna 1* wymagana jest znajomość języka niemieckiego na poziomie A1+, na zajęciach *fonetyka 1* znajomość na poziomie A1/A2, a na zajęciach *wstęp do literaturoznawstwa* jest to już poziom A2-B1. Na studiach drugiego stopnia wymogiem wstępnym na zajęciach *praktyczna nauka języka niemieckiego 4* jest znajomość języka niemieckiego na poziomie C2, ich celem jest osiągnięcie poziomu C2+, przy czym ogólne efekty uczenia się zakładają osiągnięcie poziomu C2 po ukończeniu całego cyklu kształcenia. **Rekomenduje się** uspoźnienie efektów uczenia się dla zajęć w zakresie wymagań wstępnych oraz progresji kompetencji językowych studentów w poszczególnych semestrach.

Ogólne efekty uczenia się dla kierunku nie zostały sformułowane w sposób w pełni jednoznaczny i zrozumiały, co stanowi utrudnienie dla stworzenia skutecznego systemu ich weryfikacji. W szczególności system efektów uczenia się sformułowanych dla kierunku na studiach drugiego stopnia charakteryzuje się dużym skomplikowaniem wynikającym z faktu, że został on zbudowany w formie kaskadowej, tj. oprócz efektów ogólnych, odnoszących się dla całego kierunku Uczelnia zaproponowała też osobne efekty uczenia się dla poszczególnych specjalności.

Efekty dla specjalności zostały odniesione do efektów ogólnych i mają w założeniu uszczegóławiać wybrane efekty kierunkowe i odnosić się jedynie do wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych typowych dla profilu danej specjalności. Oprócz tych dwóch poziomów efektów uczenia się, sformułowano również osobne efekty dla poszczególnych zajęć, które pomijają fakt istnienia efektów szczegółowych dla specjalizacji i są sformułowane w odniesieniu do efektów ogólnych dla kierunku, bądź również, jak ma to miejsce w przypadku wzmiankowanych już zajęć *miejsca pamięci krajów niemieckiego obszaru językowego* na studiach pierwszego stopnia, bezpośrednio do charakterystyk

PRK na poziomie 6. O ile sama koncepcja kaskadowości efektów uczenia się jest prawidłowa, to zdiagnozowany brak konsekwencji w stosowaniu tego złożonego systemu sprawia, że nie jest on w pełni efektywny. Efekty sformułowane dla specjalności nie uszczegółwiają efektów kierunkowych pod kątem specyfiki danej specjalności, a stanowią raczej ich uogólnienie, czego przykładem może być efekt 01GT-2A_W01 dla specjalności *tłumaczenia i przekład* (studia drugiego stopnia) o brzmieniu „(zna i rozumie) terminologię, metodologię i główne szkoły badawcze z zakresu przekładoznawstwa i najważniejsze paradygmaty przekładoznawcze”. Efekt ten odnosi się do trzech efektów kierunkowych: 01G-2A_W02 (mówiącego o terminologię nauk filologicznych w zakresie wybranej przez siebie specjalności oraz specjalizacji magisterskiej), efektu 01G-2A_W03 (mówiącego o powiązaniu nauk filologicznych z dyscyplinami koniecznymi do poszerzania wiedzy (historia, filozofia inne) oraz miejscu własnej dyscypliny w obrębie nauk humanistycznych) oraz efektu 01G-2A_W04 (mówiącego o strukturze współczesnego języka niemieckiego, jego kompleksowej naturze oraz złożoności i historycznej zmienności znaczeń). Podobnie sformułowano efekty 01GT-2A_W02 (powiązany z 01G-2A_W08, 01G-2A_W10) oraz 01GT-2A_W/K03 (powiązany z 01G-2A_W10, 01G-2A_W11), przy czym efekty kierunkowe o symbolach 01G-2A_W10, 01G-2A_W11 nie zostały sformułowane dla kierunku.

W przypadku efektów uczenia się dla poszczególnych zajęć, zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia są one również powiązane z kilkoma efektami ogólnymi, co kolejny raz stanowi przykład uogólnienia ich zamiast uszczegółowienia. Przykładem mogą być zajęcia *fonetyka 1* na studiach pierwszego stopnia, gdzie sformułowano „e1 systemy samogłosek w języku polskim i niemieckim – 01G-1A_W02; 01G-1A_W03 / e2 różnice między systemem samogłosek w języku polskim a niemieckim – 01G-1A_W02; 01G-1A_W03”. Podobna sytuacja występuje na zajęciach *gramatyka kontrastywna*, gdzie efekt w zakresie wiedzy brzmi „e1 – rozpoznawać, definiować, objaśnić i scharakteryzować konkretne struktury i zjawiska językowe (01G-1A_W01, 01G-1A_W02, 01G-1A_W05, 01G-1A_W06)”. Efekty, które miałyby być uszczegółowione, znajdują się ponadto w rozłącznych obszarach WG oraz WK. Powoduje to sytuację, w której dyscypliny tworzące podstawy teoretyczne kierunku będą stanowiły kontekst same dla siebie. Na studiach drugiego stopnia jest to np. *mediewistyka* z efektami „e1: etapy rozwoju niemieckiego średniowiecza i kształtowania się języka niemieckiego (01G_2A_W04; 01G_2A_W03; 01G_2A_W07); / e5: samodzielnie analizować omawiane na zajęciach fragmenty dzieł literackich i tekstów źródłowych oraz formułować własne sądy na ich temat, (01G_2A_U02 ; 01G_2A_U03; 01G_2A_U08)”.

Efekty uczenia się dla zajęć powtarzają się w przypadku zajęć wielosemestralnych. Na przykład efekt o brzmieniu: „potrafi zrozumieć bez specjalnych trudności różnego rodzaju teksty mówione na żywo lub w mediach, bez różnicy, w jakim tempie są one wypowiedane” użyty został do opisu umiejętności na studiach drugiego stopnia na zajęciach *PNJN 1* i *PNJN 2*. Tożsame są również efekty dla zajęć *tłumaczenia pisemne i ustne* oraz 2. Na studiach pierwszego stopnia powtarzalność wybranych efektów dotyczy również m.in. zajęć *PNJN 1-6* czy *gramatyka opisowa języka niemieckiego 1-4* (wykład + ćwiczenia). Formułowanie efektów dla zajęć w ten sposób prowadzi do tego, że studenci wielokrotnie osiągają efekty uczenia się, których osiągnięcie zostało potwierdzone zaliczeniem zajęć w semestrze wcześniejszym.

Kolejnym problemem jest odnoszenie efektów z zakresu wiedzy na zajęciach praktycznojęzykowych do efektów kierunkowych usytuowanych w charakterystykach WG. Przykładem mogą być tutaj zajęcia *praktyczna nauka języka niemieckiego 2 (sprawności zintegrowane)* z efektami E1-E3 odnoszonymi do efektu kierunkowego 01G-1A_W03 (P6S_WG) na studiach pierwszego stopnia czy na studiach drugiego

stopnia *praktyczna nauka języka niemieckiego 3* z efektem e1 powiązany z 01G-2A_W04, 01G-2A_W07 (oba P7S_WG).

Występują również przypadki odnoszenia efektów zajęciowych na studiach pierwszego stopnia do efektów ogólnych sformułowanych dla studiów drugiego stopnia. Przykładem mogą być zajęcia *trening interkulturowy – wprowadzenie*, na których założono, że student „e6 – posiada pogłębione kompetencje interkulturowe (01G-2A_K08), e7 – bierze czynny udział w życiu społecznym i kulturalnym (01G-2A_K07)”. W obu efektach wskazano symbole efektów ogólnych sformułowanych dla studiów drugiego stopnia. Analogiczna sytuacja występuje na zajęciach *tłumaczenia 2* („[jest gotów] e8 – reprezentować pogłębione kompetencje interkulturowe i społeczne; 01G-2A_K03”).

W odniesieniu do efektów uczenia się dla poszczególnych zajęć na studiach drugiego stopnia zauważalna jest jeszcze jedna nieprawidłowość. W przyjętym programie studiów, w niekompletnych kartach poszczególnych zajęć, tzw. sylabusach skróconych podano efekty mające w założeniu być „przedmiotowymi efektami uczenia się”. W przypadku niektórych zajęć występują rozbieżności pomiędzy efektami dla tych zajęć podanymi w programie studiów, a tymi zawartymi w pełnym sylabusie (przykładami takich zajęć są *praktyczna nauka języka niemieckiego 3*, *trening interkulturowy*, *twórcze pisanie*). Powyżej zdiagnozowane problemy dotyczące stosowanego na kierunku systemu efektów uczenia się utrudniają, a wręcz uniemożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów ogólnych, a także ich skuteczną weryfikację.

Program studiów w zakresie *specjalności nauczycielskiej* zakłada przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela na studiach drugiego stopnia oraz uzyskanie kwalifikacji do nauczania przedmiotu – języka niemieckiego w szkole podstawowej oraz ponadpodstawowej, na II i III etapie edukacyjnym, po ukończeniu tych studiów. Określając efekty uczenia się dla *specjalności nauczycielskiej*, Uczelnia wskazała pełen katalog szczegółowych efektów uczenia się w brzmieniu ze standardu na poziomie efektów ogólnych przyjętych dla ocenianego kierunku, co jest postępowaniem błędnym, gdyż pominięto efekty ogólne ze standardu, a efekty szczegółowe ulokowano na poziomie specjalności, powtarzając większość z nich w sylabusach poszczególnych zajęć. I tak, kaskadowość efektów wskazywana przez standard, tj. zestaw efektów ogólnych, a następnie szczegółowych wymaganych dla poszczególnych grup zajęć, nie została uwzględniona w programie, a same efekty szczegółowe ze standardu nie są zawarte w programie na poziomie zajęć i grup zajęć w brzmieniu, jakie standard narzuca. Uczelnia dowolnie przekształca, rozdziela i parafrazuje efekty standardu, określa nowe, autorskie efekty dla zajęć realizowanych w ramach tego standardu albo wprost pomija elementy / fragmenty efektów wskazanych przez standard. Dla przykładu, dla zajęć pn. *kultura języka*, wykazanych jako realizacja standardu w grupie zajęć C, zdefiniowano autorski efekt „potrafi porozumiewać się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk, będącymi w różnej kondycji emocjonalnej; dialogowo rozwiązywać konflikty i tworzyć dobrą atmosferę dla komunikacji w klasie szkolnej i poza nią”, a dla zajęć pn. *podstawy dydaktyki* zamiast efektu ze standardu C.K1. („twórczego poszukiwania najlepszych rozwiązań dydaktycznych sprzyjających postępom uczniów”) zamieszczono efekt w zgoła odmiennym brzmieniu: „Świadomie określa swoją postawę wobec fundamentalnych celów edukacji, a także różnych aspektów filozofii nauczania. Analizuje i ocenia własne działania dydaktyczne, wskazuje obszary wymagające modyfikacji, systematycznie doskonali swoją pracę. C.K1.”.

We wspomnianym sylabusie *kultury języka*, efekt ze standardu C.U8. („poprawnie posługiwać się językiem polskim”) nie tylko sparafrazowano, ale również rozbudowano, otrzymując brzmienie: „poprawnie posługuje się językiem ojczystym, wykazując troskę o kulturę i etykę wypowiedzi własnej

i uczniów”. W programie można znaleźć również inne efekty ze standardu autorsko rozszerzone – na przykład w sylabusie zajęć *podstawy pedagogiki* do efektu B.2.W4. standardu dodano słowa „zasady dokonywania diagnozy nauczycielskiej i techniki diagnostyczne w pedagogice”. Z kolei, w katalogu efektów *emisji głosu*, każdy z efektów został doprecyzowany poprzez autorskie wpisy w nawiasach. Należy tutaj dodać, iż program może zakładać osiągnięcie dodatkowych efektów uczenia się w ramach zaprojektowanej przez Uczelnię *specjalności nauczycielskiej* i w dowolny sposób ją uatrakcyjniać, jednakże wówczas, takie efekty winny być ułożone poza zajęciami wskazywanymi przez Uczelnię jako realizacja standardu.

Wiele efektów ze standardu uległo autorskiemu podziałowi na dwa lub więcej elementów składowych, a elementy te rozproszono pomiędzy różne rodzaje i formy zajęć. Jednocześnie, w tym samym efekcie B.2.W4. rozdzielono zagadnienia dotyczące inkluzji, przenosząc część z nich do innych zajęć. I tak fragment „pojęcia integracji i inkluzji; sytuację dziecka z niepełnosprawnością fizyczną i intelektualną w szkole ogólnodostępnej, problemy dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i ich funkcjonowanie B.2.W4.” zamieszczono w zajęciach *specjalne potrzeby edukacyjne*, podczas gdy pozostałą wiedzę bezpośrednio powiązaną z zagadnieniami inkluzji i z mniejszymi szansami dzieci umieszczono w ramach zajęć *podstawy pedagogiki* w brzmieniu „problemy dzieci zaniedbanych i pozbawionych opieki oraz szkolną sytuację dzieci z doświadczeniem migracyjnym; problematykę dziecka w sytuacji kryzysowej lub traumatycznej; zagrożenia dzieci i młodzieży: zjawiska agresji i przemocy, w tym agresji elektronicznej, oraz uzależnień, w tym od środków psychoaktywnych i komputera, a także zagadnienia związane z grupami nieformalnymi, podkulturami młodzieżowymi i sektami”.

Z kolei, efekt z zakresu kształcenia psychologicznego, B.1.W4, podzielono pomiędzy dwa zajęcia: *komunikację w edukacji*, gdzie ułożono fragment tego efektu w brzmieniu „proces uczenia się: bariery i trudności w procesie komunikowania się, techniki i metody usprawniania komunikacji z uczniem oraz między uczniami B.1.W4.” oraz *psychologię dla nauczycieli*, w ramach której zadeklarowano większą część tego efektu „procesów uczenia się: modeli uczenia się, w tym koncepcji klasycznych i współczesnych ujęć w oparciu o wyniki badań neuropsychologicznych, metod i technik uczenia się z uwzględnieniem rozwijania metapoznania, trudności w uczeniu się, ich przyczyn i strategii ich przewycięzania, metod i technik identyfikacji oraz wspomagania rozwoju uzdolnień i zainteresowań B.1.W4.”, przy czym podział ten ma miejsce pomiędzy jedno zajęcia prowadzone w formie ćwiczeń, drugie - w formie wykładu, a także stosując odmienne sposoby weryfikacji osiągnięcia tych efektów, co dodatkowo utrudnia weryfikację pełnego efektu ze standardu.

Kolejna nieprawidłowość to przyporządkowanie wielu efektów standardu do jednego, generycznie sformułowanego przez Uczelnię. Najlepiej jest to widoczne w grupie zajęć C w sylabusie *podstaw dydaktyki*, gdzie do autorskiego efektu w brzmieniu „Zna podstawy metodyki wykonywania zadań – norm, procedur i dobrych praktyk stosowanych na I i II etapie edukacji w zakresie języka angielskiego” przyporządkowano aż cztery efekty ze standardu – C.W2., C.W4. C.W5., C.W6 – dotyczące m.in. wiedzy z zakresu stylów kierowania klasą, problemu ładu i dyscypliny, procesów społecznych w klasie, integracji klasy szkolnej, tworzenia środowiska sprzyjającego postępowi w nauce oraz sposobu nauczania w klasie zróżnicowanej pod względem poznawczym, kulturowym, statusu społecznego lub materialnego. W ten sposób, w grupie zajęć C pominięto wiedzę narzuconą w tej grupie przez standard, a następnie zastosowano tę metodę również w kategorii umiejętności pomijając umiejętności obligatoryjne dla tej grupy.

Problemem współistniejącym z powyższymi jest, iż w niewłaściwy sposób powiązано *specjalność nauczycielską* z ogólnymi efektami uczenia się przyjętymi dla kierunku, wskazując to powiązanie poprzez efekt ogólny kategorii wiedzy 01G_2A_W07 („w pogłębionym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska dotyczące zakresu wybranej specjalności oraz tendencji rozwojowych w powiązanych z nią dyscyplinach naukowych”), który w programie Uczelnia przypisała do charakterystyki Polskiej Ramy Kwalifikacji o kodzie P7S_WG (zna i rozumie „w pogłębionym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące: zaawansowaną wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych lub artystycznych tworzących podstawy teoretyczne oraz uporządkowaną i podbudowaną teoretycznie wiedzę obejmującą kluczowe zagadnienia...”). Oznacza to, że kontekstową wiedzę z zakresu dyscyplin subsydiarnych (np. psychologii, pedagogiki i in.), do których kierunek nie został podporządkowany, przypisano do charakterystyki WG, właściwej dla efektów uczenia się dotyczących dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek (językoznawstwa i literaturoznawstwa). Tymczasem, wiedza operacyjna właściwa jest dla charakterystyki PRK opatrzonej kodem P7S_WK. Nieprawidłowe jest także wiązanie efektów z kategorii umiejętności na specjalności nauczycielskiej z charakterystyką o kodzie P7S_UW, gdyż charakterystyka ta dotyczy wykorzystania posiadanej wiedzy z zakresu dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek. Efekty w kategorii umiejętności dotyczące dyscyplin subsydiarnych błędnie powiązano więc z charakterystyką o kodzie UW (efekt ogólny brzmi: „potrafi umiejętnie wykorzystywać wiedzę filologiczną w różnych dziedzinach życia zawodowego. Umiejętności te odpowiadają wybranym specjalnościom zawodowym”).

Oznacza to, iż dyscypliny, do których efekty specjalnościowe się odnoszą nie pełnią na kierunku roli subsydiarnej, co jest podejściem błędnym, gdyż kierunek przyporządkowany został do dyscypliny językoznawstwo, jako wiodącej oraz do dyscypliny literaturoznawstwo. Nieprawidłowość ta wynika z niewłaściwego lokowania specjalności nauczycielskiej w efektach przyjętych dla kierunku, o czym już była mowa.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią Uczelni. Koncepcja kształcenia nie określa jednak jednoznacznie roli, którą w procesie kształcenia mają odgrywać dyscypliny naukowe, do których odnoszą się treści objęte programem studiów. Na poziomie koncepcji kształcenia niewłaściwie określony został zakres dyscypliny językoznawstwo, ponieważ błędnie utożsamia podbudowaną teoretycznie wiedzę w tej dyscyplinie z tzw. wiedzą językową, co w konsekwencji prowadzi do niewłaściwego określenia proporcji dyscyplin naukowych stanowiących podstawy teoretyczne kierunku. Koncepcja kształcenia powiązana jest z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinach językoznawstwo i literaturoznawstwo. Koncepcja kształcenia jest zorientowana na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego przede wszystkim w kontekście zapewnienia na rynku

pracy osób o wysokich kompetencjach językowych, jednakże jest niespójna z zawartym w niej katalogiem zawodów. W celach kształcenia na studiach pierwszego stopnia niewłaściwie określono głębię wiedzy w zakresie dyscyplin naukowych, odwołując się do podstawowego stopnia wiedzy podstawowej, natomiast na studiach drugiego stopnia sugeruje się wręcz na alternatywność dyscyplin zakładając uzyskanie pogłębionej wiedzy w dyscyplinie językoznawstwo lub literaturoznawstwo. Koncepcja oraz cele kształcenia zostały opracowane w oparciu o analizy specyfiki rynku pracy skierowanego do kandydatów ze znajomością języków obcych. Pod uwagę wzięto także opinie studentów oraz ich ścieżki kariery.

Efekty uczenia się są zgodne z profilem ogólnoakademickim, ale nie są w pełni zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, ponieważ nie uwypuklają wiodącej roli dyscypliny językoznawstwo w kształceniu na kierunku, co wynika w dużej mierze z utożsamiania wiedzy językoznawczej z wiedzą językową. Ogólne założone dla kierunku efekty uczenia się w równym stopniu odnoszą się do dwóch dyscyplin – językoznawstwa i literaturoznawstwa. Efekty uczenia się nie odpowiadają w pełni odpowiednio 6. i 7. poziomowi PRK, nie uwzględniając pełnego zakresu i na właściwym poziomie kompetencji opisanych w charakterystykach PRK. Ponadto niektóre ogólne efekty uczenia się są niewłaściwie odniesione do charakterystyk PRK, nadmiernie rozbudowane i wieloelementowe. Efekty uczenia się uwzględniają w szczególności kompetencje badawcze niezbędne w działalności naukowej oraz umiejętności komunikowania się w języku obcym.

Ogólne efekty uczenia się dla kierunku nie zostały sformułowane w sposób w pełni jednoznaczny i zrozumiały, co stanowi utrudnienie dla stworzenia skutecznego systemu ich weryfikacji. W szczególności system efektów uczenia się sformułowanych dla kierunku na studiach drugiego stopnia charakteryzuje się dużym skomplikowaniem wynikającym z faktu, że został on zbudowany w formie kaskadowej. Efekty uczenia się dla poszczególnych zajęć nie są specyficzne, bo nie uszczegóławiają efektów ogólnych, a tam, gdzie je uszczegóławiają nie zawsze odpowiadają zakresowi i celowi zajęć. W przypadku zajęć wielosemestralnych są one powtarzalne. Efekty uczenia się dla zajęć ponadto nie zawsze są sformułowane w sposób zrozumiały i jednoznaczny, ponieważ często łączą różne charakterystyki PRK. Wskazane nieprawidłowości w sposobie formułowania efektów uczenia się nie pozwalają na opracowanie w pełni efektywnego systemu ich weryfikacji. Na studiach drugiego stopnia efekty uczenia się dla zajęć określone w sylabusach nie w każdym przypadku są zgodne z efektami uczenia się określonymi w tzw. sylabusach skróconych zawartych w przyjętym programie studiów.

Efekty uczenia się w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela nie zawierają pełnego zakresu ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardzie kształcenia przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień.

Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

1. niejasnej koncepcji kształcenia w odniesieniu do roli w procesie kształcenia poszczególnych dyscyplin naukowych, do których odnoszą się oferowane na kierunku treści programowe;
2. utożsamiania na poziomie koncepcji kształcenia i w efektach uczenia się wiedzy w dyscyplinie naukowej językoznawstwo z wiedzą językową prowadzącą do osiągnięcia kompetencji językowych;

3. niepełnej zgodności efektów kierunkowych z koncepcją kształcenia i przyporządkowaniem kierunku do dyscyplin naukowych;
4. niezgodności ogólnych efektów dla kierunku z właściwym poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji i nieuwzględnienia w efektach uczenia się dla kierunku wszystkich charakterystyk PRK;
5. powiązania efektów uczenia się odnoszących się do kształcenia nauczycieli z efektami przyjętymi dla kierunku studiów;
6. nieuwzględnienia w programie kształcenia nauczycieli kompletu efektów szczegółowych wynikających ze standardu;
7. sformułowania ogólnych efektów uczenia się w sposób zbyt rozbudowany i niejasny, uniemożliwiający na stworzenie systemu ich skutecznej weryfikacji;
8. niespecyficznego sformułowania efektów uczenia się dla zajęć i grup zajęć;
9. nieuwzględnienia w szczegółowych efektach uczenia się progresu kompetencji studentów w kolejnych semestrach w przypadku zajęć wielosemestralnych;
10. na studiach drugiego stopnia rozbieżności w treści i zestawie szczegółowych efektów uczenia się określonych w programie studiów i szczegółowych sylabusach zajęć.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Zaleca się:

1. jasne wskazanie w koncepcji kształcenia dyscyplin naukowych, w zakresie których studenci osiągną podbudowaną teoretycznie, wiedzę, a także określenie ich roli w kształceniu;
2. niewłączanie w zakres dyscypliny naukowej językoznawstwo wiedzy prowadzącej do osiągnięcia umiejętności językowych;
3. sformułowanie efektów uczenia się w sposób odpowiadający koncepcji kształcenia i przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych;
4. sformułowanie efektów uczenia się zgodnie z właściwym poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji, uwzględniając wszystkie wskazane w niej charakterystyki;
5. właściwe powiązanie efektów będących realizacją standardu kształcenia nauczycieli z efektami przyjętymi dla kierunku studiów;
6. uwzględnienie w programie kształcenia nauczycieli kompletu efektów ogólnych i szczegółowych wynikających ze standardu;
7. sformułowanie ogólnych efektów uczenia się w sposób nierozbudowany, specyficzny i zrozumiały;

8. sformułowanie szczegółowych efektów uczenia się w sposób specyficzny dla poszczególnych zajęć, aby nie powielały ogólnych efektów uczenia się, odpowiadały zakresowi i celowi zajęć i były niepowtarzalne;
9. sformułowanie efektów uczenia się dla zajęć wielosemestralnych w sposób uwzględniający progres i zakres kompetencji przewidzianych do opanowania w kolejnych semestrach;
10. na studiach drugiego stopnia zapewnienie pełnej zbieżności między efektami uczenia się zawartymi w tzw. sylabusach skróconych oraz publikowanych sylabusach szczegółowych;
11. podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Kształcenie na kierunku filologia germańska odbywa się w ramach grup zajęć obowiązkowych dla wszystkich studentów oraz w blokach zajęć w poszczególnych specjalnościach i specjalizacjach, mających w założeniu Uczelni stanowić przygotowanie zawodowe.

Treści programowe w grupach zajęć obowiązkowych na studiach pierwszego powiązane są m.in. z dyscyplinami, do których przyporządkowano kierunek, obejmują ponadto zajęcia z zakresu praktycznej nauki języka niemieckiego, a także drugiego języka obcego.

Na studiach drugiego stopnia treści obligatoryjne dla wszystkich obejmują zajęcia praktycznojęzykowe oraz tłumaczeniowe. Treści obejmujące w szczególności wiedzę z zakresu dyscyplin tworzących podstawy teoretyczne kierunku zawarte w charakterystyce P7S_WG studenci realizują w ramach specjalizacji, przy czym – z uwagi na konieczność wyboru jednej z dwóch specjalizacji – jest to wiedza wyłącznie w jednej z dyscyplin – językoznawstwa w przypadku specjalizacji lingwistycznej lub literaturoznawstwa w przypadku specjalizacji literaturoznawczo-kulturoznawczej.

Treści programowe są zgodne z aktualnym stanem wiedzy i metodyki badań w dyscyplinach, do których jest przyporządkowany kierunek, jak również z działalnością naukową Uczelni w tych dyscyplinach. Obejmują one zarówno treści o charakterze podstawowym (zawarte m.in. w sylabusach zajęć takich jak *gramatyka opisowa języka niemieckiego*, *wstęp do językoznawstwa* i *wstęp do literaturoznawstwa* na studiach pierwszego stopnia oraz *językoznawstwo stosowane* i *teoria literatury* na studiach drugiego stopnia), jak również treści bardziej zaawansowane, powiązane m.in. z wymienionymi wcześniej subdyscyplinami językoznawczymi czy różnymi okresami literackimi. W zakresie dyscypliny wiodącej na studiach pierwszego treści umożliwiają studentom zdobywanie wiedzy dotyczącej takich subdyscyplin i działów językoznawstwa jak m.in. semantyka, psycholingwistyka, socjolingwistyka, translatoryka, tekstologia. W dyscyplinie literaturoznawstwo treści programowe obejmują takie zagadnienia jak literaturoznawcza analiza i interpretacja tekstu czy literatura różnych okresów oraz różnych obszarów niemieckiego obszaru językowego. Treści te są zgodne z efektami uczenia się sformułowanymi dla kierunku, uwzględniającymi zakres i głębię wiedzy oraz umiejętności właściwe dla poziomu 6. PRK dla studiów pierwszego stopnia, z zastrzeżeniami odnośnie efektów uczenia się sformułowanymi powyżej.

Na studiach drugiego stopnia treści programowe obejmują w zakresie językoznawstwa między innymi morfologię, semantykę, leksykografię, językoznawstwo stosowane, językoznawstwo historyczno-porównawcze oraz pragmatyngwistykę. Treści literaturoznawcze obejmują natomiast pogłębione aspekty związane z teorią literatury czy literaturą przede wszystkim współczesną różnych obszarów niemieckiego obszaru językowego. Treści oferowane w ramach poszczególnych dyscyplin naukowych na studiach drugiego stopnia nie są jednak obowiązkowe dla wszystkich studentów. Tym samym nie zapewniono wszystkim studentom możliwości osiągnięcia wiedzy zgodnej z charakterystykami PRK o kodzie P7S_WG w zakresie zarówno literaturoznawstwa i językoznawstwa, lecz jedynie w ramach jednej z tych dyscyplin.

Treści kształcenia nie są w pełni kompleksowe, gdyż w dużej części zajęć zostały określone jedynie w sposób hasłowy. Sytuacja taka ma miejsce zarówno w przypadku studiów pierwszego stopnia, jak i drugiego stopnia i skutkuje tym, że treści programowe nie umożliwiają osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się sformułowanych dla zajęć. W dużej mierze treści programowe podane dla poszczególnych zajęć skupiają się bowiem na elementach powiązanych z wiedzą, przez co nie umożliwiają one osiąganie przez studentów przede wszystkim efektów z kategorii umiejętności i kompetencji społecznych. W przypadku zajęć praktycznojęzykowych ograniczają się one do ogólnego zakresienia kręgów tematycznych, np. relacje społeczne, związki, rozstania, strata bliskich; wychowanie, role przypisane płciom, obowiązki rodzica. Treści przewidziane na zajęciach związanych z dyscyplinami stanowiącymi podstawy teoretyczne kierunku podane są w sposób bardzo lakoniczny, co sprawia, że powiązanie ich z poszczególnymi efektami dla zajęć (nawet efektami z kategorii wiedzy) jest praktycznie niemożliwe. Widoczne jest to przykładowo na zajęciach *gramatyka opisowa języka niemieckiego 3* na studiach pierwszego stopnia, gdzie treści obejmują dwie pozycje: „Części zdania i przydawka, Typy zdań wg różnych kryteriów”. Student miałby wówczas zgodnie z sylabusem osiągnąć efekty w kategorii wiedzy o treści: „(zna i rozumie) rozpoznawać, definiować, objaśnić i scharakteryzować konkretne struktury językowe” oraz „(zna i rozumie) sprawnie posługiwać się konkretnymi konstrukcjami gramatyczno-leksykalnymi”, które zostały dodatkowo sformułowane w sposób nieodpowiadający charakterystykom z zakresu wiedzy. Podobna sytuacja występuje na zajęciach *gramatyka kontrastywna* na studiach pierwszego stopnia, gdzie przewidziano osiągnięcie efektów: „E1. zna cechy strukturalne i funkcjonalne wybranych typy tekstów stosowanych na rynku pracy (np. świadectwo pracy) i w obszarze działalności przedsiębiorstw w Niemczech (np. raport finansowy); E2. zna pojęcia i teorie języków specjalistycznych oraz zasady ich stosowania w opisie języka niemieckiego jako systemu znaków oraz analizie/opisie tekstów niemieckojęzycznych” za pomocą treści: „Opis kwalifikacji zawodowych, Opis zakresu obowiązków, profil zawodowy, Aplikacja i rozmowa kwalifikacyjna. Świadectwo pracy, Prezentacja przedsiębiorstwa, Raport finansowy przedsiębiorstwa, Formy i struktura przedsiębiorstw”. Wskazywane uchybienia występują również na studiach drugiego stopnia, na przykład na zajęciach *sztuka pisania*, gdzie treści kształcenia „wybrane gatunki tekstu literackiego i dziennikarskiego; definicje stylów; środki stylistyczne; redakcja stylistyczna i merytoryczna tekstu; narzędzia redakcyjne” miałyby doprowadzić do osiągnięcia efektów (zna i rozumie) „e1 podstawowe zasady interpretacji tekstów i podstawowe rodzaje tekstów i wierszy; e2 najważniejsze fakty i postacie z zakresu historii literatury krajów niemieckojęzycznych”. Dodatkowo w wielu sylabusach zajęć zauważalny jest brak korelacji między celami kształcenia, efektami uczenia się i treściami programowymi. Dla przytaczanych tutaj zajęć *sztuka pisania* jako cel określono „pogłębienie umiejętności pisarskich słuchaczy w zakresie różnorodnych gatunków: pisanie jako akt

twórczy, stylistyka pisania, selekcja informacji, adiustacja a redakcja tekstu, (nie)grzeczność językowa w tekstach, perswazja w tekstach pisanych.”

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 742) obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ww. ustawy.

Treści programowe w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela, podobnie jak wcześniej omawiane efekty uczenia się dla tej specjalności, cechują się wieloma nieprawidłowościami. W konsekwencji podziałów i autorskich modyfikacji efektów ze standardu, tworzenia własnych efektów oraz w wyniku innych zdiagnozowanych problemów, treści kształcenia również nie są prawidłowe i zgodne ze standardem i nieuporządkowane. I tak dla przykładu, treści w brzmieniu „Ocenianie kształtujące a efektywność nauczania, cz.1; Ocenianie kształtujące a efektywność nauczania, cz.2” zaplanowane zostały w ramach zajęć *diagnostyki edukacyjnej*, gdzie nie sformułowano efektu, którego osiągnięcie mogą umożliwiać. W tym samym sylabusie nie określono treści umożliwiających projektowanie i realizację spersonalizowanych programów kształcenia i wychowania w szkole ponadpodstawowej w celu osiągnięcia efektu „Diagnostuje potrzeby, możliwości, zdolności każdego ucznia oraz projektuje i realizuje spersonalizowane programy kształcenia i wychowania w szkole ponadpodstawowej; B2.U6.”, co jest skutkiem wcześniejszego pominięcia efektu dotyczącego oceniania kształtującego w grupie zajęć C, o czym była mowa w ocenie efektów specjalności nauczycielskiej. Dodatkowo, określone przez Uczelnię treści dla efektów autorskich oraz dla fragmentów efektów, o które Uczelnia poszerzyła efekty ze standardu, należy uznać za redundantne, ulokowane poza standardem.

Harmonogram realizacji programu studiów obejmuje na studiach pierwszego stopnia sześć semestrów, przy nakładzie pracy 180 ECTS. Na studiach drugiego stopnia są to cztery semestry, przy nakładzie pracy 120 ECTS. Czas trwania studiów został prawidłowo określony zarówno w przypadku studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia. Przypisanie punktów ECTS do poszczególnych zajęć i grup zajęć w planie studiów jest jednak niekonsekwentnie oszacowane. Uczelnia przyjęła, że zajęcia prowadzone w języku polskim wymagają mniejszego nakładu pracy niż zajęcia prowadzone w języku kierunkowym, co jest zasadne. Równocześnie jednak, wbrew tej zasadzie, zajęciom *wstęp do językoznawstwa* w języku polskim w wymiarze 28 godzin przypisano 3 ECTS, a tożsamym zajęciom w języku niemieckim w wymiarze 35 godzin również 3 ECTS, co oznacza taki sam nakład pracy studentów, mimo większej liczby godzin zajęć i zakładanego przecież większego nakładu pracy na zajęciach w języku obcym. Podobnie zajęcia *stylistyka* niezależnie od języka (bilingwalne lub w języku niemieckim) są oszacowane na 2 ECTS. Z kolei zajęcia *historia literatury krajów n. o. j. 6*, które zgodnie z przyjętymi założeniami w semestrze 6 powinny odbywać się dla obu ścieżek w języku niemieckim, na ścieżce A mają wymiar 35 godzin i 2 ECTS, a na ścieżce B 28 godzin i 3 ECTS.

W ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów, na studiach pierwszego stopnia studenci uzyskać mają 177, natomiast na studiach drugiego stopnia 113-120 ECTS. Do wskazanej liczby ECTS zostały wliczone wszystkie punkty za zajęcia odbywające się w budynkach Uczelni, założono bowiem nieprawidłowo, że student uzyskuje ECTS wyłącznie w trakcie zajęć. Wskazany wolumen nie jest zatem zgodny z wymiarem zajęć wymagających bezpośredniego kontaktu nauczycieli akademickich i studentów, ponieważ podane wymiary punktów ECTS stanowią całą lub prawie całą pulę punktów ECTS uzyskiwanych przez studentów w toku realizacji programu

studiów (a więc z uwzględnieniem nakładu pracy własnej studenta) i nie są zgodne z wymiarem godzinowym tzw. zajęć kontaktowych. **Rekomenduje się** urealnienie liczby punktów ECTS osiąganych w ramach godzin z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów. W kategorii tej Uczelnia z kolei błędnie nie zaliczyła punktów ECTS przypisanych praktyce zawodowej, która – będąc zajęciami – jest realizowana z bezpośrednim udziałem innych osób (opiekuna praktyki) i studenta. **Rekomenduje się** uwzględnienie praktyki zawodowej w puli zajęć wymagających bezpośredniego udziału studentów i nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia.

Sekwencja zajęć w planie studiów jest prawidłowa. W przypadku studiów pierwszego stopnia zajęcia o charakterze propedeutycznym (np. *wstęp do językoznawstwa, wstęp do literaturoznawstwa, gramatyka opisowa języka niemieckiego*) umiejscowione są w planie studiów w semestrach niższych, poprzedzając zajęcia o bardziej szczegółowym i zaawansowanym charakterze realizowane w ramach specjalności i specjalizacji, stanowiąc dla nich podbudowę teoretyczną.

Kształcenie na kierunku odbywa się w formie wykładów, konwersatoriów, proseminariów, seminariów, warsztatów i tutoringu. Proporcje zajęć realizowanych w poszczególnych formach nie wzbudzają zastrzeżeń. Zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia przeważają formy zajęć sprzyjające aktywnej postawie studenta (głównie konwersatoria). W tej formie realizowane są m. in. zajęcia z zakresu praktycznej nauki języka niemieckiego i zajęcia specjalnościowe (za wyjątkiem specjalności nauczycielskiej, gdzie przewidziano zajęcia m. in. w formie ćwiczeń metodycznych).

Program studiów umożliwia studentom wybór zajęć w wymiarze 62 ECTS (studia pierwszego stopnia) oraz 87 ECTS (studia drugiego stopnia), w związku z czym wymóg, zgodnie z którym program studiów powinien umożliwić studentom wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie został formalnie spełniony. Wyborem objęte są zajęcia z drugiego języka obcego, w ramach specjalności oraz specjalizacji, a także zajęcia ogólnouniwersyteckie.

Program studiów pierwszego i drugiego stopnia obejmuje zajęcia związane z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinach językoznawstwo i literaturoznawstwo. Jednocześnie jednak Uczelnia nieprawidłowo powiązała z dyscypliną naukową językoznawstwo zajęcia z zakresu praktycznej nauki języka niemieckiego (na studiach pierwszego i drugiego stopnia) oraz zajęcia z języka obcego (na studiach pierwszego stopnia). Do zajęć związanych z działalnością naukową Uczelnia zaliczyła również nieprawidłowo zajęcia w grupach zajęć społecznych, zajęć ogólnouniwersyteckich oraz (częściowo) kulturoznawczych. Wyłączenie tych zajęć z puli zajęć powiązanych z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinach językoznawstwo i literaturoznawstwo skutkuje niespełnieniem wymogów ustawowych.

Program studiów obejmuje zajęcia poświęcone kształceniu w zakresie języka niemieckiego do poziomu C1 w przypadku studiów pierwszego stopnia, oraz C2 w przypadku studiów drugiego stopnia. Na studiach pierwszego stopnia przez dwa pierwsze semestry oferowane są zajęcia poświęcone rozwijaniu znajomości drugiego języka obcego nowożytnego (angielski, francuski, hiszpański, rosyjski). Zajęcia te mają wymiar 120 godzin i przypisano im 8 punktów ECTS. Zgodnie z sylabusami studenci osiągają w przypadku nauki od podstaw poziom znajomości języka A1+/A2 (na podstawie sylabusu dla języka hiszpańskiego), natomiast w przypadku kontynuacji nauki (język angielski) osiągają poziom B2+. Poziomy te nie są spójne z deklaracjami zamieszczonymi w efektach uczenia się, gdzie poziom określono na „A2+ do B2 (w zależności od wybranego języka)”. W przypadku wyboru w ramach specjalności drugiego języka obcego jego nauka jest następnie kontynuowana do semestru szóstego

i prowadzi do osiągnięcia poziomu B1+/B2 (język niezaawansowany, np. hiszpański, 24 ECTS) oraz B2+ (język zaawansowany, np. angielski, 12 ECTS). Oznacza to, że w przypadku języka angielskiego założono brak jakiegokolwiek wzrostu umiejętności językowych w kolejnych czterech semestrach. Osiągnięcie zakładanych poziomów znajomości w obliczu oszacowanego nakładu pracy jest możliwe. **Rekomenduje się** uspoźnienie poziomu znajomości języka wskazanej w sylabusach z tą wskazaną w efektach uczenia się dla kierunku.

Studia na kierunku filologia germańska zostały przyporządkowane do dyscyplin naukowych mieszczących się dziedzinie nauk humanistycznych. Zarówno dla studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia Uczelnia zadeklarowała zajęcia w dziedzinie nauk społecznych, które zostały zgrupowane w tzw. module społecznym, któremu przypisano w zależności od specjalności od 5 do 8 ECTS. Treści programowe tych zajęć nie obejmują jednak treści programowych z obszaru nauk społecznych. W przypadku studiów drugiego stopnia, za wyjątkiem *specjalności nauczycielskiej*, również nie zapewniono treści kształcenia z zakresu nauk społecznych w wymaganym wymiarze.

Program studiów nie przewiduje realizacji zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Jednocześnie wybrane zajęcia realizowane są za zgodą Dziekana w formie zdalnej synchronicznej, np. z uwagi na małą liczbę studentów zapisanych do grupy. Zajęcia takie prowadzone są zgodnie z wytycznymi Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia.

Przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela skoncentrowano na studiach drugiego stopnia, gdzie łącznie zaplanowano zajęcia zorganizowane w Uczelni w wymiarze 330 godzin i 27 ECTS, co stanowi pełną realizację godzin wymaganych standardem. Nie wszystkie z tych zajęć służą w pełni realizacji standardu kształcenia nauczycieli, gdyż, jak już wcześniej zauważono, szereg efektów oraz, konsekwentnie, treści zostało ulokowanych poza standardem lub też pominiętych. W konsekwencji, nie ma możliwości oceny, także w ramach uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia, jaka liczba godzin i punktów ECTS dla zajęć zorganizowanych w Uczelni służy realizacji standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Niezgodnie ze standardem, Uczelnia nie wykazała w ramach realizacji standardu w grupie zajęć B zajęć zintegrowanych z realizacją praktyk, które winny stanowić 1/3 liczby godzin zajęć zaplanowanych przez Uczelnię w grupie zajęć B.

Sekwencja zajęć przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela nie jest właściwa. Zaobserwowano nieprawidłowości – *przygotowanie psychopedagogiczne* w ramach grupy B odbywa się równoległe z *podstawami dydaktyki* z grupy C oraz *dydaktyki przedmiotu II.1* i *dydaktyki przedmiotu II.2*. Oznacza to, że psychopedagogiczne podstawy przygotowania nauczycieli, stanowiące *sui generis* wstęp do *specjalności nauczycielskiej* i wprowadzenie do środowiska szkolnego realizowane są w tym samym czasie co dydaktyka szczegółowa, która logicznie po takim przygotowaniu winna następować. Sekwencja ta nie umożliwi studentowi właściwej progresji kompetencji w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela i potęguje nieuporządkowanie zdiagnozowane już w odniesieniu do efektów uczenia się oraz treści.

Dobór form zajęć i proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach nie są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardzie, gdyż, jak już wspomniano, pominięto zajęcia warsztatowe zintegrowane z realizacją praktyk.

Metody kształcenia na poziomie deklaracyjnym są różnorodne i obejmują zarówno metody podające, jak i problemowe i aktywizujące. Dobierane są one pod względem celów zajęć i ich formy, przykładowo,

wykłady najczęściej prowadzone są metodą podawczą, często przy wsparciu narzędzi multimedialnych, a także z elementami dyskusji. W trakcie konwersatoriów wykorzystuje się głównie metody aktywizujące i problemowe, takie jak metody heurystyczne, w tym burza mózgów, pogadanka, dyskusja, praca z tekstem, praca w parach i grupach z elementami warsztatowymi czy praca projektowa. Tak dobrane metody uwzględniają najnowsze osiągnięcia dydaktyki akademickiej, a w nauczaniu i uczeniu się są stosowane właściwie dobrane środki i narzędzia dydaktyczne wspomagające osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, obejmujące narzędzia multimedialne i komputerowe.

W zależności od specyfiki danych zajęć stosowane są kombinacje różnych metod, pozwalających na osiągnięcie różnych efektów (angażowanie studentów intelektualnie, przyciąganie ich uwagi, integrowanie grupy w pracy nad wspólnym zadaniem, ale również wspomaganie ich samodzielności), co potwierdza analiza sylabusów zajęć (przykładowo na zajęciach *historia literatury krajów niemieckiego obszaru językowego 2* na studiach pierwszego stopnia, podano następujące metody dydaktyczne: „Ćwiczenia w formie seminaryjnej (konwersatorium informacyjno-problemowe) z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych. Inne formy pracy: warsztatowa praca w grupach, forum dyskusyjne, referat”; na zajęciach *niemiecka literatura współczesna* na studiach drugiego stopnia przewidziano z kolei następujące metody „Ćwiczenia w formie seminaryjnej (konwersatorium informacyjno-problemowe) z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych. Inne formy pracy: forum dyskusyjne (metoda okrągłego stołu), referat, krótka wypowiedź wiązana, warsztatowa praca w grupach”). Hospitacje zajęć wykazały, że w nielicznych przypadkach założenia programowe dotyczące doboru metod kształcenia nie są w pełni realizowane.

W kształceniu wykorzystywany jest potencjał kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Wykorzystywane przez Uczelnię narzędzia i platformy internetowe służą obecnie głównie jako narzędzia wspierające prowadzenie zajęć w trybie stacjonarnym. Wykorzystywane są one jako platformy wymiany materiałów dydaktycznych oraz komunikatory ułatwiające przekazywanie informacji pomiędzy studentami i nauczycielami akademickimi. Narzędzia te wykorzystywane są także do komunikacji indywidualnej ze studentem podczas tutoringu czy wymian zagranicznych. Ponadto Uczelnia umożliwia w formie odbywania zajęć dydaktycznych w przypadku zapisania się na nie jedynie niewielkiej liczby osób.

Planowane i stosowane metody kształcenia pozwalają na stymulowanie studentów do samodzielnego uczenia się oraz aktywności w procesie uczenia się. Potwierdzają to obserwacje w trakcie hospitacji – w szczególności zajęć z zakresu *praktycznej nauki języka niemieckiego*, gdzie stosowane były techniki stymulujące jak praca w parach czy praca w małych grupach.

Przyjęte na kierunku formy zajęć, jak i wykorzystywane przez wykładowców metody dydaktyczne umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej oraz udziału w pracach w zakresie dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek. Wykorzystywane seminaryjne metody dydaktyczne umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności badawczej lub udziału w pracach badawczych w zakresie dyscypliny językoznawstwo lub literaturoznawstwo, w zależności od wybranej specjalizacji.

Stosowane metody kształcenia umożliwiają uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka niemieckiego na poziomie C1 w przypadku studiów pierwszego stopnia oraz C2 w przypadku studiów drugiego stopnia, a także drugiego języka obcego na zakładanym dla niego poziomie.

Ponadto, metody kształcenia umożliwiają dostosowanie procesu uczenia się, także z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością, jak również realizowanie indywidualnych ścieżek kształcenia. Studentom z niepełnosprawnością umożliwia się uczestnictwo w zajęciach z udziałem asystenta lub tłumacza języka migowego, dostosowanie miejsc, harmonogramu czy formy zajęć dydaktycznych, w tym uczestnictwo w trybie zdalnym w zajęciach prowadzonych stacjonarnie, bądź organizację zajęć w trybie indywidualnym. Możliwe jest również wypożyczenie sprzętu i urządzeń specjalistycznych wspomagających proces uczenia się. Metody kształcenia pozwalają zatem na włączanie osób z niepełnosprawnością do normalnego procesu kształcenia, przy jednoczesnej indywidualizacji ścieżki dydaktycznej. Metody i techniki kształcenia na odległość wykorzystywane są pomocniczo.

Praktyki zawodowe przewidziano w programie studiów na wszystkich oferowanych specjalnościach studiów pierwszego i drugiego stopnia – nauczycielskich, ocenie których poświęcone jest osobne kryterium oraz nienauczyielskich. Efekty uczenia się zakładane dla praktyk na specjalnościach nienauczyielskich zostały skonstruowane wadliwie choćby z tego powodu, że na studiach pierwszego stopnia, niezależnie od wybranej ścieżki dotyczącej stopnia zaawansowania języka będącego przedmiotem studiów i niezależnie od specjalności, obowiązuje taki sam, wspólny zestaw generycznie sformułowanych efektów uczenia się. Efekty nie uwzględniają zróżnicowanego poziomu biegłości językowej zakładanej przez program. Inny problem dotyczący zakładanych efektów się związany jest z formami realizacji praktyk: stacjonarną, zdalną i hybrydową, których specyfika nie znajduje odzwierciedlenia w tych efektach na przykład w odniesieniu do umiejętności posługiwania się oprogramowaniem, komunikacją na odległość w sprawach zawodowych itd.

Efekty sformułowane dla praktyk nie umożliwiają realizacji celu praktyk zapisanego w kierunkowym Regulaminie praktyk, a dotyczącego poznawania instytucji przez studenta, gdyż w katalogu efektów dla praktyk nie przewidziano wiedzy z zakresu funkcjonowania zakładu praktykodawcy, jego struktury itd. Dodatkowo, w katalogu tym na studiach drugiego stopnia zaplanowano nieprawidłowo efekty w kategorii wiedzy dotyczące wiedzy pogłębionej z zakresu „powiązania nauk filologicznych z dyscyplinami koniecznymi do poszerzenia wiedzy w obrębie praktyk”, podczas gdy to właśnie podczas praktyk wiedza w zakresie nauk filologicznych, pozyskana w wyniku realizacji programu studiów, powinna zostać wykorzystana, jak zakłada inny cel praktyk „praktyki zawodowe mają na celu wykorzystanie umiejętności i wiedzy zdobytej w czasie studiów (...)”. Problem ten widoczny jest również w efektach w kategorii umiejętności, na przykład w efekcie „tłumaczyć teksty ustne i pisemne o charakterze ogólnym z j. niemieckiego na j. polski i z j. polskiego na j. niemiecki”, gdyż w programie studiów założono, iż kompetencje w zakresie tłumaczeń są przedmiotem tłumaczeniowych zajęć specjalnościowych, gdzie *de facto* student te kompetencje osiąga, by potem wykorzystać je, zweryfikować, utrwalić podczas realizacji praktyk.

Efekty dla praktyk zostały sformułowane:

- w sposób niezrozumiały, na przykład: (jest gotów do) „zapoczątkować pracować w zespole nadzorowanym przez opiekuna zakładowego praktyk”, (jest gotów do) „identyfikowania się z branżą, w której odbywa praktyki, zachowuje się etycznie”,
- w formie zbyt rozbudowanej, utrudniającej ich weryfikację, na przykład: (potrafi) „porozumiewać się w języku polskim i niemieckim ze specjalistami ze swojej dyscypliny w zakresie wybranej specjalności oraz specjalizacji wykorzystując różne techniki

komunikacyjne; w wąskim zakresie popularyzować wiedzę z zakresu wybranej specjalności i specjalizacji”,

- w niewspółmiernie dużej liczbie i zakresie w kontekście do zaplanowanego czasu na ich osiągnięcie, na przykład 10 efektów, w tym wiele rozbudowanych na studiach drugiego stopnia i 30 godzin oraz 1 ECTS na ich osiągnięcie,
- w sposób uzależniający merytoryczny zakres efektu od profilu działalności praktykodawcy lub jego decyzji, na przykład (jest gotów do) „identyfikowania się z branżą, w której odbywa praktyki, zachowuje się etycznie”,
- w odniesieniu do kompetencji badawczych, co jest postępowaniem prawidłowym, ale ani program praktyk nie zakłada wykorzystania takich kompetencji, ani miejsca praktyk nie posiadają potencjału do ich wykorzystania; tutaj przykładem będzie efekt: (potrafi) „samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje umiejętności, wybierając świadomie różne metody badań”.

We wszystkich sylabusach dotyczących praktyk zauważalny jest brak działań jakościowych odnośnie konstruowania ich efektów, gdyż duża liczba nieprawidłowości indukuje kolejne np. w określaniu treści dla praktyk, rozliczania nakładu czasu pracy studenta, metod weryfikacji i oceny osiągniętych efektów, ogólnego nieuporządkowania praktyk, braku podejścia systemowego do praktyk w ramach prowadzonego przez Uczelnię kierunku studiów.

Treści programowe przyjęte dla praktyk zawodowych nie zostały sformułowane w sylabusach praktyk przedstawionych podczas dokonywanej oceny programowej. Nie zawarto ich również w innych dokumentach programowych, w tym regulujących zasady odbywania praktyk, co jest postępowaniem niewłaściwym.

Wymiar praktyk określony w programie studiów wynosi 90 godzin i 3 ECTS na studiach pierwszego stopnia oraz 30 godzin i 1 ECTS na studiach drugiego stopnia. Umieszczenie praktyk w planie studiów nie jest prawidłowe – Uczelnia zezwala studentowi na realizację praktyk w dowolnym semestrze (poza pierwszym) w toku studiów, przy czym praktykę zalicza dopiero w ostatnim semestrze, pomimo że została ona zakończona i oceniona w semestrze wcześniejszym, co jest sprzeczne z Regulaminem studiów („okresem zaliczeniowym jest semestr”) oraz uniemożliwia przenoszenie osiągnięć studenta.

Dobór miejsc praktyk na studiach pierwszego stopnia jest zgodny z generycznie określonymi efektami uczenia się przyjętymi dla praktyk, dla których większość profili zawodowych praktykodawców będzie odpowiednia, o ile miejsce praktyk to „instytucje współpracujące z krajami obszaru języka niemieckiego lub instytucjami z tego obszaru, wykorzystujące kompetencję kulturoznawczą, tłumaczeniową i literaturoznawczą w komunikacji, a w wyjątkowych przypadkach również dydaktyczną”. Program dopuszcza więc realizację praktyk w instytucjach kultury, dowolnych podmiotach gospodarczych, biurach tłumaczeń, mediach, instytucjach pozarządowych, biurach podróży i in. Z kolei na studiach drugiego stopnia, gdzie stosuje się taką samą zasadę doboru miejsca praktyk, nie ma możliwości osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się, na przykład efektu z kategorii wiedzy dotyczącego pogłębionego powiązania nauk filologicznych z innymi dyscyplinami czy też efektu zakładającego wykorzystanie kompetencji badawczych. Dobór miejsc praktyk nie jest więc tutaj prawidłowy.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla praktyk, określone są w sylabusie oraz w Regulaminach praktyk – uczelnianym i kierunkowym. Obejmują one dziennik praktyk, kartę oceny praktyki wypełnianą przez opiekuna zakładowego, kartę oceny miejsca praktyki (oceny dokonywanej przez studenta). Narzędzia te nie odnoszą się w sposób jakościowy i kompleksowy do efektów uczenia się przewidzianych dla praktyk ani nie weryfikują, jakie dokładnie treści są podczas praktyk realizowane. Problemem jest również sposób stosowania tych narzędzi – np. opisy zamieszczane w dzienniku nie umożliwiają identyfikacji zadań wykonywanych przez studentów, a także warunków, w jakich zadania były wykonywane. Co więcej, brak również informacji zwrotnej od opiekuna praktyk na temat jakości poszczególnych prac wykonanych przez studenta. Student nie wie, zatem, co wykonał poprawnie, a nad czym powinien jeszcze popracować. Tych informacji nie otrzymuje również uczelniany opiekun, który praktyki zalicza na podstawie dokumentacji. W efekcie, udzielając zaliczenia, pod uwagę może być brana jedynie ocena numeryczna efektów uczenia się (opisowej oceny opiekun zakładowy nie dokonuje, choć instrukcja go do tego obliguje), która nie jest wystarczająca choćby z uwagi na kompetencje opiekuna zakładowego, niebędącego nauczycielem akademickim, nieznającego programu studiów jako całości. Dodatkowo, kryteria oceny dokonywanej przez opiekuna zakładowego nie są znane ani osobie zaliczającej praktykę, ani nie są zamieszczone w sylabusie. Biorąc powyższe pod uwagę, należy stwierdzić, że stosowane metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się dla praktyk nie umożliwiają kompleksowego i skutecznego sprawdzenia ani realnej oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów. Problemem powiązany jest, że, jak już wspomniano, efekty są weryfikowane przez zakładowego opiekuna, którego kompetencje do prowadzenia takiej oceny nie są weryfikowane przez Uczelnię w procedurach jakościowych.

Liczba opiekunów praktyk z ramienia Uczelni jest wystarczająca. Opiekun zakładowy to zazwyczaj jedna osoba wyznaczana przez przyjmujący zakład pracy, co również zaspakaja potrzebę procesu dydaktycznego. Zastrzeżenia budzą jednak kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje zakładowych opiekunów praktyk, co już zauważono, które, w zależności od miejsca, gdzie praktyka się odbywa, są raz właściwe, raz niewłaściwe w odniesieniu do zaplanowanych dla praktyk efektów. Uczelnia nie określiła wymogów jakościowych, jakie stawiane są opiekunowi zakładowemu praktyk, w tym dotyczących jego kompetencji językowych i doświadczenia związanego z wykorzystaniem języka niemieckiego w pracy zawodowej ani sposobów weryfikacji tych kompetencji. Analogiczne uwagi dotyczą infrastruktury miejsc praktyk, która jest raz prawidłowa i umożliwia osiąganie efektów uczenia się, a raz nieprawidłowa.

Formy realizacji praktyk, zgodnie z sylabusami, zakładają sposób stacjonarny, hybrydowy oraz zdalny, równocześnie nie precyzując, co *de facto* w przypadku praktyk oznacza każda z tych form. Uczelnia nie określiła również metod i narzędzi specyficznych dla formy zdalnej i hybrydowej, a student sam może wybrać tę formę, którą preferuje. W rezultacie, nie jest jasne czy stosowane narzędzia, czy też dobór miejsc odbywania praktyk są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się oraz czy umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się oraz prawidłową realizację praktyk. Co więcej, Uczelnia nie określiła metod weryfikacji i oceny efektów uczenia się dla nich ani działań jakościowych stosowanych w przypadku formy innej niż stacjonarna. Dla przykładu, nie wprowadziła rozwiązań jakościowych dotyczących doboru miejsc praktyk pod kątem możliwości realizacji praktyki w formie zdalnej lub hybrydowej.

W Uczelni obowiązuje ogólnouczelniany dokument regulujący organizację studenckich praktyk zawodowych, a także kierunkowy regulamin praktyk zawodowych określający i uszczegółwiający procedurę odbywania praktyk na kierunku. Dokumenty określają cele praktyk, zasady organizacji,

terminy odbywania, miejsca praktyk, wskazują osoby odpowiedzialne za organizację i nadzór nad praktykami, w tym ich zadania i zakres odpowiedzialności, obowiązki studenta, a także warunki zaliczenia. Nie zawarto w nich warunków kwalifikowania na praktykę, reguł zatwierdzania miejsca odbywania praktyki samodzielnie wybranego przez studenta, trybu i formy przeprowadzania hospitacji praktyk, zasad współpracy osób nadzorujących praktyki na kierunku z zakładowymi opiekunami praktyk, a także ich sposobów komunikowania się. Nie wyjaśniono również trzech form realizacji praktyki: warunków kwalifikowania na praktykę, reguł zatwierdzania miejsca odbywania praktyki samodzielnie wybranego przez studenta, trybu i formy przeprowadzania hospitacji praktyk, zasad współpracy osób nadzorujących praktyki na kierunku z zakładowymi opiekunami praktyk, a także ich sposobów komunikowania się.

Uczelnia zapewnia miejsca praktyk dla studentów, jednak – w konsekwencji wyżej opisanych rozwiązań – dobór ten nie zawsze jest prawidłowy.

Wewnętrzne procedury jakościowe zakładają systematyczną ocenę praktyk, w tym przyjętych dla nich efektów uczenia się (co potwierdzają działania jakościowe w postaci prac Uczelni nad zmianami brzmienia efektów, w tym przy udziale instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego), miejsc praktyk (zbierane są opinie studentów nt. praktykodawców po zakończeniu praktyk), jakości wykonywanych zadań przez studentów podczas praktyk (na podstawie opinii pracodawcy). W ocenie tej biorą udział praktykodawcy oraz studenci. Uczelnia nie uściśliła jednak, w jaki sposób wyniki tych działań jakościowych są wykorzystywane do doskonalenia programu praktyk. Przyjęte procedury, w tym narzędzia ewaluacyjne, zakresy analizy i jakość wyciąganych wniosków nie umożliwiają rzetelnej oceny, nie skutkują doskonaleniem programu praktyk i jego realizacji. W wyniku ich stosowania nie zdiagnozowano nieprawidłowości odnoszących się m.in. do sformułowanych efektów uczenia się i doboru treści programowych. System zapewnienia jakości w odniesieniu do praktyk nie działa skutecznie.

Wymiar praktyk przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela, ulokowanych prawidłowo na studiach drugiego stopnia, gdzie ma miejsce kształcenie nauczycieli przedmiotu język niemiecki, wynosi 150 godzin i 13 ECTS. To praktyki w ramach grupy zajęć B – 30 godzin i 4 ECTS oraz grupy zajęć D – 120 godzin i 9 ECTS, co jest zgodne z wymogami określonymi w standardzie. Problemem jest jednak harmonogram realizacji praktyk, który ma charakter „ruchomy” i praktyki są realizowane w semestrach 2-4, termin realizacji ustala opiekun praktyk, a wszystkie wpisy student otrzymuje w semestrze 4. Taki system przeczy zasadzie wykorzystywania podczas praktyk wiedzy i umiejętności osiągniętych w wyniku realizacji zajęć, a także może spowodować, iż student nie jest gotowy do pełnienia obowiązków nauczyciela w szkole lub na danym etapie edukacyjnym, że nie posiada kompetencji ogólnych psychopedagogicznych w momencie rozpoczęcia praktyki dydaktycznej albo, że wszystkie typy praktyk nakładają się w jednym semestrze powodując chaos organizacyjny oraz merytoryczny.

Efekty uczenia się dla praktyk oraz treści programowe w zakresie przygotowania do zawodu nauczyciela nie odpowiadają efektom uczenia się określonym w standardzie. W sylabusie *praktyk śródrocznych – szkoła podstawowa i ponadpodstawowa*, w kategorii wiedzy nie uwzględniono żadnego z efektów ze standardu i zamiast nich zamieszczono 5 efektów z tej samej grupy zajęć D, jednak dotyczących zajęć zorganizowanych na Uczelni, czyli efekty: D.1/E/1.W2, D.1/E/1.W4, D.1/E/1.W6, D.1/E/1.W7, D.1/E/1.W14, w kategorii umiejętności jeden efekt z tej samej grupy, a w kompetencjach społecznych dwa. W konsekwencji, podczas praktyk poza Uczelnią student zarówno wiedzę nabywa,

jak i ją wykorzystuje w praktyce, co jest założeniem błędnym, gdyż zgodnie z programem studiów, celem praktyk jest zweryfikowanie nabytej wiedzy z zakresu psychologii, pedagogiki i dydaktyki przedmiotu w realiach szkolnych. Treści kształcenia również zostały przyjęte w wadliwym brzmieniu – raz są niekompletne, raz redundantne. Przykładem obrazującym ten problem są treści przyjęte dla *praktyki psychologiczno-pedagogicznej ciągłej*, gdzie nie uwzględniono treści umożliwiających osiągnięcie efektów np. (zna i rozumie) „zadania charakterystyczne dla szkoły lub placówki systemu oświaty oraz środowisko, w jakim one działają B.3.W1”, „zasady zapewniania bezpieczeństwa uczniom w szkole i poza nią”, (potrafi) „wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych przez nauczycieli przedmiotów” i in. Natomiast przykładami treści redundantnych przyjętych dla tych praktyk mogą być te, dotyczące diagnozy i oceny uczniów oraz praw uczniów. Kolejna nieprawidłowość to zaplanowanie w grupie zajęć D wspólnych programów dla praktyk odbywanych oddzielnie i zaliczanych oddzielnie – w szkole podstawowej oraz w szkole ponadpodstawowej, pn. *praktyki śródroczne – szkoła podstawowa i ponadpodstawowa* oraz *praktyki pedagogiczne ciągłe*. Programy te nie uwzględniają specyfiki np. różnych środowisk szkolnych, zróżnicowanych metod dydaktycznych, a niespecyficzne dla etapu edukacyjnego efekty uczenia się są poprzez studenta dwukrotnie osiągnane i weryfikowane.

Uczelnia przedstawiła kompleksowe dokumenty służące zaliczaniu praktyk nauczycielskich zawierające: dziennik praktyk z tygodniowym rozkładem zajęć, autorefleksję studenta, opinię o przebiegu praktyki, w tym szczegółową opinię o studencie/ studentce i jego/ jej przygotowaniu do zawodu oraz wyszczególnienie zajęć. Narzędzia zaprojektowano poprawnie, jednak ich stosowanie nie umożliwia pełnej i kompleksowej weryfikacji efektów uczenia się przez osobę zaliczającą praktyki. Problemem są zbyt lakoniczne zapisy w dziennikach praktyk, które również nie potwierdzają realizacji kompletu treści wynikających z sylabusu czy też ze standardu, brak odniesienia do pełnego katalogu efektów uczenia się w dokumentacji praktyk, co uniemożliwia kompleksową ocenę, brak szczegółowych informacji o zadaniach praktykanta, próbek prac praktykanta (konspektów, arkuszy obserwacji, zaprojektowanych testów itp.), oraz, dodatkowo, brak jakichkolwiek adnotacji jakościowych oceniającego w odniesieniu do jakości wykonywanych zadań. Brak również informacji o warunkach wykonywania zadań oraz o ich charakterze i wymogach stawianych studentowi przez zakładowego opiekuna, który ma głos decydujący w zakresie weryfikacji i oceny praktyki.

Organizacja i nadzór nad realizacją praktyk zawodowych nauczycielskich są właściwe, ale Uczelnia nie określiła precyzyjnie wymogów stawianych opiekunom praktyk w szkole ani infrastrukturze, jaką szkoła powinna dysponować. Nieprawidłowy jest więc dobór miejsc odbywania praktyk oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów praktyk, które nie są zgodne z wymogami standardu. Odnotowano odbywanie praktyk poza systemem oświaty np. w domu dziecka czy też w gabinecie pedagoga szkolnego, niebędącego nauczycielem przedmiotu – w ramach realizacji standardu student nie zyskuje kwalifikacji do pracy jako pedagog, ani w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Godne uwagi są wysiłki Uczelni w kierunku wsparcia organizacji opiekuńczo-wychowawczych poprzez organizację tam praktyk, jednak co do zasady, musi się to odbywać poza realizacją standardu.

Zajęcia na kierunku filologia germańska planowane są od poniedziałku do piątku między godziną 8:15 a godziną 20:15. Rozplanowanie zajęć nie w każdym przypadku jest optymalne i nie zawsze umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczanego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się. Jak wskazują studenci i potwierdza analiza planów zajęć, przewidują one przerwy między poszczególnymi zajęciami sięgające prawie czterech (semestr 3., studia drugiego stopnia), a nawet

sześciu godzin (1. semestr, studia drugiego stopnia). W nielicznych wypadkach zajęcia są również zaplanowane w taki sposób, że studenci przebywają na Uczelni od godziny 8:15 do godziny 20:15 z przerwami (1. semestr, studia pierwszego stopnia, przerwa między 15:00 a 18:45). Sytuacja taka wynika między innymi z faktu, że wybrane zajęcia łączone są z grupami zajęciowymi na innych kierunkach studiów, a także – na co zwracano uwagę wcześniej w kontekście sekwencji zajęć – z grupami z innych semestrów tego samego kierunku studiów. Udostępnione plany zajęć nie przewidują na studiach pierwszego stopnia wyznaczonego czasu na odbycie obowiązkowych zajęć z wychowania fizycznego. Zajęcia takie studenci są zobowiązani zaliczyć w wymiarze 60 godzin pomiędzy semestrem 1. oraz 4., przy czym konstrukcja planu zajęć nie pozwala na swobodne uczestniczenie w takich zajęciach, ani nie pozwala studentom zaplanować realizacji takich zajęć z dużym wyprzedzeniem, ponieważ plany zajęć są publikowane dopiero krótko przed rozpoczęciem kolejnego semestru. **Rekomenduje się** zaplanowanie w harmonogramach zajęć dla studiów pierwszego stopnia czasu na realizację obowiązkowych zajęć z wychowania fizycznego. Studenci wskazali również, że z uwagi na konstrukcję planu zajęć nie w każdym wypadku mieli możliwość uczestniczenia w zajęciach ogólnouczelnianych we właściwym semestrze wynikającym z harmonogramu studiów, co powodowało konieczność wnioskowania o wpis warunkowy na kolejny semestr. **Rekomenduje się** zaplanowanie zajęć ogólnouczelnianych w sposób niekolidujący z innymi zajęciami na kierunku.

Sprawdzanie i ocena stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się odbywa się na bieżąco w trakcie semestru oraz w czasie sesji egzaminacyjnej. O wynikach weryfikacji śródsemestralnej studenci informowani są na bieżąco. Terminy egzaminów w sesji egzaminacyjnej są ustalane w porozumieniu ze studentami oraz powszechnie komunikowane. Egzaminy mogą być przeprowadzane za pomocą technik komunikowania na odległość wyłącznie przy zastosowaniu metod komunikacji synchronicznej przy wykorzystaniu kanału dźwiękowego i wideo. Wyniki weryfikacji etapowej efektów uczenia się są komunikowane w przypadku egzaminów ustnych na bieżąco. Wszystkie oceny wprowadzane są do protokołów w systemie elektronicznego indeksu.

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w zakresie specjalności nauczycielskiej jest tylko częściowo zgodna z regułami i wymaganiami dotyczącymi sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Problemem jednak brak stałego harmonogramu realizacji praktyk.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe są zgodne z aktualnym stanem wiedzy i metodyki badań w dyscyplinach, do których jest przyporządkowany kierunek, jak również z działalnością naukową Uczelni w tych dyscyplinach. Jednocześnie jednak, treści nie zapewniają wszystkim studentom możliwości osiągnięcia wiedzy

zgodnej z charakterystykami PRK o kodzie P7S_WG w zakresie zarówno literaturoznawstwa i językoznawstwa, lecz jedynie w jednej z tych dyscyplin. Treści kształcenia nie są w pełni kompleksowe, i nie umożliwiają osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się sformułowanych dla zajęć. Program studiów pierwszego i drugiego stopnia obejmuje treści związane z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinach językoznawstwo i literaturoznawstwo. Jednocześnie jednak, Uczelnia nieprawidłowo powiązała z tymi dyscyplinami szereg zajęć, co skutkuje niespełnieniem wymogów ustawowych.

Treści programowe w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela nie obejmują pełnego zakresu treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się. Czas trwania studiów został prawidłowo określony zarówno w przypadku studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia. Natomiast nakład pracy studenta na poszczególnych zajęciach został oszacowany niekonsekwentnie. Zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów zostały wyliczone nieprawidłowo.

Na specjalności nauczycielskiej, harmonogram realizacji programu studiów nie jest zgodny z wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy, podobnie jak i formy oraz organizacja zajęć. Liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia oraz szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS są zgodne z wytycznymi standardu.

Sekwencja zajęć w planie studiów jest prawidłowa. W przypadku studiów pierwszego stopnia zajęcia o charakterze propedeutycznym umiejscowione są w planie studiów w semestrach niższych, poprzedzając zajęcia o bardziej szczegółowym i zaawansowanym charakterze realizowane w ramach specjalności i specjalizacji, stanowiąc dla nich podbudowę teoretyczną.

Plan studiów umożliwia wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie. Program studiów pierwszego i drugiego stopnia nie obejmuje zajęć powiązanych z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinach językoznawstwo i literaturoznawstwo w wymaganym wymiarze. W planie studiów ujęto także zajęcia poświęcone kształceniu w zakresie znajomości przynajmniej jednego języka obcego. Program studiów nie obejmuje natomiast, z wyjątkiem specjalności nauczycielskiej na studiach drugiego stopnia, treści z zakresu nauk społecznych w wymaganym wymiarze.

Metody kształcenia są różnorodne uwzględniają najnowsze osiągnięcia dydaktyki akademickiej, a w nauczaniu i uczeniu się są stosowane właściwie dobrane środki i narzędzia dydaktyczne wspomagające osiąganie przez studentów efektów uczenia się, obejmujące narzędzia multimedialne i komputerowe. Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności. Metody kształcenia umożliwiają dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością, jak również realizowanie indywidualnych ścieżek kształcenia.

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela nie są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Rozplanowanie zajęć nie w każdym przypadku jest optymalne i nie zawsze umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczanego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się. Czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się – w tym w szczególności w sesji egzaminacyjnej umożliwia weryfikację wszystkich efektów uczenia się oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach.

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela jest częściowo zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień.

Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

1. niezapewnienia na studiach drugiego stopnia treści programowych powiązanych z dyscyplinami literaturoznawstwo i językoznawstwo w sposób umożliwiający osiągnięcie przez wszystkich studentów wiedzy w tych dyscyplinach zgodnej z charakterystykami PRK o kodzie P7S_WG;
2. niezapewnienia treści programowych służących osiągnięciu przez studentów wszystkich efektów uczenia się określonych dla zajęć;
3. niekonsekwentnego oszacowania nakładu pracy studenta;
4. niezapewnienia w programie studiów pierwszego i drugiego stopnia zajęć związanych z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinach językoznawstwo i literaturoznawstwo w wymaganym wymiarze;
5. niezapewnienia w programie studiów zajęć w dziedzinie nauk społecznych w wymaganym wymiarze, z wyłączeniem specjalności nauczycielskiej na studiach drugiego stopnia;
6. niezapewnienia treści programowych służących osiągnięciu przez studentów wszystkich efektów uczenia się określonych przez standard przygotowujący do wykonywania zawodu nauczyciela;
7. niewłaściwej organizacji kształcenia w zakresie *specjalności nauczycielskiej*;
8. nieprawidłowości w zakresie praktyk zawodowych, w tym w zakresie praktyk przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela;
9. nieefektywności działań jakościowych dotyczących praktyk.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Zaleca się:

1. zapewnienie na studiach drugiego stopnia treści programowych powiązanych z dyscyplinami literaturoznawstwo i językoznawstwo w sposób umożliwiający osiągnięcie przez wszystkich studentów wiedzy w tych dyscyplinach zgodnej z charakterystykami PRK o kodzie P7S_WG;
2. zapewnienie treści programowych służących osiągnięciu przez studentów wszystkich efektów uczenia się określonych dla zajęć;
3. dokonanie konsekwentnego oszacowania nakładu pracy studenta;
4. zapewnienie w programie studiów pierwszego i drugiego stopnia zajęć związanych z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinach językoznawstwo i literaturoznawstwo w wymaganym wymiarze;
5. zapewnienie w programie studiów zajęć z zakresu nauk społecznych w wymiarze co najmniej 5 punktów ECTS dla wszystkich specjalności;
6. w zakresie kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela zapewnienie:
7. treści programowych umożliwiających osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się określonych przez standard przygotowujący do wykonywania zawodu nauczyciela;
8. organizacji kształcenia w taki sposób, aby była zgodna z wymogami standardu, w tym uwzględniała wymóg zintegrowania zajęć w grupie B z praktykami oraz właściwą sekwencje zajęć;
9. w zakresie praktyk zawodowych:
 - a) dostosowanie efektów uczenia się w taki sposób, aby były specyficzne dla ścieżki kształcenia, uwzględniały specyfikę formy realizacji praktyk – zdalną i hybrydową, były sformułowane w sposób zrozumiały, współmierne do założonego w programie nakładu czasu pracy zaplanowanego na ich osiągnięcie, uwzględniały treści związane z nabywaniem kompetencji badawczych, a także umożliwiały osiągnięcie celów praktyk;
 - b) określenie treści programowych umożliwiających osiągnięcie dostosowanych efektów uczenia się;
 - c) ustalenie stałego harmonogramu praktyk;
 - d) dobór miejsc praktyk umożliwiających osiągnięcie przez studenta kompletu efektów uczenia się;
 - e) dostosowanie metod weryfikacji efektów uczenia, w tym metod weryfikacji i oceny z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, w taki sposób, aby były dobrane trafnie i umożliwiały skuteczną, kompleksową ocenę stopnia osiągnięcia efektów przez studenta;
 - f) określenie kryteriów jakościowych dotyczących kompetencji opiekunów praktyk oraz infrastruktury miejsc odbywania praktyki;
10. w zakresie praktyk przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela:
 - a) ustalenie stałego harmonogramu praktyk;
 - b) dostosowanie efektów uczenia się oraz treści programowych do wymogów standardu;

- c) dostosowanie metod weryfikacji efektów uczenia się w taki sposób, aby były dobrane trafnie i umożliwiały skuteczną, kompleksową ocenę stopnia osiągnięcia efektów przez studentów;
11. wprowadzenie systemu monitorowania przebiegu i jakości praktyk umożliwiającego doskonalenie programu praktyk i ich realizacji oraz diagnozowanie ewentualnych nieprawidłowości;
 12. podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Warunkiem ubiegania się o przyjęcie na studia pierwszego stopnia na kierunek filologia germańska jest posiadanie świadectwa dojrzałości (stara lub nowa matura), matury międzynarodowej (IB), matury zagranicznej lub matury europejskiej (EB). Wprowadzono odpowiednie przeliczniki ocen na punkty dla każdego rodzaju matury. W postępowaniu kwalifikacyjnym decyduje liczba uzyskanych punktów w odniesieniu do ocen z języka niemieckiego lub innego języka obcego oraz języka polskiego lub innego języka rodzimego (w zależności od typu matury) oraz dodatkowo (ale nie obligatoryjnie) historii, WOS, języka łacińskiego i kultury antycznej, filozofii, drugiego języka obcego, geografii. Premiowane jest zdawanie przedmiotów konkursowych na poziomie rozszerzonym i matury dwujęzycznej (wyższa punktacja). Dodatkowo oczekuje się od kandydata znajomości literatury polskiej na poziomie matury rozszerzonej, podstawowej znajomości gramatyki języka polskiego, podstawowej orientacji w polskim życiu kulturalnym, podstawowej znajomości historii powszechnej. Finaliści i laureaci Ogólnopolskiej Olimpiady Języka Niemieckiego przyjmowani są z pominięciem postępowania kwalifikacyjnego. Cudzoziemcy zobowiązani są przedłożyć dokument poświadczający znajomość języka wykładowego danego kierunku studiów na poziomie B2. Zasady rekrutacji są przejrzyste i selektywne oraz umożliwiają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się na studiach pierwszego stopnia.

Warunkiem ubiegania się o przyjęcie na studia drugiego stopnia na kierunek filologia germańska jest posiadanie tytułu licencjata, magistra, magistra inżyniera lub inżyniera. W przypadku ukończenia innych studiów niż filologia germańska lub kierunków pokrewnych (niemcoznawstwo, dziennikarstwo międzynarodowe z językiem niemieckim, lingwistyka dla biznesu z językiem niemieckim, lingwistyka stosowana z językiem niemieckim) wymagany jest certyfikat potwierdzający znajomość języka niemieckiego na poziomie C1. Kandydat, który nie posiada takiego certyfikatu zobowiązany jest do przystąpienia i zdania egzaminu na tym poziomie. Jednocześnie (w tym samym dokumencie) od kandydata wymaga się znajomości języka niemieckiego na poziomie B2/C1, co jest wewnętrznie sprzeczne. **Rekomenduje się** podanie kandydatom jasnej i przejrzystej informacji dotyczącej wymaganego poziomu biegłości językowej. Dodatkowo oczekiwane od kandydata kompetencje obejmują: podstawową wiedzę z zakresu dyscypliny naukowej odpowiadającej wybranej specjalizacji magisterskiej (na poziomie licencjata filologii germańskiej), podstawową orientację w niemieckim życiu kulturalnym, podstawową wiedzę o strukturze języka niemieckiego. Kryteria przyjęcia na studia drugiego stopnia są selektywne. Nie są jednak w pełni przejrzyste, ponieważ nie jest jasne, jaki poziom

językowy ma posiadać kandydat. Kryteria nie umożliwiają odpowiedniego doboru kandydatów, którzy posiadaliby odpowiednią wiedzę i kompetencje na poziomie 6. PRK w obu dyscyplinach, do których przyporządkowany został kierunek, tj., językoznawstwa i literaturoznawstwa. Oczekiwana wiedza w zakresie dyscypliny naukowej dotyczy tylko jednej dyscypliny (student wybiera jedną specjalizację magisterską), ponadto jest to wiedza na poziomie podstawowym. Również oczekiwana wiedza dotycząca struktury języka niemieckiego ma być na poziomie podstawowym, co nie jest zgodne z wymogiem znajomości języka na poziomie C1. Dodatkowo oczekiwana wiedza z zakresu dyscypliny nie jest w żaden sposób weryfikowana. Oznacza to, że na studia drugiego stopnia przyjmowani są kandydaci na podstawie dyplomu ukończenia studiów pierwszego lub drugiego stopnia oraz znajomości języka niemieckiego na poziomie C1 (potwierdzonej certyfikatem lub zdany egzaminem), co nie gwarantuje odpowiedniego doboru kandydatów, jeśli chodzi o wiedzę i umiejętności w dyscyplinach językoznawstwo i literaturoznawstwo.

Zasady rekrutacji są bezstronne i zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów na kierunku filologia germańska, gdyż przewidują uwzględnianie wszystkich rodzajów egzaminów dojrzałości z odpowiednimi przelicznikami punktowymi.

Zasady rekrutacji zapewniają osobom z niepełnosprawnością pełny udział w procesie rekrutacji, który odbywa się drogą elektroniczną, a zasady nie zawierają żadnych elementów wykluczających takich kandydatów. Ponadto oferowane są formy pomocy osobom z niepełnosprawnościami w czasie postępowania rekrutacyjnego, które ustalane są indywidualnie na wniosek kandydata za pośrednictwem Akademickiego Centrum Wsparcia.

Warunki rekrutacji nie uwzględniają informacji o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów, wymaganiach sprzętowych związanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz wsparciu uczelni w zapewnieniu dostępu do tego sprzętu. **Rekomenduje się** uwzględnienie powyższych informacji w informacjach dotyczących rekrutacji.

Uczelnia wprowadziła procedury dotyczące potwierdzenia efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów dla kandydatów ubiegających się o przyjęcie na studia. W Uczelni powołany jest Uczelniany Zespół ds. potwierdzania efektów uczenia się, a jednym z jego zadań jest weryfikacja prawidłowości realizacji procesu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. Funkcjonuje także Wydziałowy Zespół ds. potwierdzania efektów uczenia się, odpowiedzialny m.in. za opracowywanie, dokonywanie okresowych przeglądów i aktualizowanie szczegółowych zasad potwierdzania uzyskania efektów uczenia się. Procesem weryfikacji zajmuje się komisja weryfikująca efekty uczenia się, w skład której wchodzi kierownik kierunku, nauczyciele akademicy weryfikujący poszczególne efekty oraz przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego. Procedura wszczynana jest na indywidualny wniosek kandydata, a wstępna weryfikacja dokumentów należy do doradcy edukacyjnego. Każdorazowo komisja sporządza wykaz potwierdzonych efektów uczenia się i odpowiadające im efekty kierunkowe, wraz z wykazem przedmiotów i przypisanych im punktów ECTS i ocen uzyskanych w procesie potwierdzania efektów uczenia się. Dla każdego efektu określana jest metoda jego weryfikacji, skala ocen i metoda wyliczania oceny końcowej. Procedury te zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów.

Regulamin studiów Uczelni gwarantuje studentom korzystającym z programów mobilności (Erasmus+, Edukacja, NAWA, MOST lub innych realizowanych w ramach porozumień, w tym w ramach sieci UNIC) możliwość przenoszenia i uznawania wyników (punktów ECTS i ocen) uzyskanych w innych uczelniach, krajowych i zagranicznych. Studenci przenoszący się do UŁ z innej uczelni krajowej lub zagranicznej również mogą mieć uznane uzyskane osiągnięcia (w tym punkty ECTS i oceny) w zakresie, w jakim odpowiadają one efektom uczenia się wymaganym na kierunku. Merytorycznego rozliczenia dokonuje Dziekan, a w Regulaminie studiów nie określono szczegółowej procedury dotyczącej identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni. **Rekomenduje się** doprecyzowanie, w jaki sposób dokonywana jest identyfikacja efektów uczenia się oraz ocena ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów.

Zasady i procedury dyplomowania dotyczące kierunku filologia germańska zostały opisane w dwóch dokumentach ogólnych. Nie opracowano szczegółowego regulaminu dyplomowania dla kierunku. Zgodnie z Regulaminem studiów proces dyplomowania obejmuje: a) wybór wykładów monograficznych, zajęć specjalistycznych i seminariów związanych z tematem pracy dyplomowej, b) pracę dyplomową, c) egzamin dyplomowy. Praca dyplomowa potwierdza osiągnięcie przez studenta efektów uczenia się wskazanych na odpowiednim seminarium dyplomowym i jest przedstawiona w formie pisemnej monografii, rozprawy, eseju bądź projektu. Na kierunkach prowadzonych w językach obcych studenci przygotowują pracę dyplomową w języku obcym, w którym prowadzone są studia. Szczegółowe zasady dyplomowania na Wydziale Filologicznym UŁ doprecyzowują jakie elementy zawierać powinny prace dyplomowe w zależności od ich formy oraz na jakim poziomie językowym powinny być napisane. Pisemne prace licencjackie powinny odpowiadać podstawowym normom tekstu naukowego i zawierać spis treści, wstęp – wyjaśnienie tematu i celu pracy, omówienie najważniejszych aspektów stanu badań i wskazanie zastosowanej metody, część merytoryczną z podziałem na rozdziały, zakończenie (wnioski i konkluzje końcowe), aneks (alternatywnie), bibliografię. Zgodnie z tym dokumentem studenci kierunków neofilologicznych powinni wykazać się znajomością języka obcego na poziomie B2+. Dokument ten określa także, co może stanowić pracę licencjacką przygotowywaną metodą projektu. Projekt powinien składać się z dwóch części: prezentacji efektów działań praktycznych lub ich dokumentacji oraz części opisowo-krytycznej obejmującej charakterystykę podjętych działań i zastosowanej metody badawczej. W sposób analogiczny przedstawiono wymogi dla prac magisterskich, przy czym studenci przygotowujący pracę magisterską powinni wykazać się zaawansowaną wiedzą i umiejętnościami zgodnymi z efektami uczenia się określonymi dla danego kierunku studiów, a studenci kierunków neofilologicznych znajomością języka obcego na poziomie C1. Treść pracy licencjackiej nie może pokrywać się z zadaniami ocenianymi w ramach innych zajęć w programie studiów, a treść pracy magisterskiej dodatkowo z tematem pisanej na studiach pierwszego stopnia pracy licencjackiej. Egzamin dyplomowy składa się z trzech pytań. Na egzaminie licencjackim są to: pytanie z wykazu zagadnień opracowanych dla danego kierunku (min. 20 tematów), pytanie związane z problematyką seminarium oraz pytanie związane z tematyką pracy. Na egzaminie magisterskim jest to jedno pytanie związane z tematyką, bądź metodologią pracy oraz dwa pytania dotyczące poszerzonej problematyki związanej z pracą magisterską. Wprowadzono gradację czasową: egzamin licencjacki powinien trwać co najmniej 20 min, a magisterski 30-40 min. Na egzamin dyplomowy licencjacki dla kierunku filologia germańska opracowano 80 pytań: w puli tej około 60 pytań mieści się w dyscyplinie literaturoznawstwo (pytania głównie zorientowane na znajomość twórczości pisarzy niemieckojęzycznych). Ponadto pojawiają się pytania związane ze znajomością mediów (film, prasa, telewizja), które nie są powiązane z dyscypliną literaturoznawstwo,

lecz z wiedzą kontekstową dla kierunku (np. 61. Charakterisieren Sie die Entwicklung des deutschsprachigen Films in der Zeit zwischen den 20er bis 40er Jahren. Nennen Sie die wichtigsten Regisseure. Wählen Sie einen Film, den Sie interpretieren können; 62. Charakterisieren Sie die Entwicklung des deutschsprachigen Films der Nachkriegszeit. Nennen Sie die wichtigsten Regisseure. Wählen Sie einen Film, den Sie interpretieren können; 67. Was wissen Sie über das deutsche Mediensystem (Presse, Fernsehen). Nennen Sie die wichtigsten Qualitätszeitungen und Zeitschriften. Nennen Sie die öffentlichen Fernsehsender), a także ze znajomością historii (np. 64. Was wissen Sie über die Geschichte des Lodzer Ghettos?; 65. Sprechen Sie über die Geschichte und die Entwicklung vom multikulturellen Łódź). Pytania obejmują także znajomość realiów kulturowych krajów niemieckiego obszaru językowego, np. systemu politycznego (69. Was wissen Sie über das politische System in der Bundesrepublik, in der Schweiz, in Österreich? Nennen Sie die wichtigsten Parteien. Charakterisieren Sie ihr politisches Programm), a także zagadnień teoretycznych związanych z kulturą (np. 80. Erklären Sie den Begriff der Kultur. Welche theoretischen Ansätze kennen Sie dazu?). Dodatkowo opracowano zestaw pytań z zakresu językoznawstwa, który obejmuje m.in. zagadnienia z historii rozwoju dyscypliny, historii języka niemieckiego, fonetyki i fonologii, części mowy i słowotwórstwa, składni, semantyki, pragmatyki, translatoryki, lingwistyki tekstu i dyskursu. Nie opracowano analogicznych zagadnień na egzamin dyplomowy magisterski, podczas którego pytania związane są w większym stopniu z tematyką danego seminarium.

Zasady dyplomowania są uszczegółowione w kartach zajęć związanych z dyplomowaniem. Na studiach pierwszego stopnia są to: *seminarium dyplomowe – wprowadzenie, zajęcia specjalizacyjne 1 i 2, seminarium dyplomowe 1 i 2*. Na studiach drugiego stopnia: *seminarium magisterskie: wprowadzenie, seminarium magisterskie 1, 2, 3, seminarium specjalizacyjne 1, 2, 3*. Na studiach pierwszego stopnia oferowane są dwa seminaia dyplomowe: językoznawcze oraz kulturoznawcze. Pomija to (w nazwie) eksplicytnie dyscyplinę literaturoznawstwo, do której przyporządkowano kierunek studiów, a kieruje uwagę na dyscyplinę nauki o kulturze i religii, do której kierunek nie jest przyporządkowany. Treści kształcenia i efekty uczenia się sformułowane dla seminarium kulturoznawczego obejmują zarówno zagadnienia literaturoznawcze, jak i kulturoznawcze (np. treści: „videoclip jako muzyczno-wirtualny artefakt kultury popularnej, historia i przemiany gatunku (Musikvideo) w oparciu o przykłady; efekty: „E1: (zna i rozumie) definicje oraz terminologię związaną z kulturą popularną oraz jej niemieckojęzycznych przedstawicieli i przedstawicielki”, co wskazuje na możliwość powstawania prac dyplomowych, które nie sytuują się w dyscyplinie literaturoznawstwo. Dodatkowo w skróconym opisie zajęć *seminarium dyplomowe 1 (kulturoznawcze)*, który przybliży ich cele wskazano, że seminarium przygotowuje do napisania pracy licencjackiej i „Może to być tradycyjna praca pisemna, ale także praca projektowa: na przykład tworzenie strony internetowej, produkcja filmów lub klipów, prezentacja wystawy (analogowej lub online), tłumaczenia literackie etc.”. Większość wymienionych typów projektów nie sytuje się w obrębie dyscypliny literaturoznawstwo. Na studiach drugiego stopnia na specjalizacji literaturoznawczo-kulturoznawczej efekty uczenia się dla seminarium magisterskiego również zawierają elementy wykraczające poza dyscyplinę literaturoznawstwo, np. e2 „ma pogłębioną wiedzę w zakresie terminologii literaturo- i kulturoznawczej oraz e3 „ma pogłębioną wiedzę w zakresie analizy utworu literackiego (lub innego zjawiska kulturowego, np. film)”. Towarzyszące *seminarium magisterskiemu seminarium specjalizacyjne 1* także dopuszcza realizację pracy dyplomowej w zakresie kulturoznawstwa. W opisie zajęć wskazano, że jest to „Seminarium [...] dla studentów zainteresowanych pisaniem pracy z dyscyplin literaturoznawstwo lub kulturoznawstwo”, a efekty uczenia się w zakresie wiedzy obejmują „e1 (zna i rozumie) wybrane aspekty historii lub teorii literatury lub kultury niemieckojęzycznej”, w zakresie umiejętności „e4 (potrafi) analizować w sposób

prawidłowy różne wytwory kultury (dzieła literackie, przedstawienia teatralne, filmy etc)”, przy czym nie wskazano wprost, że analizy te prowadzone są za pomocą metodologii i narzędzi literaturoznawczych.

Dla seminariów licencjackich i magisterskich nie opracowano jednego wzoru generycznego sylabusu, który mógłby być następnie uszczegóławiany dla danego seminarium, np. w formie dodatkowych informacji dla studentów dotyczących tematyki seminarium. Pracownicy opracowują sylabusy samodzielnie, co skutkuje tym, że studenci w ramach seminariów na danym stopniu mogą osiągać odmienne efekty uczenia się, jeśli chodzi o poziom i zakres wiedzy. Odmienne są też wymagania dotyczące znajomości języka niemieckiego, w którym pisane są prace. Przykładowo na studiach pierwszego stopnia na *seminarium dyplomowym 1 i 2 (kulturoznawczym)* wymagania wstępne obejmują znajomość języka niemieckiego na poziomie B1/B2, natomiast na *seminarium dyplomowym 1 i 2 (językoznawczym)* na poziomie B2. Na pierwszym efekty z zakresu wiedzy dotyczą definicji i terminologii, na drugim także metod badawczych; efekty w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych również są rozbieżne. Przykładowo, na seminarium językoznawczym student nabywa umiejętności w zakresie dokonania „wyboru właściwych metod badawczych pozwalających na opracowanie rozwiązań dla przedmiotu pracy dyplomowej”, której nie nabywa student na seminarium kulturoznawczym. Z kolei na studiach drugiego stopnia w zależności od seminarium studenci nabywają wiedzę podstawową (seminarium na specjalizacji lingwistycznej, np. efekt: „e2 (zna i rozumie) podstawy z zakresu językoznawstwa stosowanego i ogólnego i podstawową terminologię językoznawczą” lub pogłębioną (seminarium na specjalizacji literaturoznawczo-kulturoznawczej, np. efekt „e2 – ma pogłębioną wiedzę w zakresie terminologii literaturo- i kulturoznawczej”). Oznacza to, że nie wszyscy studenci osiągają efekty uczenia się w zakresie wiedzy zgodnie z poziomem 7. PRK. Rozbieżności występują także w wymaganiach wstępnych dotyczących znajomości języka niemieckiego. Na *seminarium magisterskim 1* (specjalizacja lingwistyczna) jest to poziom C1+, natomiast na specjalizacji literaturoznawczo-kulturoznawczej C1 (przy czym dokument wydziałowy wskazuje na znajomość języka na poziomie C1). Rozbieżności w efektach uczenia się mają miejsce także na zajęciach *seminarium specjalizacyjne 1, 2, 3*: na specjalizacji lingwistycznej efekty z zakresu wiedzy nakierowane są na znajomość metodologii, terminologii i kierunków rozwoju dyscypliny, natomiast na literaturoznawczo-kulturoznawczej na znajomość wybranych faktów, jednego wybranego problemu związanego z pisaniem pracy magisterskiej oraz zasad praw autorskich. Nie obejmują zatem zagadnień metodologicznych.

Zakres tematyczny prac dyplomowych na studiach pierwszego stopnia obejmuje: w dyscyplinie językoznawstwo: feminatywy, interferencję językową, zagadnienia leksykalne (zapożyczenia, fałszywi przyjaciele), zagadnienia socjolingwistyczne, język propagandy, dialekty, pragmatykę, języki specjalistyczne, zagadnienia translatoryczne (w tym tłumaczenie audiowizualne, tłumaczenie języków specjalistycznych), oraz w dyscyplinie literaturoznawstwo: analizę powieści wybranych autorów niemieckojęzycznych (np. Irmgard Keun, Hermann Hesse, Arthur Schnitzler, Oskar Kokoschka), analizę tekstów o charakterze literatury faktu, dzienników, pamiętników, powieści historycznych (głównie związanych z życiem Żydów i gettem). Zdecydowana większość prac sytuuje się w dyscyplinie językoznawstwo. Okazjonalnie powstają prace komparatystyczne, porównujące utwory literackie i ich adaptacje filmowe (np. "Hänsel und Gretel" von Gebrüder Grimm im Vergleich zu dem Film "Gretel & Hansel" von Oz Perkins).

Na studiach drugiego stopnia zakres tematyczny prac dyplomowych obejmuje: w dyscyplinie językoznawstwo: zagadnienia związane z dwujęzycznością, nauczaniem języka niemieckiego jako języka obcego, zagadnienia translatoryczne (np. przekład frazeologizmów, przekład piosenek), pragmatykę, zagadnienia leksykalne (frazologizmy, zapożyczenia, zwłaszcza anglicyzmy), języki specjalistyczne; w dyscyplinie literaturoznawstwo: analizę twórczości wybranych autorów niemieckojęzycznych, tekstów o charakterze literatury faktu, dzienników, pamiętników, autobiografii, powieści gatunkowych (powieść historyczna, dystopijna).

Przyjęte zasady dyplomowania są trafne, jeśli chodzi o ogólnoakademicki profil studiów. Wskazują na badawczy charakter prac dyplomowych, również tych w formie projektu, gdyż powinny one co do zasady zawierać opis zastosowanej metodologii. Odnoszą się do zastosowania wiedzy teoretycznej w opracowaniu problemu badawczego, znajomości wybranych zagadnień z zakresu literaturoznawstwa i językoznawstwa, ale także kulturoznawczych, i ich przedstawienie w pracy dyplomowej, umiejętności analizy tekstów, wyciągania krytycznych wniosków, postawienia problemu naukowego, co implikuje badania podstawowe.

Przyjęte na kierunku zasady oceniania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego uwzględniają sprawdzenie wiedzy, umiejętności i kompetencji w zakresie rozwiązywania problemów badawczych właściwych dla kierunku. Zgodnie z nimi praca podlega ocenie w zakresie konstrukcji pracy (podział na części, w tym funkcja wstępu), zawartości merytorycznej (w tym: nowatorstwo i rozwinięcie tematu, spójność treściowa, zakres samodzielności, kompetencje analityczne i interpretacyjne), zastosowanej metodologii badań, poprawności językowo-stylistycznej (w tym opanowanie stylu naukowego), charakterystyki doboru i wykorzystania źródeł, poprawności redakcyjnej. Aspekty te wskazują, że w procesie dyplomowania nacisk położony jest na badawczy charakter pracy dyplomowej, również w formie projektu, gdyż formularz recenzji nie różni się w przypadku prac pisemnych o charakterze teoretyczno-analitycznym i prac projektowych.

Niemniej jednak dokumenty powiązane z zasadami dyplomowania są wewnętrznie niespójne, co nie gwarantuje zapewnienia potwierdzenia osiągnięcia przez studentów wybierających różne seminaria analogicznych efektów uczenia się na zakończenie studiów w zakresie poziomu wiedzy i jej zakresu. Ponadto, zasady dopuszczają powstawanie prac w dyscyplinie nauki o kulturze i religii, do której kierunek nie jest przyporządkowany. Dokumentacja dotycząca dyplomowania (dokument wydziałowy vs. karty zajęć) wskazuje także na odmienne poziomy językowe, jakich osiągnięcie dokumentować ma praca dyplomowa.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się zostały opisane w Regulaminie studiów UŁ. Określono w nim warunki zaliczania semestrów, ich powtarzania, skreślenia studenta z listy studentów oraz przeprowadzania egzaminów, w tym egzaminów komisyjnych. Warunki te zapewniają równe traktowanie wszystkich studentów w procesie oceniania efektów uczenia się. Studentom ze szczególnymi potrzebami przysługuje prawo do uczestniczenia w zajęciach dydaktycznych z udziałem asystenta lub tłumacza języka migowego, a także prawo do uzyskiwania zaliczeń i składania egzaminów w formie alternatywnej. Przed udzieleniem studentowi ze szczególnymi potrzebami zgody na odbywanie egzaminów i zaliczeń w formie alternatywnej Dziekan może zasięgnąć opinii Pełnomocnika Rektora UŁ ds. osób z niepełnosprawnościami. Formy wsparcia dla studentów ze szczególnymi potrzebami obejmują dotację podmiotową, którą wydatkować można m.in. na dostosowanie miejsc, harmonogramu i formy zajęć dydaktycznych, w tym zajęć indywidualnych; dostosowanie egzaminów wstępnych i okresowych

oraz innych form weryfikacji wiedzy (kolokwiów, zaliczeń, egzaminów itp.) do potrzeb i możliwości percepcyjnych osób z niepełnosprawnościami, szczególnie przygotowanie materiałów w formie dla nich dostępnej; zapewnienie w trakcie zajęć, kolokwiów i egzaminów usług specjalistów tj. tłumaczy języka migowego, translatorów posługujących się fonogestami, usług lipspeakingu; zapewnienie notatek w dostępnej formie, w tym usług asystenta wspomagającego oraz usług zdalnego tworzenia notatek; zapewnienie dodatkowych zajęć konsultacyjno-wyrównawczych, w tym zajęć indywidualnych; zapewnienie alternatywnych form zajęć wychowania fizycznego osobom z niepełnosprawnościami, które nie mogą w nich uczestniczyć na zasadach ogólnych; zapewnienie specjalistycznych konsultacji (np. psychologicznych, logopedycznych, prawnych, zawodowych) osobom z niepełnosprawnościami w celu wspierania ich w procesie kształcenia oraz w prowadzeniu działalności naukowej. Wsparcie dla studentów z niepełnosprawnościami jest kompleksowe i umożliwia im równe traktowanie w procesie weryfikacji efektów uczenia się, w tym poprzez możliwość adaptowania metod i organizacji sprawdzania efektów uczenia do indywidualnych potrzeb. Ponadto regulamin przyznawania wsparcia dotyczy sytuacji, gdy student występuje o przyznanie dotacji podmiotowej na realizację ww. zadań w celu zapewnienia wsparcia. W przypadku prostych adaptacji metod weryfikacji, np. wydłużenia czasu trwania zaliczenia/egzaminu czy zwiększenia czcionki na pracach pisemnych, występowanie do Akademickiego Centrum Wsparcia o tego typu wsparcie przez studenta jest nadmiarowe. Rekomenduje się opracowanie prostszej ścieżki występowania o wsparcie przez studentów w przypadkach adaptacji metod i organizacji sprawdzania efektów uczenia się, które nie wymagają nakładów finansowych.

W Regulaminie studiów UŁ określono skalę stosowanych ocen oraz ogólne zasady zaliczania zajęć. Terminy i miejsce egzaminów ustala egzaminator po zasięgnięciu opinii studentów i powiadamia o nich najpóźniej na trzy tygodnie przed rozpoczęciem sesji egzaminacyjnej. Terminarz sesji jest publikowany na stronie wydziałowej. Szczegółowe wymagania i tryb uzyskiwania zaliczeń oraz składania egzaminów z poszczególnych zajęć, forma zaliczenia lub egzaminu, jego zakres oraz wykaz materiałów źródłowych i podręczników niezbędnych do przygotowania się, są ustalane przez koordynatorów zajęć i podawane do wiadomości studentom przez prowadzącego na pierwszych zajęciach. Postępy studentów monitorowane są na bieżąco na podstawie prac cząstkowych i aktywności. Ocena podsumowująca postępy jest dokonywana na podstawie zaliczeń i egzaminów.

Istniejące zasady w większości przypadków stwarzają warunki do zapewnienia bezstronności, rzetelności i przejrzystości procesu weryfikacji, a także pozwalają na zapewnienie wiarygodności i porównywalności ocen w ramach danych zajęć. W wielu kartach zajęć (choć nie we wszystkich) podano udział procentowy danej metody weryfikacji dla oceny końcowej, np. aktywna praca i wypełnianie zadań podczas zajęć 20% ostatecznej oceny, stopień opanowania materiału weryfikowany testem pisemnym lub ustnym 80% oceny; czy aktywność podczas zajęć – 30%, referat i prezentacja – 30%, samodzielna analiza wybranych tekstów zaprezentowana podczas zaliczenia końcowego – 40%; lub aktywność 40%, zaliczenie testowe – 60%. W wielu kartach podano także procentowe progi wymagane na daną ocenę. Nie są one jednakowe dla wszystkich zajęć. W większości przypadków skala obejmuje: 60 – 67% – dostateczny (3,0), 68 – 75% – dostateczny plus (3,5), 76 – 83% – dobry (4,0), 84 – 91% – dobry plus (4,5), 92 – 100% – bardzo dobry (5,0), co zapewnia także porównywalność nakładu pracy studenta, aby otrzymać daną ocenę, między zajęciami. Zdarzają się jednak przypadki, gdy skala ta jest odmienna, np. (studia drugiego stopnia, *specjalność tłumaczenie i przekład*) na zajęciach *sztuka pisania, przekład literacki – warsztaty, przekład literacki – wprowadzenie, przekład tekstów naukowych* skala jest następująca: 51 – 59% – dostateczny (3,0), 60

– 69% – dostateczny plus (3,5), 70 – 79% – dobry (4,0), 80 – 89% – dobry plus (4,5), 90 – 100% – bardzo dobry (5,0). Jeszcze inna skala obowiązuje na zajęciach *interferencja językowa*: 60 – 74,9% – dostateczny (3,0), 75 – 79,5% – dostateczny plus (3,5), 80 – 89,5% – dobry (4,0), 90% – 95,5% – dobry plus (4,5), 96 – 100% – bardzo dobry (5,0). Oznacza to, że aby otrzymać pozytywną ocenę z jednych zajęć student musi wykazać się znajomością zagadnień w 60% lub 50 %, a żeby otrzymać ocenę bardzo dobrą musi opanować 90, 92 lub aż 96% materiału w zależności od zajęć. Jeszcze inny przelicznik podano w kartach na studiach pierwszego stopnia, np. *historia literatury krajów n.o.j 1, wprowadzenie do wiedzy o krajach niemieckiego obszaru językowego*. Utrudnia to porównywalność ocen między zajęciami. Zdarzają się także przypadki, gdy przelicznika nie podano, np. *tłumaczenia w negocjacjach 1 i 2*. W karcie podano jedynie skalę ocen oraz informację, że „Ćwiczenia są zaliczane na podstawie ocen. Oceniana jest aktywna praca w ramach zajęć (20% oceny końcowej) oraz sprawdziany ustne (80% oceny końcowej)”. Uniemożliwia to porównywalność ocen poszczególnych studentów oraz ocenę przejrzystości procesu weryfikacji, gdyż nie podano żadnych dodatkowych kryteriów oceny.

W kartach zajęć na studiach drugiego stopnia na *specjalności nauczycielskiej* często nie podano żadnych przeliczników procentowych na oceny ani kryteriów opisowych, np. w karcie zajęć *podstawy psychologii rozwojowej* jedyna informacja dotycząca weryfikacji to: „pisemne końcowe kolokwium zaliczeniowe z pytaniami otwartymi i zamkniętymi”. Nie wiadomo, według jakich kryteriów wystawiane są oceny. Analogiczna sytuacja (brak kryteriów dla ocen: procentowych czy opisowych) ma miejsce w kartach następujących zajęć: *psychologia dla nauczycieli, podstawy pedagogiki, organizacja pracy w szkole z prawem oświatowym, specjalne potrzeby edukacyjne, diagnostyka edukacyjna, podstawy dydaktyki, emisja głosu, kultura języka*. Dla zajęć *dydaktyka przedmiotu II.3* podano procentowy udział poszczególnych metod weryfikacji: aktywna praca w ramach zajęć (20% oceny końcowej), prace pisemne (40% oceny końcowej) oraz prezentacje/referaty (40 % oceny końcowej). Podano także, co jest bardzo dobrą praktyką, kryteria oceny dla prezentacji/referatów, gdzie pod uwagę jest brana a) poprawność merytoryczna, b) czytelność i spójność wypowiedzi, c) wkład pracy.

Na studiach pierwszego stopnia w części kart także nie podano rzetelnej informacji dotyczącej skali i przelicznika ocen, np. w karcie zajęć *historia krajów niemieckiego obszaru językowego 1* wskazano: „Uzyskanie oceny pozytywnej wymaga minimum oceny dostatecznej z każdej odpowiedzi (min. 50 % wiedzy bazowej)”. Student nie wie zatem, jaki procent „wiedzy bazowej” zapewni mu pozostałe oceny. Informacja ogólna w kartach (np. *drugi język obcy – praktyczna nauka języka hiszpańskiego 1*) „Zaliczenie semestru wystawiane jest na podstawie ocen cząstkowych z kolokwium czy prac pisemnych, a także aktywności studentki/studenta na zajęciach” nie pozwala na weryfikację przejrzystości procesu oceniania i porównywalności ocen.

W większości kart zajęć podano, że jedną z metod weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się jest aktywność studenta w trakcie zajęć. Nie podano jednak, w jaki sposób aktywność ta jest oceniana, co także utrudnia przejrzystość procesu weryfikacji.

Rekomenduje się wprowadzenie pełnych informacji dotyczących kryteriów oceniania w ramach poszczególnych zajęć do kart wszystkich zajęć, aby zapewnić rzetelność, wiarygodność i porównywalność ocen oraz pełną informację dla studentów odnośnie do warunków, jakie muszą spełnić, aby zaliczyć dane zajęcia. **Rekomenduje się** większe uspołnienie progów procentowych na daną ocenę, aby umożliwić większą porównywalność ocen między zajęciami.

Efekty końcowe weryfikowane są w procesie dyplomowania. Praca dyplomowa podlega recenzji przez opiekuna pracy i recenzenta. Wszystkie prace sprawdzane są pod kątem oryginalności i samodzielności systemem antyplagiatowym, co zapewnia wiarygodność oceny samodzielności wykonania pracy.

Student ma zapewniony dostęp do informacji zwrotnej i dokumentacji przebiegu studiów w formie elektronicznej poprzez system USOS, w którym umieszczane są wyniki zaliczeń zajęć oraz egzaminów. Prowadzący zajęcia wpisuje do protokołu w systemie USOS wszystkie wystawione oceny niezwłocznie, ale nie później niż w ciągu siedmiu dni od dnia przeprowadzenia zaliczenia lub egzaminu. W przypadku zajęć wieloskładnikowych koordynator wprowadza ocenę do protokołu ogólnego niezwłocznie, najpóźniej w ostatnim dniu sesji poprawkowej. Zasady te funkcjonują obok przekazywania studentom informacji zwrotnej dotyczącej ich postępów na bieżąco w trakcie trwania semestru. Studenci otrzymują informacje w formie komentarzy i ocen na pracach pisemnych (testach, pracach śródsemestralnych). Mają zapewnione prawo wglądu do sprawdzonej pracy pisemnej.

Regulamin studiów wskazuje na procedurę odwoławczą w sytuacji konfliktowej, gdy student kwestionuje prawidłowość przebiegu egzaminu. Student składa wówczas do Dziekana wnioski o egzamin komisyjny. Dziekan może także zarządzić egzamin komisyjny z własnej inicjatywy. Egzamin komisyjny powinien się odbyć w ciągu dziesięciu dni od daty podjęcia decyzji przez Dziekana. W skład komisji egzaminacyjnej wchodzi Dziekan lub upoważniony pracownik samodzielny jako przewodniczący oraz dwóch specjalistów z zakresu przedmiotu objętego egzaminem lub przedmiotu pokrewnego. Uczestnikiem egzaminu komisyjnego, na prawach obserwatora, może być nauczyciel akademicki, który wystawił weryfikowaną ocenę, przedstawiciel samorządu studenckiego i opiekun roku oraz osoba wskazana przez studenta. Za czyn uchybiający godności studenta oraz za naruszenie przepisów obowiązujących w uczelni, w tym za naruszenie praw autorskich, student podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Do stosowanych na kierunku filologia germańska głównych metod weryfikacji osiągnięcia przez studenta zakładanych efektów uczenia się należą: testy końcowe i śródsemestralne, ocena wypowiedzi ustnych w trakcie zajęć, ocena aktywności studentów na zajęciach, ocena zadań pisemnych w ramach przygotowywania się do zajęć, a także referat, projekt, portfolio, prezentacja (indywidualna i w zespołach), dyskusja, udział w zajęciach, zadania transkrypcyjne, rozmowa indywidualna ze studentem, przy czym dominującymi formami są różne formy prac pisemnych i ustnych, a także ocena aktywności na zajęciach.

Z analizy kart zajęć wynika, że zróżnicowanie i specyficzność, a także skuteczność weryfikacji i ocena stopnia osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się nie jest zapewniona w przypadku wszystkich zajęć.

Przykładem braku specyficzności jest weryfikowanie poprzez zaliczenie pisemne efektu E8 (potrafi) „analizować i interpretować przeczytane dzieła literackie w formie ustnej i pisemnej” (zajęcia *elementy historii literatury II obszaru językowego*). Analogicznie efekt E4 (potrafi) „przygotować wyczerpujące wystąpienia ustne na tematy dotyczące geografii, polityki i kultury krajów niemieckojęzycznych w języku polskim” na zajęciach *wprowadzenie do wiedzy o krajach niemieckiego obszaru językowego* weryfikowany jest (oprócz pracy w ramach zajęć) poprzez sprawdziany pisemne; analogiczna sytuacja ma miejsce na zajęciach *miejsca pamięci krajów n. o. j.* w odniesieniu do efektu E4 (potrafi) „przygotować wyczerpujące wystąpienia ustne na tematy dotyczące miejsc pamięci i ich znaczeniu dla stosunków polsko-niemieckich”. Z kolei na zajęciach *przeгляд kina niemieckiego* efekt E5: (potrafi) „tworzyć typowe prace pisemne w zakresie analizy filmu niemieckiego z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych i korzystając z literatury przedmiotu” weryfikuje „aktywna praca

w ramach zajęć, rozmowa indywidualna w formie zaliczenia”. Egzamin pisemny zastosowano jako metodę weryfikacji efektu E2 (zna i rozumie) „materiały pomocnicze takie jak słowniki, glosariusze, encyklopedie, teksty informacyjne, paralelne itd.” na zajęciach *tłumaczenia pisemne i ustne 1*. Na *seminarium magisterskim 1* prezentacja koncepcji pracy jest metodą weryfikacji m. in. efektów e7 (potrafi) „konstruować prace pisemne w zakresie dyscyplin filologicznych o charakterze naukowym z wykorzystaniem różnych ujęć teoretycznych i korzystając z literatury przedmiotu oraz e8 „redagować różne rodzaje tekstów naukowych uwzględniając ich specyfikę”.

W wielu kartach zajęć podano, że ocena aktywności studenta podczas zajęć jest jedną z metod weryfikacji efektów uczenia się, w szczególności w odniesieniu do kompetencji społecznych. Metoda ta stosowana jest jednak także w celu weryfikacji efektów z zakresu wiedzy i umiejętności, np. na zajęciach *historia literatury krajów niemieckiego obszaru językowego*: e1: (zna i rozumie) „podstawowe kierunki rozwoju literatury niemieckojęzycznej przełomu wieków XIX i XX oraz pierwszego dwudziestolecia XX wieku tj. modernizm i ekspresjonizm) oraz potrafi odnieść je do tendencji literatury polskiej (na poziomie wiedzy zdobytej w szkole)”, e2: „podstawowe pojęcia literaturoznawcze i filozoficzne związane z epoką (na przykład „kryzys języka)”, e4: (potrafi) „odróżniać i definiować typowe dla epoki gatunki literackie (na przykład „dramolet”, „szkic”, „esej)”, e7: „wskazać najważniejszych twórców omawianego okresu, wymienić ich podstawowe dzieła, oraz posługiwać się przykładami konkretnych utworów, omawiając epokę literacką”. Na zajęciach *stylistyka* efekt e2 „rozpoznaje i nazywa retoryczne figury stylistyczne” również weryfikowany jest na podstawie aktywności studenta, a na zajęciach *mediewistyka* wszystkie efekty z zakresu wiedzy (zna i rozumie) „e1: etapy rozwoju niemieckiego średniowiecza i kształtowania się języka niemieckiego; e2: podstawowe zjawiska w rozwoju kultury i literatury średniowiecza, również w odniesieniu do porównywalnych tendencji w literaturze i kulturze polskiej (na poziomie wiedzy zdobytej w szkole średniej); e3: podstawowe pojęcia filozoficzne i literaturoznawcze, dotyczące epoki (jak np. hagiografia, dialektyka, memento mori, Stabreim itd.), e4: najważniejszych władców, twórców, filozofów epoki oraz ich zasługi i wkład w rozwój kultury niemieckiej i europejskiej” weryfikowane są w ten sposób. Ze względu na brak kryteriów oceny aktywności studenta nie można ocenić, czy student w rzeczywistości opanował zakładaną wiedzę i umiejętności. Sama aktywność (np. zabieranie głosu w trakcie zajęć) nie jest skuteczną metodą weryfikacji osiągnięcia efektów w zakresie wiedzy, jeśli brak konkretnych kryteriów oceny tej aktywności.

W części kart zajęć brakuje metod weryfikacji wszystkich efektów uczenia się. Przykładowo w następujących kartach zajęć: *praktyczna nauka języka angielskiego 3, 4, 5 i 6* nie podano, w jaki sposób weryfikowany jest efekt E7 z zakresu kompetencji społecznych (jest gotów do) „wykazania się pro-aktywną postawą w dziedzinie poznawania nowych aspektów języka, a w szczególności planuje, monitoruje i ocenia własną naukę i wiedzę”; w karcie zajęć *historia literatury krajów niemieckiego obszaru językowego* brak weryfikacji efektu e6 (potrafi) „posługiwać się w sposób prawidłowy typowymi i najważniejszymi pojęciami literaturoznawczymi”; w karcie zajęć *wprowadzenie do wiedzy o krajach niemieckiego obszaru językowego* brak określenia weryfikacji efektów E9 (jest gotów do) „współorganizowania działalności na rzecz środowiska społecznego” i E10 „określania priorytetów służących realizacji zadań i myślenia przedsiębiorczego”; *wstęp do literaturoznawstwa* – brak metod weryfikacji efektu E9 (jest gotów do) „oceny posiadanej wiedzy w zakresie literaturoznawstwa”; *miejsca pamięci krajów niemieckiego obszaru językowego* brak metod weryfikacji efektów E9 (jest gotów do) „współorganizowania działalności na rzecz środowiska społecznego i E10 „określania priorytetów służących realizacji zadań i myślenia krytycznego”; *pisanie tekstów naukowych* brak metod

weryfikacji efektów z zakresu wiedzy e1 (zna i rozumie) „rozumieć specyfikę pracy naukowej, jej uwarunkowania, strategię oraz cele” i e2 „cechy charakteryzujące język naukowy co do sposobu argumentacji oraz stylu”.

Z kolei w innych kartach wskazano na weryfikację efektów, które nie występują w sylabusie, np. dla zajęć *wstęp do językoznawstwa* określono efekty z zakresu wiedzy (e1, e2), umiejętności (e3, e4, e5, e6) oraz kompetencji społecznych (e10), natomiast w metodach weryfikacji wskazano „Kompetencje (E7, E8): aktywna praca podczas zajęć”. Brak zatem efektów e7, e8, e9, nie wiadomo, jak weryfikowany jest efekt e10. Dla zajęć *gramatyka opisowa języka niemieckiego 1* sformułowano 5 efektów uczenia się, natomiast metody weryfikacji obejmują 8 efektów.

W części kart zajęć nie wskazano, która metoda weryfikować ma który efekt, nie można zatem ocenić ich specyficzności, np. dla zajęć *seminarium dyplomowe językoznawcze, praktyczna nauka języka niemieckiego 1* (gdzie wymieniono: prace domowe, referaty ustne, aktywny udział w zajęciach, zadania w trakcie zajęć, *praktyczna nauka języka niemieckiego 2 (sprawności zintegrowane)* (wymieniono kilka metod, bez przyporządkowania ich do określonych efektów: kolokwia pisemne i ustne, prace pisemne, prace domowe, zadania wykonywane w ramach przygotowania się do zajęć, krótkie referaty ustne, aktywny udział w zajęciach, zadania wykonywane w toku zajęć, egzamin). Analogicznie, na zajęciach *językoznawstwo stosowane* wymieniono metody weryfikacji, ale nie wskazano która metoda weryfikuje który efekt.

W wielu przypadkach zastosowano podwójny model weryfikacji efektów uczenia się. Przykładowo w karcie zajęć *kultura krajów niemieckiego obszaru językowego 1* pojawia się następujący zapis dotyczący metod weryfikacji: „zadania wykonywane w toku zajęć – wypowiedzi ustne, wypowiedzi pisemne, krótkie sprawdziany dot. przekazanej wiedzy (e3-e5, e6); pisemne i ustne zadania praktyczne wykonywane w ramach przygotowania się do zajęć (zadana lektura, film, muzyka) (e2, e3-e5); minireferat na wybrany temat, końcowy test pisemny (e1,e3)”. Jednocześnie w tej samej karcie wskazano, że „oceniane efekty z zakresu wiedzy (E1, E2, E3, E4): krótkie sprawdziany pisemne; oceniane efekty z zakresu umiejętności (E3, E4, E5, E6): aktywna praca w ramach zajęć, przygotowanie do zajęć, pisemne prace domowe, sprawdziany pisemne, krótki referat; oceniane efekty z zakresu kompetencji (E5, E6): aktywna praca podczas zajęć”. Innymi słowy, wskazano, że ten sam efekt, np. e1, oceniany jest na dwa różne sposoby: minireferat na wybrany temat i końcowy test pisemny oraz krótki sprawdzian pisemny. Czasem metody te wzajemnie się wykluczają, jak w przypadku efektu e2 (pisemne i ustne zadania praktyczne wykonywane w ramach przygotowania się do zajęć vs. krótkie sprawdziany pisemne). Brak kompatybilności w metodach weryfikacji jeszcze wyraźniej uwidacznia się np. w karcie zajęć *seminarium specjalizacyjne 3* gdzie wskazano, że efekt e1 (zna i rozumie) „terminologię związaną z literaturą ego-dokumentu (autobiografia, dziennik, wspomnienia)” weryfikowany jest poprzez „zadania wykonywane w trakcie zajęć – wypowiedzi ustne dotyczące lektury wybranych tekstów teoretycznych oraz tekstów literackich” i jednocześnie „pisemne prace domowe, aktywność na zajęciach, praca zaliczeniowa”. Analogiczna sytuacja ma miejsce w przypadku efektu e2, a efekt e5 weryfikują „zadania wykonywane w trakcie zajęć – wypowiedzi ustne dotyczące lektury wybranych tekstów teoretycznych oraz tekstów literackich” i jednocześnie „aktywna praca w ramach zajęć, przygotowanie do zajęć, pisemne prace domowe”. Dla zajęć *specjalizacyjnych 1, 2, 3* wskazano: „Oceniana jest aktywna praca i wypełnianie zadań podczas zajęć (20% oceny, e4 – e7) oraz stopień opanowania materiału w formie sprawdzianów pisemnych (80% oceny, e1 – e7)”. Oznacza to, że np. efekt e7 (jest gotów do) „pracować w grupie nad rozwiązaniem postawionych problemów (np.

w zakresie analizy tekstów) weryfikowany jest m. in. poprzez sprawdzian pisemny. Jednocześnie obowiązuje inny system: „oceniane efekty z zakresu wiedzy (E1, E2, E3): prace pisemne; oceniane efekty z zakresu umiejętności (E4, E5, E6): wykonywanie prac domowych; oceniane efekty z zakresu kompetencji (E7): aktywna praca podczas zajęć”. Prowadzi to do sytuacji, kiedy nie jest jasne, który system weryfikacji jest obowiązujący. Podwójny model weryfikacji efektów zastosowano także m.in. w karatach zajęć: *wstęp do literaturoznawstwa, tłumaczenia pisemne i ustne 1*.

Podsumowując, metody weryfikacji zidentyfikowane w sylabusach nie zawsze są adekwatne do zakładanych efektów uczenia się i nie zawsze są dla nich specyficzne. W wielu przypadkach nie jest jasne, która metoda weryfikacji danego efektu jest obowiązująca.

W przypadku zajęć przygotowujących do prowadzenia działalności naukowej, takich jak *seminarium magisterskie – wprowadzenie*, do weryfikacji zakładanych efektów uczenia się zorientowanych na przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej, np. umiejętności e8 „(potrafi) w języku niemieckim sformułować roboczy temat pracy magisterskiej i określić ogólne pytanie badawcze”, zaplanowano ocenę przygotowanego portfolio projektu magisterskiego (roboczy tytuł, literatura przedmiotu), ocenę umiejętności sporządzenia bibliografii; na zajęciach *seminarium specjalizacyjne 3* dla weryfikacji efektów uczenia się związanych prowadzeniem działalności naukowej (np. wybór literatury prymarnej i sekundarnej, czy przeprowadzenie samodzielnie, w oparciu o literaturę przedmiotu, analiz i interpretacji) zaplanowano pisemne zadania praktyczne wykonywane w ramach przygotowania się do zajęć (samodzielne formułowanie spostrzeżeń dotyczących wykorzystania literatury przedmiotu w interpretacji tekstu oraz w planowanej pracy magisterskiej). Na innych zajęciach są to ustne referaty (prezentacje), które przedstawiają założenia pracy magisterskiej, prace zaliczeniowe prezentujące koncepcje pracy, przedkładanie kolejnych części pracy, zebranej literatury. Metody te umożliwiają sprawdzenie i ocenę przygotowania do prowadzenia i udziału w działalności naukowej.

Metody weryfikacji i oceny dają możliwość sprawdzenia i oceny opanowania języka obcego (języka niemieckiego) na poziomie C1 i dodatkowo drugiego języka obcego do wyboru na poziomie B2 (studia pierwszego stopnia) i oraz języka niemieckiego na poziomie C2 (studia drugiego stopnia).

Metody weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się w zakresie zajęć przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela są różnorodne, choć ograniczone i obejmują m.in. ocenę testu pisemnego/ kolokwium/ egzaminu (z pytaniami otwartymi i zamkniętymi), ocenę aktywnego udziału w dyskusjach podczas zajęć, zadania wykonywane w trakcie zajęć (ustne i pisemne, indywidualne i grupowe). Wskazane w karatach zajęć metody weryfikacji efektów uczenia się nie gwarantują spełnienia reguł i wymagań zawartych w standardach kształcenia, zgodnie z którymi efekty w zakresie wiedzy weryfikowane są za pomocą egzaminu (pisemnego lub ustnego), natomiast efekty związane z umiejętnościami wymagają bezpośredniej obserwacji studenta w czasie wykonywania działań właściwych dla danego zadania zawodowego. Choć poszczególne efekty uczenia się sformułowane dla zajęć są przyporządkowane do wszystkich trzech kategorii efektów w standardzie (wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne), to nie zawsze wiadomo, jakie metody zastosowane są do weryfikacji poszczególnych kategorii efektów. Na zajęciach *podstawy psychologii rozwojowej* metody obejmują: monitorowanie na bieżąco pytań i wątpliwości oraz uwag studentów, korygowanie w trakcie dyskusji, końcowe kolokwium zaliczeniowe, przy czym nie określono, która metoda weryfikuje którą kategorię efektów. Na zajęciach *komunikacja w edukacji* metody obejmują prezentacje zadanej lektury w trakcie zajęć lub kolokwium pisemne dotyczące treści zawartych w lekturze oraz aktywny udział

w dyskusji podczas zajęć – bez wskazania, do jakich efektów odnoszą się te metody. Na zajęciach *psychologia dla nauczycieli* efekty zarówno z zakresu wiedzy, jak i umiejętności weryfikowane są poprzez zaliczenie pisemne w formie testu. Dodatkowo oceniany jest udział w dyskusji, ale nie wskazano, jakie efekty są w ten sposób weryfikowane. Nie określono także, w jaki sposób weryfikowane są efekty e9 i e10 (aplikowanie zdobytej wiedzy psychologicznej do analizy zdarzeń pedagogicznych). Test zaliczeniowy (pisemny, z pytaniami otwartymi i zamkniętymi) weryfikuje wszystkie efekty z zakresu wiedzy i umiejętności na zajęciach: *podstawy pedagogiki* oraz *organizacja pracy szkoły z prawem oświatowym*. Test końcowy i testy śródsesemtralne weryfikują efekty na zajęciach *specjalne potrzeby edukacyjne*, w tym efekt eu1 (potrafi) „nawiązywać współpracę z nauczycielami oraz ze środowiskiem pozaszkolnym”. Test pisemny (bez wskazania, które efekty weryfikuje) wymieniony jest jako metoda weryfikacji w kartach zajęć *diagnostyka edukacyjna, podstawy dydaktyki*. W przypadku tych drugich zajęć dodatkowo wskazano metody weryfikacji, które nie są powiązane z efektami: np. efekt e2 „zna podstawy metodyki wykonywania zadań – norm, procedur i dobrych praktyk stosowanych na I i II etapie edukacji w zakresie języka angielskiego (sic!)” weryfikowany jest poprzez „prawidłowe wygłoszenie tekstu”. Na zajęciach *dydaktyka przedmiotu II.1* zaplanowano końcowy sprawdzian pisemny oraz zadania wykonywane w toku zajęć (ustne i pisemne, indywidualnie i w grupie), bez przyporządkowania ich do określonych efektów.

Nawet jeśli metody weryfikacji efektów co do zasady są prawidłowe, np. kolokwium pisemne dotyczące treści zawartych w zadanej lekturze, to nie zostały one przyporządkowane specyficznie do konkretnych efektów, nie jest zatem jasne, która metoda weryfikować ma który efekt. Brakuje zgodnej ze standardem metod weryfikacji efektów z zakresu umiejętności.

Efekty uczenia się osiągnięte przez studentów są uwidocznione w postaci prac etapowych i egzaminacyjnych oraz ich wyników, prac dyplomowych i dzienników praktyk. Na kierunku prowadzone jest monitorowanie pozycji absolwentów na rynku pracy.

Przedłożone do wglądu zespołu oceniającego prace etapowe i egzaminacyjne wskazują na różnorodność stosowanych form, choć zdecydowanie najczęściej stosowaną metodą są testy pisemne (zarówno testy wielokrotnego wyboru, jak i testy z pytaniami otwartymi) oraz różnego rodzaju zadania pisemne (eseje, analizy, tłumaczenia pisemne). Tematyka prac w większości przypadków dostosowana jest do efektów sformułowanych dla danych zajęć i je weryfikuje (np. prace pisemne śródsesemtralne dla zajęć *gramatyka opisowa 2 (bilingwalna)* prawidłowo weryfikują efekty w zakresie wiedzy i umiejętności, oceny są wystawione według jasno określonych kryteriów i zgodnie z sylabussem). W odniesieniu do zajęć z praktycznej nauki języka (zarówno niemieckiego, jak i angielskiego) prace pisemne (testy i egzaminy końcowe) weryfikują wszystkie sprawności językowe (rozumienie ze słuchu, czytanie ze zrozumieniem, wypowiedź pisemną, zagadnienia gramatyczne i leksykalne, wypowiedź ustną) zgodnie z poziomem językowym ustalonym dla danych zajęć. Metody weryfikacji są odpowiednie w zakresie umiejętności i wiedzy. Zdarza się, że oceny są zawyżone, np. uchybienia językowe w pytaniach otwartych dotyczących rozumienia ze słuchu i czytania nie wpływają na ocenę końcową (*praktyczna nauka języka niemieckiego 3*) lub błędy gramatyczne nie mają zasadniczego wpływu na ocenę końcową (*praktyczna nauka języka angielskiego*). Zdarza się także, że oceny są wysokie, mało zróżnicowane, pomimo różnic w poprawności wykonanych zadań, np. dokładność tłumaczeń na zajęciach *tłumaczenia filmowe*. Na zajęciach tych tematyka prac zgodna jest efektami uczenia się, jednak prace weryfikują jedynie efekty z zakresu umiejętności. Nie weryfikują efektów z zakresu wiedzy. Zdarzają się jednak pojedyncze przypadki, gdy treść zadań nie weryfikuje wszystkich

zakładanych efektów uczenia się w zakresie wiedzy i umiejętności, np. na zajęciach *elementy historii literatury II obszaru językowego* treści zadań pomijają szereg epok i zagadnień wymienionych w karcie zajęć (zarówno praca w formie testu, jak i zagadnienia do analizy w formie pracy pisemnej). Z kolei prace etapowe z *gramatyki opisowej 2* (prace pisemne śródsemestralne i egzamin) zorientowane są na umiejętność określenia funkcji poszczególnych wyrazów i wyrażań w zdaniu, a takich treści nie ma w sylabusie tych zajęć. Ponadto, treści zadań weryfikują umiejętność wykorzystania wiedzy, a nie sprawdzają aspektów wiedзовych (zgodnie z metodami wskazanymi w karcie zajęć). Również prace etapowe dla zajęć *lingwistyka mediów* nie weryfikują wszystkich efektów wskazanych w sylabusie, a metody weryfikacji nie odnoszą się bezpośrednio do efektów uczenia się. **Rekomenduje się** skuteczne monitorowanie zgodności tematyki prac etapowych z treściami kształcenia sformułowanymi dla danych zajęć oraz efektami uczenia się.

W większości przypadków przedłożone prace pozwalają na ocenę rzetelności i skuteczności metod weryfikacji efektów: podane są kryteria oceny, np. skala punktowa dająca jasną informację na temat systemu oceniania. Przyznana punktacja jest w takich przypadkach prawidłowa. Jak wskazano wyżej, oceny bywają zawyżone, w szczególności w przypadku wypowiedzi pisemnych. W przypadku części prac pisemnych brakuje jasnych kryteriów ich oceny, np. jakie elementy składowe brane są pod uwagę w ocenie odpowiedzi (a nawet jeśli ogólne kryteria są podane, to wystawione oceny są zbiorcze i nie wskazują na uwzględnienie kryteriów szczegółowych). **Rekomenduje się** przekazywanie studentom do wiadomości merytorycznych kryteriów oceniania prac pisemnych innych niż testy oceniane za pomocą skali punktowej.

Przedłożone dokumenty dotyczące praktyk (dziennik praktyk, karta oceny praktyki przez opiekuna praktykodawcy, karta oceny miejsca praktyki – ocena dokonywana przez studenta oraz – dla praktyk w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela: autorefleksja studenta, opinia o przebiegu praktyki, w tym szczegółowa opinia o studencie/ tce i jego/ jej przygotowaniu do zawodu, wyszczególnienie zajęć) wskazują na to, że w zależności od typu praktyk tematyka prac jest w mniejszym lub większym stopniu zgodna z sylabusem. Na praktykach nienauczycielskich tematyka prac często jest niezgodna z sylabusem i zależna od miejsca odbywania praktyki. Nie stwierdzono realizacji treści umożliwiających osiągnięcie efektów opisanych w sylabusach praktyk np.: „Potrafi posługiwać się drugim językiem obcym na poziomie A2+ do B2 (w zależności od wybranego języka) wg europejskiego systemu” – brak odniesienia do drugiego języka, „Potrafi posługiwać się językiem niemieckim na poziomie C1 wg europejskiego systemu opisuj kształcenia językowego (Common Reference Levels)” – nie potwierdzono treści z zakresu poszczególnych sprawności językowych, „Potrafi tworzyć użytkowe prace pisemne w języku polskim i niemieckim oraz typowe prace pisemne w zakresie dyscyplin filologicznych z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych i korzystając z literatury przedmiotu” – nie potwierdzono przygotowywania prac z dyscyplin filologicznych, „potrafi przygotować wyczerpujące wystąpienie ustne na tematy dotyczące zagadnień szczegółowych z wybranej specjalizacji dyplomowej z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych i korzystając z literatury przedmiotu w języku polskim i niemieckim” – nie zidentyfikowano przygotowania do wystąpień ustnych, „Potrafi ustnie i pisemnie tłumaczyć teksty specjalistyczne z języka niemieckiego na polski i polskiego na niemiecki (...)” – dokumentacja praktyki potwierdza tłumaczenie wyłącznie DE-PL i in. Na praktykach na *specjalności nauczycielskiej* tematyka prac w zasadzie jest zgodna z programem praktyk, chociaż pominięto niektóre treści wynikające ze standardu. Problemem jest jednak odbywanie praktyki nauczania przedmiotu w instytucji ulokowanej poza systemem oświaty – w domu dziecka w ramach realizacji standardu, gdyż student nie zyskuje kwalifikacji do pracy w tego

rodzaju placówce (opiekuńczo-wychowawczej). Innym niewłaściwym miejscem dla ścieżki nauczycielskiej jest gabinet pedagoga szkolnego. Ze względu na lakoniczne zapisy w dzienniczkach praktyk trudno potwierdzić realizację kompletu treści wynikających z sylabusu czy też ze standardu, a zatem kompleksową ocenę. Dokumentacja praktyk nie zawiera pełnych informacji dotyczących warunków wykonywania zadań oraz o ich charakteru i wymogów stawianych studentowi przez zakładowego opiekuna, a także nie odzwierciedla formy realizacji praktyki (stacjonarnej, zdalnej, hybrydowej). W dokumentacji (dzienniczki praktyk) brak również informacji zwrotnej dot. poszczególnych prac studenta. Student nie wie, zatem, co wykonał poprawnie, a nad czym powinien jeszcze popracować. Stosowane metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się dla praktyk nie umożliwiają kompleksowego i skutecznego sprawdzenia realnej oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów oraz stwierdzenia zasadności wystawionych ocen, ponieważ opiekun praktyk nie uzyskuje pełnej informacji zwrotnej na temat przebiegu praktyk w zakładzie pracy.

Prace dyplomowe, które powstają na kierunku realizują model pracy badawczej właściwy dla badań podstawowych i spełniają wymagania profilu ogólnoakademickiego. W większości przypadków prace dyplomowe pozwalają zweryfikować osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się, gdyż efekty te zorientowane są na znajomość faktów, obiektów, terminologii i metodologii oraz zastosowanie jej w pracach analitycznych typowych dla badań podstawowych w zakresie językoznawstwa i literaturoznawstwa. Przedłożone do wglądu prace dyplomowe sytuują się w dyscyplinie językoznawstwo i w większości przypadków potwierdzają osiągnięcie przez studentów wiedzy i umiejętności właściwych dla 6. i 7. poziomu PRK w stopniu, odpowiednio: zaawansowanym i pogłębionym. Wystawione oceny są zasadniczo adekwatne. W dwóch przypadkach (jeden na studiach pierwszego stopnia, jeden na studiach drugiego stopnia) oceny są zawyżone. W pracach tych w części praktycznej nie jest stosowany aparat pojęciowy i metodologiczny opracowany w rozdziałach teoretycznych. Metody badawcze nie są stosowane adekwatnie, a analizy opierają się o własne opinie. Prace takie wskazują na brak opanowania przez studentów umiejętności przełożenia zagadnień teoretycznych na przeprowadzenie analiz własnych. Brak zastosowania metodologii badawczej w części analitycznej wskazuje na brak osiągnięcia efektów uczenia się tych studentów odpowiednio na poziomie 6. i 7. PRK w odniesieniu do umiejętności wykorzystania posiadanej wiedzy, m. in. poprzez dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi. **Rekomenduje się** ściślejsze monitorowanie pracy studentów w zakresie osiągnięcia umiejętności zastosowania wiedzy teoretycznej w prowadzonych badaniach i analizach własnych.

Studenci kierunku filologia germańska aktywnie działają w studenckim Kole Naukowym Mehr Licht. W ramach tej działalności organizują konferencje studencko-doktoranckie, na których wygłaszają referaty naukowe. Efektem tych konferencji są publikacje naukowe (monografie wieloautorskie), w których publikowane są m.in. artykuły studentów kierunku. Studenci uczestniczą także w konferencjach naukowych organizowanych przez Instytut Germanistyki (głównie jako słuchacze) oraz w szkołach letnich.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Na kierunku filologia germańska stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, zapewniające równe szanse kandydatom i umożliwiające ich właściwy dobór, z wyjątkiem studiów drugiego stopnia, gdzie nie jest zapewniony dobór kandydatów posiadających odpowiedni poziom wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w dyscyplinach, do których przyporządkowano kierunek. Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów. Przyjęte dla kierunku zasady dyplomowania uwzględniają ogólnoakademicki profil studiów, wskazując na badania podstawowe z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa (choć nie eksplicytnie), ale także dopuszczają prace o charakterze kulturoznawczym, co jest niezgodne z kierunkowymi efektami uczenia się, w których wskazano umiejętność posługiwania się pojęciami i paradygmatami badawczymi z zakresu wybranej specjalizacji dyplomowej (językoznawstwa lub literaturoznawstwa). Dokumentacja dotycząca dyplomowania nie jest wewnętrznie spójna, co prowadzi do sytuacji, że na studiach drugiego stopnia studenci osiągać mogą inny poziom wiedzy (od podstawowej do pogłębionej) w zależności od wybranej specjalizacji.

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się, jednak nie zawsze zapewnia rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się w odniesieniu do poszczególnych kategorii: wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne. Ponadto metody weryfikacji efektów uczenia się w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela nie są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach.

Prace etapowe i egzaminacyjne, dzienniki praktyk, prace dyplomowe, studenckie projekty badawcze potwierdzają częściowe osiągnięcie efektów uczenia się zaprojektowanych dla oceniającego kierunku.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień.

Na ocenę kryterium spełnione częściowo zaważyły następujące nieprawidłowości:

1. kryteria rekrutacji na studia drugiego stopnia, które nie zapewniają kandydatów posiadających wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne na poziomie 6 PRK w dyscyplinach, do których przyporządkowano kierunek studiów;
2. niespójna dokumentacja dotycząca dyplomowania;
3. dopuszczanie do powstawania na kierunku prac dyplomowych, które nie są usytuowane w dyscyplinach, do których przyporządkowano kierunek studiów oraz brak eksplicytnego wskazania na dyscyplinę literaturoznawstwo w procesie dyplomowania;
4. niespecyficzne dla określonych efektów uczenia się metody weryfikacji ich osiągnięcia oraz pomijanie weryfikacji części efektów uczenia się;
5. wprowadzenie podwójnych kryteriów weryfikacji efektów uczenia się;
6. niezgodne ze standardem metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku przedmiotów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Zaleca się:

1. sformułowanie warunków rekrutacji dla studiów drugiego stopnia zapewniających, że kandydaci posiadają wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne na poziomie 6. PRK w zakresie dyscyplin, do których przyporządkowany został kierunek studiów;
2. uspoźnienie dokumentacji dotyczącej procesu dyplomowania, aby w pełni zagwarantować, że wszyscy studenci niezależnie od wybranej specjalizacji osiągają ten sam poziom wiedzy w charakterystyce WG, a także aby uściślić, jaki poziom językowy dokumentować ma praca dyplomowa;
3. opracowanie dokumentacji procesu dyplomowania w taki sposób, aby w sposób eksplicytny wskazywała, w jakich dyscyplinach mogą powstawać prace dyplomowe oraz zapewnienie powstawania prac dyplomowych wyłącznie w dyscyplinach, do których kierunek został przyporządkowany;
4. opracowanie specyficznych metod weryfikacji efektów uczenia się zapewniających skuteczną i rzetelną ocenę stopnia osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się dla danych zajęć oraz praktyk;
5. wyeliminowanie podwójnych metod weryfikowania efektów uczenia się, aby zapewnić przejrzystość procesu weryfikacji efektów uczenia się;
6. opracowanie zgodnych ze standardem kształcenia metod weryfikacji efektów uczenia się w odniesieniu do przedmiotów przygotowujących do zawodu nauczyciel;
7. podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Proces dydaktyczny na kierunku filologia germańska jest realizowany przez 36 nauczycieli akademickich będących pracownikami etatowymi Instytutu Filologii Germańskiej, nauczycieli spoza Instytutu prowadzących zajęcia na specjalności nauczycielskiej oraz 13 nauczycieli prowadzących zajęcia z drugiego języka obcego (6 anglistów, 6 hispanistów, 1 osoba ucząca łaciny), a także 2 historyków (zamiennie, jedna osoba na emeryturze). Wśród pracowników etatowych Instytutu prowadzących zajęcia na kierunku 1 osoba posiada tytuł profesora, 11 stopień doktora habilitowanego, 20 stopień doktora, a 4 tytuł zawodowy magistra, w tym 2 osoby to lektorzy DAAD. Nauczyciele akademicy Instytutu posiadający stopień lub tytuł naukowy reprezentują następujące dyscypliny naukowe: językoznawstwo (15 osób), literaturoznawstwo (16 osób), nauki i kulturze i religii (1 osoba, stopień uzyskany w dyscyplinie nauki o polityce, obecnie reprezentuje nauki o kulturze i religii).

Nauczyciele spoza Wydziału Filologicznego reprezentują dyscyplinę pedagogika (2 osoby), psychologia (1 osoba), językoznawstwo oraz literaturoznawstwo (2 osoby). Wśród nauczycieli Instytutu prowadzących obecnie zajęcia na kierunku wszyscy są germanistami.

Nauczyciele akademicy zatrudnieni na stanowiskach badawczo-dydaktycznych posiadają bogaty, aktualny i udokumentowany dorobek naukowy w następujących dyscyplinach: językoznawstwo, literaturoznawstwo, nauki o kulturze i religii (w szczególności w zakresie kultury krajów niemieckiego obszaru językowego). Nauczyciele prowadzący zajęcia w dyscyplinach subsydiarnych w grupie zajęć kształcenia nauczycielskiego posiadają dorobek w zakresie pedagogiki i psychologii. Nauczyciele akademicy są kierownikami, bądź wykonawcami licznych grantów (NCN, NPRH) i projektów badawczych, w tym projektów międzynarodowych (Polsko-Niemiecka Fundacja na rzecz Nauki – DPWS, Niemiecka Fundacja na Rzecz Nauki – DFG), w szczególności w dyscyplinie literaturoznawstwo. Są także pomysłodawcami i kierownikami projektów badawczych w dyscyplinie językoznawstwo. Dorobek nauczycieli akademickich w pełni umożliwia prawidłową realizację zajęć związanych z nabywaniem kompetencji badawczych w dyscyplinach, do których przyporządkowano kierunek studiów, tj. językoznawstwie i literaturoznawstwie.

Struktura kwalifikacji umożliwia prawidłowe prowadzenie zajęć. Kilka osób uzyskało stopień naukowy stosunkowo niedawno (4 osoby stopień doktora w 2022 i 2023 roku, 4 osoby stopień naukowy doktora habilitowanego w 2019 i 2020 roku), reprezentując młodą kadrę naukową. W ostatnich latach (2018-2021) 10 osób uzyskało awans na profesora uczelni, natomiast 5 osób w latach 2018-2023 awansowało na stanowisko adiunkta. Wskazuje to na dynamiczny rozwój kadry i podnoszenie kwalifikacji badawczych, choć jest też grupa nauczycieli, którzy stopień doktora uzyskali ponad 10 lat temu (przed rokiem 2013: 5 literaturoznawców i 8 językoznawców). Wskazuje to z jednej strony na dbałość o rozwój kadry pod względem naukowym i stabilność zatrudnienia, a z drugiej na potencjał do rozwoju tych pracowników, którzy jeszcze nie uzyskali stopnia doktora habilitowanego.

Liczebność kadry w stosunku do liczby studentów umożliwia w pełni prawidłową realizację zajęć, a nawet duże zindywidualizowanie podejścia do studenta poprzez pracę w małych grupach.

Nauczyciele akademicy prowadzący kształcenie na kierunku to zarówno osoby z bardzo długim stażem pracy na Uczelni, jak i ze średnim stażem pracy. Posiadają doświadczenie w prowadzeniu zajęć na poziomie akademickim, jak również kompetencje dydaktyczne i udokumentowany dorobek dydaktyczny umożliwiające prawidłową realizację zajęć. Są autorami haseł słownikowych w leksykonach polskich i niemieckich, współautorami podręczników do nauki języka niemieckiego ogólnego i fachowego, podręczników akademickich i metodycznych, materiałów dydaktycznych dla uczniów i studentów. Nauczyciele uczestniczą w szkoleniach metodycznych Instytutu Goethego, przygotowujących do certyfikowanych egzaminów na poziomach A1, A2, B1, B2, C1, C2 ESOKJ, a 7 osób posiada uprawnienia egzaminatorów. Nauczyciele akademicy są także współorganizatorami lub organizatorami warsztatów edukacyjnych dla uczniów liceów i techników, warsztatów filmoznawczych, warsztatów komiksowych, warsztatów dla nauczycieli i lektorów języka niemieckiego. Aktywnie podnoszą własne kompetencje dydaktyczne poprzez uczestnictwo w różnych szkoleniach. Braли udział w szkoleniach dotyczących prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (w szczególności z wykorzystania platform MS Teams i Moodle) i posiadają odpowiednie kompetencje w tym zakresie. Obecnie takie zajęcia odbywają się na kierunku sporadycznie za zgodą Dziekana, a narzędzia do kształcenia na odległość stosowane są pomocniczo do przekazywania studentom materiałów na zajęcia i otrzymywania od nich materiałów. Nauczyciele

uczestniczyli także w szkoleniach dotyczących nowych metod nauczania, skutecznych narzędzi cyfrowych (m.in. „Wykorzystanie aktywizujących metod nauczania w kształceniu akademickim”, „Nowoczesne narzędzia i aplikacje w nauczaniu” czy „Tworzenie atrakcyjnych prezentacji multimedialnych”). Podnosili swoje kompetencje także w zakresie pracy ze studentami z niepełnosprawnościami oraz trudnościami edukacyjnymi.

W kartach zajęć wskazano na różnorodne metody pracy: np. różne typy wykładów (konwersatoryjny, problemowy, informacyjny), studium przypadku, giełda pomysłów, burza mózgów, dyskusja (w tym dyskusja panelowa, okrągłego stołu, seminaryjna), praca w parach i małych grupach, odgrywanie scenek (role play), pokaz, symulacja, inscenizacja, a także praca projektowa.

Jak wykazały hospitacje zajęć nauczyciele akademicy są dobrze przygotowani do prowadzenia zajęć pod względem językowym i merytorycznym, a także w większości przypadków metodycznym. Pracownicy mają dobry kontakt ze studentami, przekazują na bieżąco informacje zwrotne, zachęcają do wypowiedzi. Prawidłowo dobierają materiały dydaktyczne oraz odpowiednio wykorzystują infrastrukturę dydaktyczną, jeśli jest taka potrzeba. Nie wszyscy stosują jednak zróżnicowane metody, techniki i formy pracy wymienione w kartach zajęć, które odpowiednio aktywizowałyby wszystkich studentów do pracy i przyczyniłyby się do większej efektywności zajęć. W trakcie niektórych zajęć przeważającą formą pracy były mini-wykłady z pytaniami zadawanymi studentom. Ponadto, nie w każdym przypadku zajęcia są w pełni zgodne z sylabusem zajęć. Zaobserwowano zajęcia, podczas których tematyka nie korelowała z zagadnieniami wymienionymi w sylabusie na dany semestr.

Rekomenduje się zachęcanie pracowników do pełniejszego wykorzystania w trakcie zajęć różnorodnych metod dydaktycznych wymienianych w kartach zajęć, w szczególności metod aktywizujących studentów, zważywszy na niewielką liczbę studentów w poszczególnych grupach.

Rekomenduje się monitorowanie pełnej korelacji treści zajęć z sylabusem.

Obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich umożliwia prawidłową realizację zajęć, a nauczyciele akademicy nie są nadmiernie obciążani nadgodzinami. W większości przypadków przydział zajęć jest zgodny z zainteresowaniami badawczymi i kwalifikacjami prowadzących. Można jednak wskazać pojedyncze przypadki, w których na podstawie charakterystyki nauczycieli akademickich, należy stwierdzić, że przydział zajęć nie koreluje z kwalifikacjami prowadzących.

Dotyczy to zajęć *tłumaczenia ustne w negocjacjach 1 i 2*, które prowadzi nauczyciel ze stopniem doktora w zakresie językoznawstwa, specjalizujący się w pragmatyce i lingwistyce tekstu, przy czym nie wykazano doświadczenia zawodowego w zakresie tłumaczeń. Analogiczna sytuacja ma miejsce w przypadku zajęć *tłumaczenia 1* (wykład), które prowadzi osoba ze stopniem doktora habilitowanego w zakresie literaturoznawstwa, specjalizująca się w historii literatury XX i XXI wieku, w szczególności dramatu współczesnego i najnowszego, lecz nie wykazująca doświadczenia zawodowego w subdyscyplinie przekładoznawstwo oraz dorobku publikacyjnego dotyczącego tłumaczeń. Zajęcia *tłumaczenia 2* prowadzi osoba ze stopniem doktora habilitowanego w zakresie literaturoznawstwa z dorobkiem potwierdzającym zainteresowania współczesną literaturą i teatrem, lecz niepotwierdzającym zainteresowań subdyscypliną przekładoznawstwo czy doświadczeniem zawodowym w wykonywaniu tłumaczeń. Bogaty dorobek literaturoznawczy prowadzących nie gwarantuje w pełni prawidłowej realizacji zajęć powiązanych z wykonywaniem tłumaczeń. Wielu pracowników ma doświadczenie w zakresie tłumaczenia, w tym literackiego. Z kolei zajęcia *przeгляд kina niemieckiego* prowadzi osoba ze stopniem doktora w zakresie literaturoznawstwa, specjalizująca się w zagadnieniach traumy indywidualnej i kolektywnej w literaturze oraz miejscach pamięci,

co potwierdza dorobek publikacyjny. Brak w dorobku pozycji dotyczących filmu niemieckiego, podczas gdy w Instytucie zatrudnieni są pracownicy z dorobkiem publikacyjnym obejmującym zagadnienia kina. Wskazuje to na możliwości znacznie lepszego wykorzystania potencjału i doświadczenia nauczycielki akademickich, jeśli chodzi o przydział zajęć tak, aby w pełni korelowały one z dorobkiem publikacyjnym lub doświadczeniem zawodowym.

Obciążenie godzinowe prowadzeniem zajęć nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy jest zgodne z wymaganiami. Ponad 50% zajęć prowadzonych jest przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy.

Zajęcia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela są na ogół prowadzone przez nauczycieli z odpowiednimi kompetencjami i kwalifikacjami. *Emisję głosu* prowadzi doktor w dyscyplinie literaturoznawstwo, która ukończyła kurs z emisji głosu i jest w trakcie studiów zawodowych w zakresie emisji głosu, *podstawy psychologii rozwojowej* oraz *psychologię dla nauczycieli* psycholog i psychoterapeuta (z ukończonym m.in. fakultetem z psychodynamicznej psychoterapii dzieci i młodzieży), *podstawy pedagogiki* oraz *diagnostykę edukacyjną* doktor w zakresie pedagogiki, *specjalne potrzeby edukacyjne* doktor językoznawstwa i jednocześnie magister pedagogiki specjalizująca się w opiece i terapii pedagogicznej, *technologie informacyjne w zawodzie nauczyciela* prowadzi doktor językoznawstwa, specjalizujący się w nowoczesnych narzędziach cyfrowych, a *kulturę języka polskiego* dr hab. w zakresie literaturoznawstwa, polonistka. Jednakże *dydaktykę przedmiotu II.2* prowadzi doktor językoznawstwa, którego zainteresowania badawcze obejmują pragmatyngwistykę i lingwistykę tekstu, co potwierdza dorobek publikacyjny. Dorobek nie potwierdza natomiast kompetencji w zakresie dydaktyki szczegółowej.

Zatrudnienie w Uczelni następuje w drodze otwartego konkursu, którego procedurę reguluje Statut Uczelni. Z wnioskiem dotyczącym zatrudnienia nowego pracownika do Rady Wydziału lub Dziekana występuje dyrektor instytutu. Rada Wydziału ma kompetencje do wydawania opinii o zatrudnieniu nauczyciela akademickiego, a konkurs rozstrzyga specjalnie powołana komisja konkursowa. W przypadku zatrudnienia pracownika na czas określony w określonych w Statucie przypadkach można odstąpić od przeprowadzenia konkursu. Przy zatrudnianiu nauczycieli akademickich na poszczególnych stanowiskach (możliwe stanowiska to pracownik badawczy, badawczo-dydaktyczny, dydaktyczny) pod uwagę brane są kwalifikacje, dorobek naukowy, doświadczenie i osiągnięcia dydaktyczne, staż pracy (w zależności od stanowiska), pozytywna ocena w okresowej ocenie pracowniczej (w przypadku zmiany stanowiska). Warunki otwartego konkursu podawane są do publicznej wiadomości, a informacja powinna zawierać, m.in., określenie wymagań stawianych kandydatowi. Dokonując oceny osiągnięć kandydata brane są pod uwagę w szczególności plany rozwoju dyscyplin naukowych oraz prowadzenie badań naukowych w dyscyplinie odpowiadającej kierunkowi studiów, w zakresie niezbędnym do podnoszenia kwalifikacji dydaktycznych. Kryteria doboru nauczycieli akademickich są transparentne, uwzględniają dorobek naukowy, a także osiągnięcia dydaktyczne.

Nauczyciele akademicy i inne osoby prowadzące zajęcia na kierunku filologia germańska mają możliwość uczestniczenia w licznych szkoleniach i warsztatach, z których korzysta duża liczba pracowników. Uczelnia przeprowadziła szereg szkoleń dla wszystkich pracowników dotyczących korzystania z metod i technik kształcenia na odległość (warsztaty). Na bieżąco wsparcie pracownikom zapewnia pełnomocnik Dziekana Wydziału Filologicznego ds. e-learningu. Pracownicy mają także zapewniony dostęp do samouczków i nagrań szkoleń, z których mogą swobodnie korzystać. Ponadto oferowane są cykliczne sesje szkoleniowe. Elementem wsparcia nauczycieli akademickich był program

szkoleniowy w ramach projektu POWER „Doskonałość dydaktyczna uczelni”. Oferowane przez Uczelnię szkolenia mają szeroki zasięg i obejmują takie obszary jak: nowe metody nauczania, narzędzia cyfrowe, planowanie zajęć, tworzenie sylabusów, proces oceniania i ewaluacji, a także umiejętności miękkie. Uczelnia zaspakaja potrzeby szkoleniowe nauczycieli akademickich. Monitorowanie zadowolenia nauczycieli akademickich z funkcjonalności stosowanych platform i narzędzi do nauczania zdalnego nie odbywa się w sposób sformalizowany, nauczyciele jednak nie zgłaszają problemów z funkcjonalnością takich narzędzi.

Nauczyciele akademicy oraz inne osoby prowadzące zajęcia są oceniani przez studentów w zakresie spełniania obowiązków związanych z kształceniem za pomocą badania ankietowego oraz przez hospitację zajęć. Celem badań sondażowych prowadzonych wśród studentów za pomocą systemu USOS jest zbadanie czy osoba prowadząca zajęcia odnosiła się do studentów z szacunkiem, prowadziła zajęcia w sposób zrozumiały i uporządkowany, stosowała metody pracy adekwatne do formy zajęć i omawianych treści, prowadziła zajęcia zgodnie z treściami i informacjami zamieszczonymi w sylabusie zajęć, efektywnie wykorzystywała czas zajęć, była dostępna podczas konsultacji. Ankieta jest anonimowa, a studenci oceniać mogą wszystkie zajęcia po zakończeniu danego semestru. Mogą również zamieścić swoje uwagi i komentarze, między innymi dotyczące tego, co podobało się w pracy osoby prowadzącej zajęcia oraz co powinno zostać poprawione w pracy osoby prowadzącej zajęcia. Dodatkowe ankiety przeprowadzane są na koniec roku I i III studiów pierwszego stopnia. Oceniają one poziom satysfakcji studentów. W przypadku tych ankiet oceny są uogólnione (ankieta po I roku pozwala na ogólną ocenę kadry dydaktycznej, a nie poszczególnych pracowników, w zakresie umiejętności dydaktycznych, interakcji ze studentami i sumienności pracy). Możliwe jest także przekazanie dowolnych komentarzy. Podobnie jest w przypadku oceny satysfakcji studentów kończących studia I stopnia, gdzie dodatkowo ocenić w sposób ogólny mogą także to, czy kadra dydaktyczna uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, czy pobudza ich do rozwoju naukowego i społecznego, czy jest dla studentów dostępna, czy motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników. Studenci mają zatem do dyspozycji różne narzędzia oceniania pracy nauczycieli akademickich. Na kierunku przeprowadzane są hospitacje zajęć. Są to zarówno hospitacje przeprowadzane przez władze kierunku, jak i tzw. hospitacje koleżeńskie, które umożliwiają podnoszenie kompetencji dydaktycznych poprzez obserwację bardziej doświadczonych pracowników.

Wszyscy pracownicy kierunku podlegają ocenie okresowej co cztery lata lub na wniosek Rektora. Ocenie podlegają osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne oraz przestrzeganie przepisów o prawie autorskim i prawach pokrewnych. W ocenie okresowej uwzględniane są wyniki ankietyzacji przeprowadzanej wśród studentów i doktorantów.

Wyniki okresowych przeglądów kadry prowadzącej kształcenie są wykorzystywane do podnoszenia poziomu dydaktycznego. Nauczyciele informowani są o wynikach hospitacji i ankietach studentów przeprowadzonych na ich koniec.

Uczelnia wspiera podnoszenie kompetencji naukowych i dydaktycznych pracowników na różne sposoby. Ogólnouczelniane Centrum Nauki informuje pracowników o aktualnie dostępnych konkursach na projekty badawcze, prowadzi indywidualne konsultacje, pomaga w przygotowaniu wniosków i umów projektowych. Prowadzi także doradztwo w opracowywaniu indywidualnych ścieżek kariery badawczej. Wsparcie zapewnia także wydziałowy Zespół ds. projektów. Pracownicy mają nie tylko zapewnione wszechstronne wsparcie w aplikowaniu o zewnętrzne środki na badania, ale także mogą ubiegać się o środki w wewnętrznych konkursach na projekty badawcze w ramach Inicjatywy

Doskonałości — Uczelnia Badawcza (IDUB). Dodatkowo środki na projekty badawcze oferowane są z funduszu rozwoju naukowego Wydziału Filologicznego. Pracownicy kierunku skutecznie aplikują o wszystkie wymienione formy wsparcia. Dodatkowo motywowani są do pracy poprzez system nagród Rektora za osiągnięcia naukowo-badawcze (indywidualne i zespołowe, I, II, III stopnia), nagrodę Rektora za osiągnięcia naukowe dla najlepszego naukowca oraz nagrodę Dziekana dla najlepszego pracownika Wydziału Filologicznego. Ponadto 50% pracowników badawczo-dydaktycznych i badawczych Wydziału Filologicznego otrzymuje comiesięczny dodatek motywacyjny na podstawie wewnętrznego konkursu w oparciu o dorobek naukowy za rok poprzedni. Pracownicy wspierani są także finansowo, jeśli chodzi o wyjazdy na konferencje krajowe i zagraniczne oraz szkolenia i warsztaty podnoszące kwalifikacje i kompetencje. Dofinansowywane są publikacje monografii i artykułów. Wielu pracowników Instytutu, jak już wskazano, uzyskało awanse zawodowe w ostatnich latach. Pracownicy Instytutu otrzymali zarówno odznaczenia państwowe, jak i Złote Odznaki UŁ. Skutecznie ubiegali się o stypendia naukowe (w ostatnich latach stypendia takie otrzymało 5 osób), a także korzystali z możliwości wyjazdów krótkoterminowych na pobyty badawcze na uniwersytetach niemieckich i austriackich w ramach współpracy bezpośredniej: w JLU Giessen i w Uniwersytecie w Regensburgu. Pracownicy podkreślają korzyści, jakie wynoszą z tego typu możliwości rozwoju.

Realizowana polityka kadrowa sprzyja stabilizacji zatrudnienia i rozwojowi nauczycieli akademickich, o czym świadczy podnoszenie przez pracowników kwalifikacji i zdobywanie kolejnych stopni i tytułów naukowych.

Realizowana polityka kadrowa obejmuje zasady rozwiązywania konfliktów i reagowania na przypadki zagrożenia, naruszenia bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy wobec członków kadry prowadzącej kształcenie. Opracowano procedurę antydyskryminacyjną i antymobbingową, powołano Koordynatora ds. przeciwdziałania dyskryminacji i mobbingowi, Zespół ds. przeciwdziałania dyskryminacji oraz Komisję Antymobbingową. Dodatkowo od roku 2022 realizowany jest Plan na rzecz równych szans.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami na kierunku filologia angielska zapewniają w przeważającej części prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Polityka kadrowa co do zasady zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, jednak zdarzają się pojedyncze przypadki nieprawidłowo obsadzonych zajęć. Polityka kadrowa uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących obsady części zajęć.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Zaleca się:

1. zapewnienie prawidłowej obsady wszystkich zajęć prowadzonych na kierunku;
2. podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższego zalecenia.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Infrastruktura przeznaczona do prowadzenia dydaktyki oraz badań naukowych na ocenianym kierunku zlokalizowana jest na kampusie Uniwersytetu Łódzkiego w nowoczesnym i przestronnym budynku Wydziału Filologicznego, gdzie znajduje się również biblioteka wydziałowa udostępniająca zbiory dedykowane kierunkowi, działająca w sieci bibliotek Uczelni i umożliwiająca korzystanie z wszystkich zasobów zgromadzonych przez Uczelnię. Sześciokondygnacyjny budynek Jednostki o powierzchni użytkowej bliskiej 20 tys. m² służy celom dydaktycznym dla wszystkich kierunków prowadzonych w Jednostce. Mieszczące się tam sale dydaktyczne dedykowane kierunkowi posiadają zróżnicowaną pojemność oraz przeznaczenie. To sale wykładowe, seminaryjne, ćwiczeniowe, laboratoryjne, komputerowe. Ich liczba oraz wielkość pozwalają na komfortowe planowanie dydaktyki – prowadzenie wykładów, ćwiczeń, seminariów, zajęć z wykorzystaniem technologii informacyjnej, a także laboratoryjnych zajęć językowych – fonetycznych oraz zajęć sprofilowanych zawodowo – tłumaczeniowych – pisemnych czy też ustnych. W budynku zlokalizowane są również pomieszczenia obsługi toku studiów, innej administracyjnej obsługi kierunku, gabinety kadry akademickiej oraz sale audytoryjne. Wszystkie sale wyposażone są w sprzęt multimedialny umożliwiający prowadzenie nowoczesnej dydaktyki np. projektor/ rzutnik, ekrany, komputery, TV, elektryczne ekrany, wzmacniacze, panele dotykowe, niektóre dodatkowo w sprzęt nagłośnieniowy. W obrębie budynku zapewniony jest wysokiej jakości szerokopasmowy dostęp do Internetu wi-fi bez jakichkolwiek ograniczeń – dla studentów, kadry, gości Uczelni.

Zajęcia sportowe zapewniane są przez Studium Wychowania Fizycznego i Sportu ulokowane na kampusie, w budynkach i pomieszczeniach zgodnych z potrzebami kształcenia, a studenci mogą korzystać z urozmaiconego wyposażenia i w ramach zajęć uprawiać wiele różnorodnych dyscyplin sportowych, jak również brać udział w ćwiczeniach ogólnorozwojowych.

Sale i specjalistyczne pracownie dydaktyczne, laboratoria naukowe oraz ich wyposażenie są w większości zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, adekwatne do rzeczywistych warunków przyszłej pracy badawczej i zawodowej oraz umożliwiają osiąganie przez studentów

efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności oraz prawidłową realizację zajęć. Problemem jest jednak brak sali specjalistycznej, która umożliwiłaby prowadzenie zajęć dla *specjalności nauczycielskiej* w zakresie nauczania języka obcego, która przygotowuje do pracy w szkole podstawowej i ponadpodstawowej. Brak zatem typowej pracowni językowej, symulującej warunki edukacji szkolnej w zakresie nauczania języka obcego, a także typowego wyposażenia / oprogramowania w postaci np. tablicy interaktywnej z oprogramowaniem do nauczania języka niemieckiego na II i III etapie edukacyjnym, pomocami dydaktycznymi itp. **Rekomenduje się** dostosowanie pracowni w taki sposób, aby umożliwiała prowadzenie zajęć praktycznych w zbliżonych do rzeczywistych warunkach i posiadała na przykład tablicę interaktywną z właściwym dla etapów edukacyjnych oprogramowaniem w zakresie nauki języków obcych, typowe pomoce do nauczania języków obcych, zasoby drukowane, wizualne itp.

Do dyspozycji podczas zajęć przeznaczono nie tylko typowe oprogramowanie biurowe umożliwiające prezentowanie treści w sposób atrakcyjny i nowoczesny. Wykorzystywane jest również oprogramowanie służące zarówno celom badawczym, jak i dydaktycznym, laboratoria do nauki tłumaczeń – ustnych oraz pisemnych, które zbliżone są do autentycznych warunków pracy zawodowej tłumacza i umożliwiają dodatkowo prowadzenie dydaktyki tłumaczeń. Do dyspozycji studentów podczas zajęć oddaje się programy wspomagające tłumaczenie udostępniane powszechnie w Internecie jako „free-ware” i oferowane w otwartych licencjach. Opisana infrastruktura jest nowoczesna i dostosowana do liczby studentów na kierunku.

Infrastruktura informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, aparatura badawcza, specjalistyczne oprogramowanie są sprawne i nie odbiegają od aktualnie używanych w działalności naukowej. Liczba, wielkość i układ pomieszczeń, ich wyposażenie techniczne, liczba stanowisk badawczych, komputerowych, licencji na specjalistyczne oprogramowanie itp. są dostosowane do liczby studentów oraz liczebności grup. Warunki te umożliwiają prawidłową realizację zajęć oraz zapewniają warunki do samodzielnej pracy badawczej studenta, w tym z wykorzystaniem zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych.

Zasoby biblioteczne Uczelni obejmują 3,4 mln woluminów, 585 tys. czasopism, dostępny do blisko 130 baz elektronicznych, zbiory historyczne w postaci starodruków. Jak już wspomniano, zasoby te gromadzone i udostępniane są w sieci bibliotek Uczelni, której częścią jest Biblioteka Wydziału Filologicznego obejmująca przestronne pomieszczenia tj.: czytelną z wolnym dostępem do księgozbioru, dwa magazyny biblioteczne, a także odrębnie – wypożyczalnię oraz magazyny biblioteczne. W Bibliotece tej udostępnia się blisko 265 tys. woluminów, poświęconych naukom filologicznym. Księgozbiór jest systematycznie aktualizowany o ponad 100 pozycji rocznie do wykorzystania w dydaktyce i badaniach na filologii germańskiej. W zasobach udostępnianych studentom w czytelni biblioteki jednostki znaleźć można specjalistyczne pozycje naukowe i podręczniki akademickie z zakresu dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek, w tym najliczniej reprezentowanego literaturoznawstwa i językoznawstwa, a także z zakresu dyscyplin subsydiarnych dla kierunku – kulturoznawstwa, historii, nauki o komunikacji i mediach i in. W celu wypożyczenia książek do domu studenci korzystają z wypożyczalni zlokalizowanej w sąsiednim budynku albo z nowoczesnego rozwiązania, którym jest książkomat umożliwiający zamawianie i zwrot książek o dowolnej porze dnia. Biblioteka zapewnia szeroki dostęp do zasobów elektronicznych, w tym do recenzowanych czasopism akademickich, magazynów, periodyków, raportów, książek i nagrań wideo, baz artykułów z czasopism humanistycznych, baz bibliograficzno-abstraktowych, baz wielodzielnicowej kolekcji książek elektronicznych, a także do internetowego serwisu publikacji

akademickich, udostępniającego podręczniki akademickie, książki i czasopisma naukowe, specjalistyczne oraz popularno-naukowe czołowych polskich wydawców. Zbiory czasopism obejmują wszystkie istotne czasopisma humanistyczne, w tym także czasopisma niemieckojęzyczne, zagraniczne. W zbiorach znajdują się również liczne pozycje do praktycznej nauki języka niemieckiego, w tym dotyczące rozwijania poszczególnych kompetencji językowych receptywnych i produktywnych. Czytelnia dysponuje 69 miejscami do pracy z księgozbiorem, w tym 21 miejscami do pracy indywidualnej, a także 7 stanowiskami skomputeryzowanymi z dostępem do Internetu, a co za tym idzie również do katalogu bibliotecznego, baz pełnotekstowych, repozytorium bibliotecznego i systemów obsługowych Uczelni. Wśród tych miejsc zlokalizowano również stanowisko do pracy w Bibliotece przeznaczone dla osób z dysfunkcjami narządu ruchu.

Zasoby elektroniczne dostępne są dla użytkowników w sieci uniwersyteckiej lub z komputerów domowych. Biblioteka zapewnia także wirtualny dostęp do najważniejszych czasopism humanistycznych. Udogodnienia dla czytelników obejmują nie tylko wolny dostęp do półek, ale również wyposażenie w samoobsługowe urządzenie kopiujące na karty magnetyczne. Godziny otwarcia bibliotek zapewniają warunki do komfortowego korzystania z zasobów bibliotecznych w formie tradycyjnej i cyfrowej. Lokalizacja biblioteki, liczba, wielkość i układ pomieszczeń bibliotecznych, ich wyposażenie techniczne, liczba miejsc w czytelni oraz udogodnienia dla użytkowników spełniają wymagania jakościowe i umożliwiają komfortowe korzystanie z zasobów.

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa oraz biblioteczna oraz zasady korzystania z niej przez studentów i kadre są zgodne z przepisami BHP.

Infrastruktura informatyczna jest dobrze rozwinięta. Studenci nie posiadają jednak samodzielnego, indywidualnego dostępu do pomieszczeń dydaktycznych, laboratoriów naukowych, komputerowych, specjalistycznego oprogramowania poza godzinami zajęć, w celu wykonywania zadań, realizacji projektów, itp. Korzystanie z zasobów jest możliwe wyłącznie pod opieką pracownika Uczelni po wcześniejszym uzgodnieniu, co jest wystarczające, gdyż zdecydowana większość zasobów w postaci oprogramowania dostępna jest za pośrednictwem Internetu.

Infrastruktura naukowa, dydaktyczna i biblioteczna jest dostosowana do potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności. W Uczelni zlikwidowano bariery architektoniczne – dostosowano dla osób z niepełnosprawnością ruchową komunikacje w budynku, miejsca parkingowe, sanitariaty. W Bibliotece wydzielono i oznakowano miejsce pracy dla osoby z niepełnosprawnością ruchową, zastosowano mobilną pętlę indukcyjną dla osób z dysfunkcjami narządu słuchu oraz zainstalowano punkt nawigacyjny dla osób z dysfunkcją narządu wzroku. Rozwiązania te są właściwe i niwelują bariery dla osób z niepełnosprawnościami, a miejsca dostosowane są w większości prawidłowo przez Uczelnię oznakowane np. w pracowni tłumaczeń symultanicznych wydzielono i dostosowano jedno stanowisko.

W przypadku stosowania elementów kształcenia na odległość, np. do komunikacji z nauczycielami czy w celu korzystania z dedykowanych materiałów dydaktycznych, studenci mają zapewniony dostęp do wszelkich koniecznych elementów struktury informatycznej. Stosowane narzędzia i oprogramowanie w zakresie nauczania na odległość umożliwiają synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami a nauczycielami akademickimi i innymi osobami prowadzącymi zajęcia. Infrastruktura ta jest dostępna dla studentów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym studentów z niepełnosprawnościami.

Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne są bardzo bogate i urozmaicone, znacznie przewyższające standardowe zapotrzebowanie z perspektywy wymogów programowych ocenianego kierunku. Studenci posiadają pełny dostęp do piśmiennictwa zalecanego w sylabusach, które jest zgodne z wytycznymi w sylabusie co do aktualności, zakresu tematycznego i zasięgu językowego, a także formy wydawniczej i umożliwia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności oraz prawidłową realizację zajęć dydaktycznych. Księgozbiór jest na bieżąco aktualizowany, rozbudowywany i uatrakcyjniany.

Zasoby biblioteczne udostępniane są w formie tradycyjnej, a także elektronicznej. Biblioteka, poza tradycyjnym zakresem działalności usługowej, udostępnia zbiory również poprzez zamieszczanie materiałów w repozytorium, wykonywanie skanów materiałów. Stanowi to również wsparcie procesu dostosowania liczby egzemplarzy w zasobach bibliotecznych do procesu nauczania i uczenia się oraz liczby studentów, a także dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami lub sprawujących opiekę nad małymi dziećmi.

W Bibliotece funkcjonuje system biblioteczno-informacyjny, umożliwiający szybki dostęp do aktualnych zasobów informacji naukowej w formie tradycyjnej i elektronicznej, o zasięgu międzynarodowym oraz zakresie dostosowanym do potrzeb, wynikających z procesu nauczania i uczenia się na ocenianym kierunku, a także działalności naukowej w zakresie dyscyplin, do których przyporządkowany jest kierunek, w tym w szczególności dostępu do piśmiennictwa zalecanego w sylabusach. Dzięki działalności Biblioteki, studenci i kadra badawczo-dydaktyczna posiadają dostęp do światowych zasobów informacji naukowej za pośrednictwem licencjonowanych serwisów elektronicznych, książek i czasopism.

Korzystanie z zasobów bibliotecznych jest w pełni możliwe przez osoby z niepełnosprawnością poprzez m.in. wolny dostęp do półek z właściwie zorganizowanymi korytarzami komunikacyjnymi, zdalny dostęp do zasobów, stanowisko w czytelni dostosowane do potrzeb osoby z niepełnosprawnością ruchową, możliwość skorzystania z wypożyczalni sprzętu umożliwiającego dostosowania, system nawigacyjny, zamawianie materiałów bibliotecznych.

Uczelnia zapewnia szereg różnorodnych materiałów dydaktycznych opracowanych w formie elektronicznej, które udostępnia studentom w ramach kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość za pośrednictwem repozytorium i platform.

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa Uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia – szkół w zakresie praktyk zawodowych na specjalności nauczycielskiej są zgodne z regulami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Uczelnia prowadzi bieżące przeglądy infrastruktury dydaktycznej, w tym stosowanej w kształceniu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, infrastruktury naukowej i bibliotecznej, wyposażenia technicznego pomieszczeń, pomocy i środków dydaktycznych, aparatury badawczej, specjalistycznego oprogramowania, zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz edukacyjnych obejmujące ocenę sprawności, dostępności, nowoczesności, aktualności, dostosowania do potrzeb procesu nauczania i uczenia się, liczby studentów, potrzeb osób niepełnosprawnością. Procedury prowadzenia bieżących przeglądów są realizowane przez osoby odpowiedzialne za poszczególne elementy czy zakresy funkcjonalności, odnoszą się do wszystkich elementów infrastruktury odgrywających istotną rolę w realizacji procesu dydaktycznego, samodzielnej nauki/ prowadzenia

badania, a także odpoczynku i rekreacji studentów na terenie Jednostki. Brakuje jednak przeglądów systemowych i systematycznych – stosowane metody bieżącej weryfikacji nie są pełne, gdyż nie umożliwiają kompleksowej ewaluacji infrastruktury pod kątem potrzeb kierunku i jego rozwoju, w tym ustalania zakresu, warunków i trybu doskonalenia infrastruktury.

Procedury przyjęte w Uczelni nie przewidują udziału nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia, jak również studentów, w okresowych przeglądach infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej, wyposażenia technicznego pomieszczeń, pomocy i środków dydaktycznych, aparatury badawczej, specjalistycznego oprogramowania, zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz edukacyjnych. Studenci mają możliwość wypowiedzenia się na temat infrastruktury w dorocznych ankietach. Nie są informowani, w jaki sposób mogą mieć wpływ na rozwój tej infrastruktury np. zasobów bibliotecznych czy oprogramowania. **Rekomenduje się** wprowadzenie systemowej, kompleksowej i systematycznej ewaluacji infrastruktury pod kątem potrzeb i rozwoju kierunku, w której brać będą udział władze Jednostki, nauczyciele akademicy i studenci kierunku oraz wykorzystywanie wyników tej ewaluacji w celu jej doskonalenia.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa Uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza podlegają bieżącym przeglądom, jednak w ograniczonym zakresie, a studenci w nich nie uczestniczą. Wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Kierunek posiada grono interesariuszy współpracujących z Uczelnią w zakresie projektowania i realizacji programu studiów. W gronie tym znajdują się przede wszystkim przedsiębiorstwa i instytucje współpracujące z partnerami niemieckimi w zakresie komunikacji handlowej, biura tłumaczeń oraz firmy operujące na rynku usług hotelarsko-turystycznych, które są właściwie dobrane w kontekście szeroko określonej sylwetki absolwenta kierunku oraz zgodne z dyscypliną językoznawstwa, w tym m.in. w zakresie językoznawstwa specjalistycznego i językowej komunikacji biznesowej. Mniejszą część tego grona stanowią reprezentujące sektor oświaty szkoły, adekwatne dla *specjalności nauczycielskiej* prowadzonej na studiach drugiego stopnia, zatem adekwatne dla obu dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek, a także szkoły językowe funkcjonujące poza tym sektorem, do których dodatkowe kompetencje dydaktyczne osiąga absolwent przygotowując się do nauczania również na kursach językowych.

Owocem współpracy Uczelni z otoczeniem w odniesieniu do projektowania programu studiów, prac nad koncepcją kształcenia, w tym nad sylwetką absolwenta, są przekształcenia koncepcji w ramach specjalności oferowanych na kierunku (ostatnie w 2021 roku), a także projektowanie nowych zajęć dydaktycznych na studiach pierwszego stopnia odpowiadających na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawców np. z zakresu tłumaczeń pisemnych biznesowych i prawniczych, tłumaczeń ustnych w negocjacjach, warsztatów z tłumaczeń filmowych i in. Ponadto, kluczowi interesariusze konsultują program studiów, kształt sylwetki absolwenta, cele kształcenia w szczególności w ramach funkcjonującej od wielu lat Rady Biznesu i Pracodawców, a także indywidualnie, poprzez pełnomocnika Rektora ds. współpracy z pracodawcami i biznesem. Zauważyć jednak należy, że prace Rady dotyczą wszystkich kierunków studiów prowadzonych w Jednostce, a konsultacje pełnomocnika mają często charakter incydentalny, więc zgłaszane uwagi czy wątpliwości dotyczą raz wycinka programu, kiedy indziej koncepcji i nie są głosem wypracowanym przez pełne grono interesariuszy kierunku, co może być źródłem zagrożenia dla stabilności programu i kierunku, jego doskonalenia i rozwoju. Biorąc powyższe pod uwagę, należy stwierdzić, że pomimo prowadzenia konsultacji z otoczeniem, nie można ich uznać za w pełni efektywne i skuteczne. **Rekomenduje się** usystematyzowanie współpracy z interesariuszami i udoskonalenie jej w taki sposób, aby możliwe było wspólne wypracowanie przez interesariuszy stanowiska oraz postulowanie zmian w zakresie projektowania i realizacji programu studiów.

Współpraca Uczelni z interesariuszami zewnętrznymi jest systematyczna i stała, w szczególności w formie organizacji praktyk zawodowych odbywających się w najbardziej intensywnej formule na *specjalności nauczycielskiej* na studiach drugiego stopnia, gdzie regularnie odbywają się praktyki

psychologiczno-pedagogiczne oraz dydaktyczne w szkołach różnego typu, a także na specjalnościach nienauczyielskich na obu poziomach studiów, gdzie również zaplanowano praktyki zawodowe, choć w mniejszym niż nauczycielskie wymiarze.

Formy współpracy w odniesieniu do kształcenia na kierunku są wystarczająco urozmaicone. To głównie wspomniane wyżej praktyki na wszystkich prowadzonych specjalnościach, ale i inne formy, w tym stałe wzbogacanie programu studiów oraz prace nad doskonaleniem programu pod kątem specyfiki rynku pracy i oczekiwań pracodawców (pracownicy Jednostki prowadzą badania naukowe w zakresie specyfiki rynku pracy skierowanego do kandydatów ze znajomością języka niemieckiego), wspólny udział przedstawicieli pracodawców, pracowników naukowo-dydaktycznych oraz studentów w konferencjach naukowych, akademiach kompetencji i targach pracy, udział w realizowanych we współpracy z pracodawcami projektach badawczych, prowadzenie zajęć dydaktycznych przez biznesowych przedstawicieli partnerów wydziałowych, warsztaty dla szkół z inicjatywy koła naukowego współpracującego z pracodawcami. Inna odnoga współpracy, istotna dla *specjalności nauczycielskiej*, to współpraca ze środowiskiem nauczycielskim w Łodzi i regionie, z której korzystają studenci w ramach praktyk oraz innych form doszkalania. Jednostka prowadzi także działania zmierzające do podniesienia poziomu nauczania języka niemieckiego w regionie poprzez szkolenia i seminaria już istniejącej i potencjalnej kadry nauczycielskiej.

W przypadku ograniczeń zewnętrznych, Uczelnia prawidłowo zapewnia udział interesariuszy, w tym pracodawców w różnych formach współpracy wykorzystując do tego kontaktu efektywnie metody i narzędzia komunikacji na odległość.

Przyjęte w Uczelni regulacje jakościowe w sposób nieprecyzyjny odnoszą się do kwestii monitorowania udziału otoczenia społeczno-gospodarczego w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz wpływu współpracy na rozwój kierunku. Wprawdzie Uczelnia dokonuje przeglądów współpracy z otoczeniem, identyfikuje i obserwuje rozmaite jej formy, ewaluacja ta jednak nie pozwoliła na identyfikację zaistniałych problemów np. braku systemowego rozwiązania w zakresie tej współpracy. Zabrakło tu oceny skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów oraz doskonalenie jego realizacji, osiąganie przez studentów efektów uczenia się. Studenci biorą udział w tej ocenie, ale w sposób niepełny – mają możliwość ocenić pracodawcę po zakończonej praktyce, ale nie mają możliwości wypowiedzieć się na temat doboru interesariuszy współpracujących w ramach tworzenia koncepcji i doskonalenia programu, potrzeb dotyczących współpracy, form współpracy i.in. **Rekomenduje się** angażowanie studentów do przeglądów, a także usystematyzowanie przeglądów poprzez dobór wskaźników jakościowych i ilościowych oceny w taki sposób, aby umożliwiły wieloaspektową ewaluację, w tym odnosiły się do współpracy w odniesieniu do programu studiów, obejmowały ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów oraz doskonalenie jego realizacji, a także osiąganie przez studentów efektów uczenia się. Następnie, **rekomenduje się** wykorzystywanie wyników tych przeglądów do rozwoju i doskonalenia współpracy, a w konsekwencji programu studiów.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu. Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program oraz jego realizację podlegają systematycznym ocenom, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących. Studenci nie biorą w pełni udziału w tej ocenie. W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Proces umiędzynarodowienia na kierunku filologia germańska realizowany jest w kilku obszarach. Przede wszystkim, w założeniu, studia kończą się na kierunku z kompetencją językową w języku niemieckim na poziomie C1 (na studiach pierwszego stopnia) i C2 (na studiach drugiego stopnia). Taki poziom kompetencji językowych pozwala na prowadzenie zajęć z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa w języku obcym. W języku niemieckim powstają też prace dyplomowe na kierunku. Uczelnia dynamicznie i skutecznie realizuje współpracę z uczelniami zagranicznymi, w tym w ramach programu Erasmus+. Systematycznie rozwijana jest współpraca z, m.in.: Uniwersytetem im. Justusa Liebiga w Gießen, Uniwersytetem w Ratybonie, Uniwersytetem im. G.W. Leibniza w Hanowerze, Westfalskim Uniwersytetem Wilhelma w Münster, Uniwersytetem im. J.W. Goethego we Frankfurcie nad Menem oraz Uniwersytetem w Bielefeldzie.

Z oferty wymiany międzynarodowej korzystają zarówno studenci, jak i pracownicy prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku. Studenci mają możliwość korzystania z mobilności w zakresie realizacji studiów częściowo w uczelniach zagranicznych oraz odbywania stażów i praktyk. Program Erasmus+ cieszy się dużą popularnością wśród studentów kierunku.

Jeśli chodzi o mobilności nauczycieli akademickich, uczestniczą oni zarówno w wyjazdach szkoleniowych, jak i dydaktycznych. Pracownicy Instytutu chętnie i często uczestniczą w programach wymiany. W ostatnich latach, za wyjątkiem czasu pandemii, który mocno ograniczył możliwości mobilności, z wyjazdów w ramach programu Erasmus+ korzystało corocznie kilkunastu pracowników. Uczestnictwo w programach wymiany jest jednym z elementów poddawanych ocenie w przypadku przyznawania dodatku motywacyjnego pracownikom badawczo-dydaktycznym i dydaktycznym.

Ważnym elementem umiędzynarodowienia są wizyty zagranicznych naukowców, którzy wygłaszają wykłady i prowadzą zajęcia, seminaria i warsztaty ze studentami. Studenci angażowani są również w projekty międzynarodowe, koordynowane lub realizowane przez pracowników kierunku. Biorą udział w szkołach letnich w krajach niemieckojęzycznych; uczestniczą również w (częściowo) wirtualnych formach mobilności. Na kierunku prężnie działają lektoraty DAAD i ÖAD.

O możliwości ubiegania się o udział w różnych programach mobilności studenci informowani są poprzez stronę internetową, a także podczas spotkań organizowanych regularnie na Wydziale Filologicznym przez koordynatora ds. programu Erasmus+ oraz Centrum Rozwoju Wydziału Filologicznego.

Monitorowanie współpracy z uczelniami zagranicznymi dokonywane jest przez Biuro Współpracy z Zagranicą. Osoby korzystające z wymian międzynarodowych opiniują stopień i formy umiędzynarodowienia podczas badań ankietowych. Mimo, że sformalizowana ocena ograniczona jest tylko do tego jednego aspektu, to podejmowane na kierunku działania wskazują na skuteczny monitoring o nieformalnym charakterze, który jak dotychczas jest wystarczający.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Uniwersytet Łódzki wspiera studentów kierunku filologia germańska w sposób wszechstronny i stały. Wsparcie jest realizowane systematycznie w wielu obszarach, m.in. socjalno-bytowych, administracyjnych, naukowych i organizacyjnych. Formy wsparcia są zróżnicowane i adekwatne do potrzeb studentów wynikających ze specyfiki kierunku i programu studiów. Uczelnia wspiera różne grupy studentów poprzez tworzenie procedur i powoływanie odpowiednich instytucji, takich jak Akademickie Centrum Wsparcia.

Uniwersytet Łódzki wykazuje należyłą troskę o dobro studentów odznaczających się szczególnymi potrzebami. Przede wszystkim oferuje zindywidualizowaną organizację studiów dla studentów wymagających specyficznych rozwiązań, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej lub z niepełnosprawnościami. Nad funkcjonowaniem Uniwersytetu w tym zakresie sprawuje kontrolę Pełnomocnik Rektora Uniwersytetu Łódzkiego ds. osób z niepełnosprawnościami, którego zadania koncentrują się wokół wprowadzania udogodnień w procesie kształcenia dla grupy studentów z niepełnosprawnościami, włączaniu ich w życie Uczelni, niwelowanie barier w dostępie do informacji i infrastruktury, zapewnienie specjalistycznego sprzętu, udzielanie wsparcia psychologicznego. Na poziomie Wydziału powołano dodatkowo Pełnomocnika Dziekana ds. osób z niepełnosprawnościami oraz Koordynatora ds. dostępności na Wydziale Filologicznym UŁ. Ich zadania oscylują wokół bieżącej analizy dostępności Wydziału dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz koordynowaniem pracami tak, aby dostępność podlegała systematycznym formom doskonalenia. Uniwersytet regularnie uczestniczy w projektach mających podnosić świadomość na temat sytuacji osób z niepełnosprawnościami oraz włączających ich w życie społeczności akademickiej, a pracownicy Uczelni uczestniczą w szkoleniach podnoszących ich umiejętności w komunikacji. Z myślą o studentach będących młodymi rodzicami utworzono przedszkole, a w budynkach uczelnianych – pokoje matki z dzieckiem.

Nauczyciele akademicy są dostępni dla studentów w ramach konsultacji, na których oferują wsparcie w zakresie osiągnięcia efektów uczenia się, wsparcie w realizacji dodatkowych aktywności i wsparcie organizacyjne, m.in. w kołach naukowych. Studenci mają możliwość podjęcia kontaktu z nauczycielami akademickimi poprzez uczelnianą pocztę elektroniczną oraz wewnętrzne komunikatory internetowe. Bezpośrednią pomoc studentom wizytowanego kierunku oferuje opiekun roku, który współpracuje ze starostą i studentami w zakresie realizacji spraw bieżących. Studenci na I roku studiów mają możliwość skorzystania z zajęć tutoringów i mentoringów, który pozwala im lepiej odnaleźć swoją ścieżkę na studiach. Uczelnia wspiera mobilność studentów i promuje programy wymiany akademickiej. Głównym programem, z którego korzystają studenci wizytowanego kierunku jest Erasmus+, jednak Uczelnia prowadzi również wymierne wsparcie przy programach MOST oraz zagranicznych Niemiecka Centrala Wymiany Akademickiej i Austriackie Centrum Wymiany Akademickiej.

Studenci wizytowanego kierunku mogą realizować swoje pasje i zainteresowania w kołach naukowych, których na Uniwersytecie funkcjonuje 170, w tym w 30 działających na Wydziale. W Uczelni działa Akademicki Związek Sportowy oferujący szeroki wachlarz sekcji sportowych oraz programów treningowych dla osób ćwiczących na siłowni. Swoje zainteresowania artystyczne studenci mogą realizować poprzez udział w spotkaniach Akademickiego Chóru UŁ, Akademickiego Zespołu Pieśni i Tańca UŁ. Studenci wizytowanego kierunku angażują się w prace Koła Naukowego Germanistów, realizując wiele projektów stacjonarnych i hybrydowych. Opieką obejmuje się również studentów pierwszorocznych w ramach projektu „Zdolny uczeń – świetny student”, a w latach kolejnych zachęca do podejmowania pierwszych kroków naukowych w ramach projektu „Studenckie Granty badawcze”. Studenci kierunku filologia germańska mogą ubiegać się o przyznanie im Indywidualnego Toka

Studiów, w ramach którego mogą realizować poszerzony program studiów pod opieką wybranego nauczyciela akademickiego. Kolejną metodą indywidualizacji procesu kształcenia, która jest dostępna dla osób studiujących na Uniwersytecie Łódzkim jest system Indywidualnej Organizacji Studiów.

W trakcie toku studiów, student może ubiegać się o stypendium socjalne, stypendium dla osób niepełnosprawnych, stypendium Rektora oraz zapomogę. Proces ubiegania się o wymienioną pomoc materialną jest przedstawiany studentom w klarowny sposób. Uczelnia motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników. Studentów zachęca się także w staraniach o stypendia zewnętrzne, m.in. stypendia Ministra, Santander Universidades, Miasta Łodzi, Marszałka Województwa Łódzkiego czy NAWA. Nagrody szczególnie honorujące wybitne osiągnięcia to Nagrody Rektora, list gratulacyjny Rektora, Odznaka za Chlubne Studia, Medal Universitas Lodziensis Alumno Laude Dignissimo. Absolwenci zostają odznaczeni podczas organizowanej corocznie Gali Absolwentów.

Studenci mają możliwość skorzystania z oferty Biura Karier Uniwersytetu Łódzkiego, które wspiera studentów w wejściu na rynek pracy i rozwój przedsiębiorczości. Biuro Karier oferuje studentom usługi doradztwa zawodowego, coachingu kariery oraz organizuje wiele inicjatyw, szkoleń i warsztatów rozwijających kompetencje na rynku pracy. W ramach swojej działalności jednostka przekazuje informacje o bieżących ofertach pracy, staży i praktyk. Ponadto w Uniwersytecie funkcjonuje Akademia Przedsiębiorczości, do której może dołączyć każdy zainteresowany student. Akademia Przedsiębiorczości stanowi cykl kursów ćwiczeniowo-szkoleniowych.

Na Wydziale funkcjonuje system rozwiązywania sytuacji problemowych lub konfliktowych, o którym studenci są informowani już na I roku studiów. W celu usprawnienia i ułatwienia procesu załatwiania spraw studenckich, studentom oferuje się na stronie internetowej gotowe wzory pism oraz umożliwia załatwienie spraw poprzez system USOS. Ze swoją skargą student może udać się również do starosty roku oraz Samorządu studentów UŁ, którego przedstawiciele odbywają spotkania z władzami Uczelni. Skargę do Samorządu można złożyć osobiście lub anonimowo. Studenci wykazują świadomość dróg zarówno formalnych, jak i nieformalnych w celu rozwiązania sytuacji problemowych.

Uczelnia wdrożyła rozwiązania w zakresie bezpieczeństwa studentów i przeciwdziałania wszelkim formom dyskryminacji i przemocy. Student, który spotkał się z przejawami dyskryminacji może się zgłosić do opiekuna roku, a także do Komisji Antymobbingowej, Komisji Dyscyplinarnej dla Studentów lub Rzecznika Dyscyplinarnego ds. Nauczycieli Akademickich. Studenci doświadczeni dyskryminacją czy mobbingiem, a także zmagający się z problemami natury psychologicznej mogą szukać wsparcia w Akademickim Centrum Wsparcia UŁ.

Uczelnia dedykuje wsparcie dla samorządności studenckiej. Nawiązane partnerskie relacje pozwalają władzom Uczelni poznawać oczekiwania studentów kierunku i dzięki temu odpowiednio profilować ofertę wsparcia. Samorząd posiada swoje przedstawicielstwo w uczelnianych organach, ciałach kolegialnych i zespołach (Rada Uczelni, Senat, Komisja ds. Jakości Kształcenia, Studencka Rada ds. Jakości Kształcenia, Rada Wydziału). Samorząd studencki na Wydziale Filologicznym nie funkcjonuje w odpowiednim zakresie. Uczelnia deklaruje bardzo małe zainteresowanie działalnością samorządową ze strony studentów. **Rekomenduje się**, aby wsparcie ze strony pracowników naukowo-dydaktycznych zostało znacząco poszerzone, szczególnie w tematyce kształcenia kadr Samorządu studenckiego i budowania świadomości jego roli w funkcjonowaniu Wydziału. Samorząd korzysta z pokoiw samodzielnej pracy studentów, nie ma swojego pomieszczenia, w którym mogłyby przechowywać dokumentację i pracować. **Rekomenduje się**, aby w celu zapewnienia kompleksowego wsparcia dla organizacji studenckich Uczelnia przeznaczyła pomieszczenie do ich wyłącznego użytku.

System wsparcia studentów jest przeprowadzany w sposób stały. Odbywa się w trakcie przeprowadzania ankiet studenckich, gdy ewaluacji podlegają m.in. działalność Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego, Biblioteki Wydziału Filologicznego i dziekanatu, organizację studiów oraz wsparcie studentów w procesie uczenia się, w tym m.in.: dostępność kadry dydaktycznej, uwzględnianie zróżnicowanych potrzeb studentów, pobudzanie rozwoju naukowego i społecznego, dostępność kadry dydaktycznej, motywowanie studentów do osiągnięcia bardzo dobrych wyników. Uczelnia wskazuje na prowadzenie ankiet satysfakcji w formie papierowej. Bieżąca ocena wsparcia studentów dokonywana jest również w sposób nieformalny. Zauważalny jest brak poczucia sprawczości ewaluacji ze strony studentów wizytowanego kierunku. **Rekomenduje się** wdrożenie procesu monitorowania jakości wsparcia studentów, który będzie dostosowany do potrzeb studentów, a sama ewaluacja odbędzie się minimum raz w semestrze.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiągnięciu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, motywuje studentów do osiągnięcia bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich. Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełnienia kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Strona internetowa Uniwersytetu Łódzkiego jest dostępna publicznie dla szerokiego grona odbiorców, w sposób gwarantujący łatwość zapoznania się z nią, bez ograniczeń związanych z miejscem, czasem, używanym przez odbiorców sprzętem i oprogramowaniem. Znaleźć na niej można odpowiednie zakładki, mające założeń zapewnić dostęp do informacji o studiach dla szerokiego grona odbiorców, takich jak kandydaci na studentów, studenci, pracownicy, absolwenci, interesariusze zewnętrzni. Strona zawiera m.in. zakładki dla kandydatów, studentów, doktorantów i absolwentów. Strona dostępna jest w językach polskim i angielskim. Strona internetowa oraz Biuletyn Informacji Publicznej posiadają możliwość rozpoczęcia rozmowy z tłumaczem migowym w określonych godzinach. Strona jest jednak pozbawiona rozwiązań ułatwiających korzystanie z niej przez osoby niedowidzące tj. ustawienia wysokiego kontrastu, powiększanie liter, tekst alternatywny. **Rekomenduje się** wdrożenie rozwiązań ułatwiających osobom z niepełnosprawnościami korzystanie ze strony internetowej.

Na stronie Uczelni w sposób dostępny i przejrzysty znaleźć można informacje o kierunku studiów, w tym między innymi: katalog zajęć (który w przypadku ocenianego kierunku nie zawiera kompletnych informacji), zasady i warunki rekrutacji (w tym wymagane dokumenty oraz wysokości opłat), opis procesu dyplomowania, warunków studiowania i wsparcia w procesie uczenia się (informacje o procedurach stypendialnych, organizacji praktyk, działalności studenckiej). Podstawowe wskaźniki dotyczące skuteczności kształcenia, Programy studiów, Regulamin studiów oraz Statut Uczelni znajdują się w BIP Uczelni. Biuletyn Informacji Publicznej jest dostępny jest dla wszystkich interesariuszy, obecnych i przyszłych studentów, absolwentów, pracowników oraz otoczenia gospodarczo-społecznego.

Na stronie internetowej znajdują się wszystkie dane kontaktowe (bezpośredni mail, telefon) do sekretariatu Rektora, poszczególnych wydziałów i biur Uczelni, Samorządu studenckiego oraz pomocy technicznej. Strona internetowa obejmuje informacje dotyczące kształcenia prowadzonego z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, wsparcia merytorycznego, w tym wykładowców prowadzących zajęcia na danym kierunku, i technicznego w tym zakresie, w przypadku, gdy takie kształcenie jest prowadzone.

Za monitorowanie systemu monitorowania dostępności, rzetelności i aktualności informacji na stronach internetowych UŁ odpowiada Uczelniany Koordynator ds. Dostępności oraz Uczelniany Zespół ds. Dostępności. Treść informacji zamieszczanych na stronie internetowej Uczelni oraz na jej stronach w serwisach społecznościowych jest na bieżąco aktualizowana oraz analizowana pod kątem rzetelności zamieszczonych tam informacji. Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których m.in. poprzez ankietowanie uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących. **Rekomenduje się** wprowadzenie zakładki dla wszystkich interesariuszy, dającej możliwość przedstawienia sugestii dotyczących funkcjonowania strony internetowej.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Zapewniony jest na ogół publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców, o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów. Zauważono jednak brak kompletnych i aktualnych sylabusów zajęć dla kierunku filologia germańska.

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z braku kompletnych i aktualnych sylabusów zajęć dla kierunku filologia germańska dostępnych w sposób publiczny.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Zaleca się:

1. zapewnienie dostępnych w sposób publiczny kompletnych i aktualnych sylabusów zajęć dla kierunku filologia germańska;
2. podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższego zalecenia.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Na Uniwersytecie Łódzkim działa przejęty w 2023 roku Systemu Jakości Kształcenia. W jego ramach działa jako organ opiniodawczo-doradczy Rektora powoływana przez niego Uczelniana Rada ds. Jakości Kształcenia. Do jej zadań należy m.in. opracowanie jednolitych dla Uczelni procedur służących doskonaleniu jakości kształcenia, uwzględniających specyfikę dziedzin i dyscyplin naukowych, w których prowadzone jest kształcenie i narzędzi zapewniania i zarządzania jakością kształcenia oraz opiniowanie programów studiów przed przedstawieniem ich na posiedzeniu Senatu UŁ. System Jakości Kształcenia w UŁ obejmuje m.in. ocenę procesu nauczania. Przy dziekanach działają powoływane przez nich w drodze zarządzenia Komisje ds. jakości kształcenia. Powołując Komisję, Dziekan określa jej skład oraz zadania. Zgodnie z przyjętymi procedurami co najmniej raz w roku akademickim przedmiotem posiedzenia rady wydziału powinna być ocena jakości kształcenia jednostki.

Projektowanie nowych programów studiów i wszelkie zmiany w programach studiów procedowane są wieloetapowo. Inicjatywa wychodzi z katedr, proponowane zmiany są opiniowane przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia, która rekomenduje je Radzie Wydziału Filologicznego UŁ. Następnie programy lub zmiany programowe kierowane są do Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia, która po wprowadzeniu poprawek, korekt, sugerowanych zmian i uzupełnień, rekomenduje program

Senatowi UŁ. Uchwała Senatu UŁ formalnie zatwierdza wdrożenie programu studiów. Choć programy studiów i wprowadzane w nich zmiany podlegają kilkietapowej weryfikacji, to w przypadku ocenianego kierunku nie przyczyniło się to do zdiagnozowania merytorycznych problemów, ale też błędów formalnych takich jak: 1) niespójność regulacji dotyczących procesu dyplomowania w odniesieniu do poziomu języka, poziomu zaawansowania wiedzy, oraz dyscyplin, w obrębie których możliwe jest powstawanie prac dyplomowych; 2) niekompletność sylabusów.

Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów przyjmowane corocznie uchwałą senatu.

Na kierunku nie przeprowadza się opartej o wyniki analizy miarodajnych oraz wiarygodnych danych i informacji, systematycznej oceny programu studiów obejmującej co najmniej efekty uczenia się, system ECTS, treści programowe, metody kształcenia, metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się, wyniki nauczania i stopień osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, wyniki monitoringu losów zawodowych absolwentów. Skutkiem tego nie dostrzeżono np. 1) braku pełnej spójności efektów uczenia się z charakterystykami PRK; 2) braku spójności między dyscyplinami, do których przyporządkowano kierunek, efektami uczenia się i treściami programowymi czy 3) niespełniania przez program studiów wszystkich wymagań powszechnie obowiązującego prawa.

Udział kadry w ocenie programu studiów zapewniony jest przez procedurę zakładającą kolejne etapy opiniowania zmian w programie studiów od pracowników katedry począwszy. Udział studentów zapewniony jest m.in. przez możliwość ogólnej opinii o wyborze kierunku i ocenie zajęć dotyczącej tematyki zajęć, poziomu trudności, nakładu pracy i procesu oceniania w ankiecie badania satysfakcji studentów. Udział interesariuszy zewnętrznych w ocenie programu studiów ma bardziej incydentalny charakter i polega na konsultacjach ograniczonych do opinii o wprowadzanych zmianach. Przyjmowane zmiany programowe wynikają z wewnętrznych lub zewnętrznych propozycji, ale nie są wiązane z kompleksową oceną programu studiów i oceną skutków ich wprowadzenia.

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom PKA. Uchybienia wskazane w raporcie z 2018 r. zostały co prawda zniwelowane na poziomie szczegółowym, ale obszary, których dotyczyły poprzednie uwagi krytyczne, np.: formułowanie efektów uczenia się, koncepcja i realizacja praktyk zawodowych czy metody weryfikacji efektów uczenia się, zostały objęte zaleceniami również w trakcie obecnej oceny programowej. Wyniki poprzedniej oceny zewnętrznej nie zostały zatem w pełni wykorzystane w doskonaleniu jakości na kierunku.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów, ale przyjęte procedury nie zapobiegają w pełni błędom, w tym także formalnym. Na kierunku

nie przeprowadza się systematycznej oceny programu studiów opartej o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem studentów i przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne, ale nie są w pełni wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

1. nieskuteczności procedur zatwierdzania i zmiany programu studiów;
2. braku systematycznych i kompleksowych ocen programu studiów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Zaleca się:

1. wprowadzenie skutecznej diagnostycznie weryfikacji programów studiów przed przyjęciem ich przez Senat Uczelni;
2. wprowadzenie na kierunku systematycznej, kompleksowej oceny programu studiów;
3. podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

5. Załączniki:

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

1. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 742);
2. Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669, z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2020 r. poz. 226, z późn. zm.);
4. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787);
5. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. z 2021 r. poz. 661.);
6. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2218);
7. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. 2021. Poz. 890);
8. Statut Polskiej Komisji Akredytacyjnej przyjęty uchwałą Nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, z późn. zm.;
9. Uchwała Nr 67/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie zasad przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej, z późn. zm.;
10. Uchwała Nr 600/2023 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 27 lipca 2023 r. w sprawie przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej w roku akademickim 2023/2024.

Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej

Profil ogólnoakademicki

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni, mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, są powiązane z działalnością naukową prowadzoną w uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach oraz zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągnięte przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi ogólnoakademickiemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają w szczególności aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których jest przyporządkowany kierunek, jak również wyniki działalności naukowej uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 2.4

Jeśli w programie studiów uwzględnione są praktyki zawodowe, ich program, organizacja i nadzór nad realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z nabywaniem kompetencji badawczych.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art.

68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczanego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk (o ile praktyki są uwzględnione w programie studiów), prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz

aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiągnięciu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, motywuje studentów do osiągnięcia bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Polska
Komisja
Akredytacyjna

